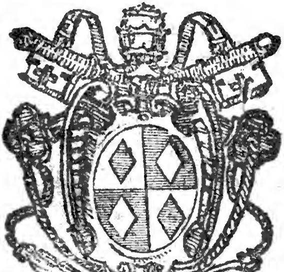
VITA, AC MIRACVLA
S. CANVTI MART.
REGIS DANIAE,
VEL DANEMARCIAE,

IN QVA SIMVL LACONICÈ EXHIBETVR
Historia Sanctitatis admirabilis, gloriosi Martyrij,
& Heroicæ Virtutis Regum ac Principum illi
Sanguine coniunctorum.

PER PATREM MAGISTRVM
ANDREAM ANGELETTVM
Romanum Carmelitam, Saxoniæ Prouincialem.

S. Andrea della Valle.

ROMAE,
Typis Iacobi Fei Andreæ filij. M. DC. LXVII.

Superiorum Permissu.

SANCTISS. DOMINO NOSTRO

CLEMENTI NONO

PONT. OPT. MAX.

INTER tot Regnorum, Nationum, Populorum, Prouinciarumque agmina fæliciſſimæ tuæ electioni, & ad augustiſſimum Diui Petri Apoſtolorum Verticis Solium Euectioni hic in terris applaudentium, &

congratulantium, BEATISS. PATER, è Cęlis in Apoſtolicum Palatium, totius cęleſtis Curiæ, pariter congratulantis nomine, feſtinus accurrit, ille quondam Danorum Rex glorioſiſſimus Sanctus Canutus Martyr Chriſti inclytus, Sediſque Romanæ & Apoſtolicæ venerator ſtudioſiſſimus, Propugnatorque, dum viueret, acerrimus, abolitæ hæreſeos, & infidelitatis profligatæ gloria conſpicuus, Eccleſiaſtici Ordinis Protector, ac in Regno ſuo Propagator indefeſſus. Qui quidem auguſtiſſimus Martyr (cuius vitæ hiſtoria, intra modici huius libri anguſtias coarctata, primò quidem vernaculo idiomate conſcripta, deinde verò, cum hæc lecta compluribus placuiſſet, vt plures haberet non modò lectores, ſed imitatores, communiore latini ſermonis charactere nunc exhi-

betur

betur) ad Ecclesiam militantem, eiusque in terris visibile Caput, ad Te inquam cælestis designatus Legatus, tot inter plausus, & tripudia exultabundus accedit: Quòd ex illa Rospigliosorum Prosapia nobilissima (quæ viros virtutum decore sublimes, literis & rerum Domi, forisque gestarum gloria clarissimos, Orbi produxit, & Pistoriensem Ciuitatem, Patriam tuam incredibiliter illustrat) ortus, nomine CLEMENS NONVS, ad Diui Petri Solium euectus sis, quem optabant omnes, vouebant omnes; cum videlicet præclarum semper animi specimen præbueris in quolibet dignitatis gradu, nec enim vnus hic fuit, sed multiplex, siquidem gradatim pręter illam tuam ad Regem Catholicum Philippum Quartum, illustrissimam, & summa cum dicti Monarchę, totiusque

que

que Regni approbatione, administratam Legationem, Sacrę Rituum Congregationi à Secretis, & Sacræ Pęnitentiariæ Tribunali à Sigillis fuisti admotus, non solum literis ad Principes scribendis, sed etiam eorundem Principum secretis tractandis, explicandisque, in qua functione, post Romæ gubernium, Tibi pari omnium Sanctę Romanæ Ecclesię Cardinalium voto traditum, & tua cum ingenti prudentia exactissimè expletum, Alexandro Septimo successisti, etiam prius quam purpura conspicuus esses: Post denique illam inter Purpuratos, totius Ecclesię Senatores, & Cardines cooptationem ad supremum Ecclesiastici Culminis fastigium fęliciter conscendisti, supremo hoc in terris honoris apice, adeo dignus, vt in illo Pontificiæ electionis Conclaui, in quo Cælo-

rum

rum Claues Alexandri Septimi manibus commissæ fuere, Tu quoque nonnullorum in Te conspirantibus suffragijs, Pontificali Tiara dignus existimatus fueris, priusquam purpura fuisses insignitus. Nec mirum: Nam ille aureus illibatę integritatis candor, illa nullo vnquam in munere obliquata animi rectitudo, illa suauis quidem, sed plena maiestatis lactescentium morum illecebra, effecit, vt prius quam purpuram ab Alexandro VII. tanta cum existimatione virtutis accepisses, aliqui Purpurati Patres, tot inter cana virtutum Capita vnum Te deligerent, cui supremum in terris regimen destinarent, quo nimirum pręsenti electioni tuæ euidenti nimis omine prælusum fuit; Iam enim tot nimirum Tibi comparatis eximijs apud Deum meritis, Sanctus eras, antequam Pur-

purati

putati Patres Te Sanctissimum proclamarent. Fortunatissimus igitur dies est, candidoque dignus notari calculo, quo tantus Ecclesię datus est Sponsus, & Pontifex Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, Excelsior Cælo factus. In hoc ergo Apostolico Throno constitutus, ne dedigneris Cælitus destinatum Legatum, & hoc libro delineatum suscipere, eiusque nomine vniuersam Carmelitarum Antiquæ Obseruantię Religionem, quæ tuam insignem beneficentiam non semel persensit, & grata mente recolit, cuius cum ego humilis alumnus sim, eam cum toto Ordine, Regimini tuo auspicor è Cęlo fęlicitatem, quam iam nomine spondes, & virtute mereris.

Sanctitatis Tuæ

Humillimus, & addictissimus Seruus
Fr. Andreas Angelettus Carmelita.

A D

AD

BENEVOLVM LECTOREM.

HANC Sancti Canuti Martyris Regis Daniȩ, seù Danemarciȩ vitam, quàm primitus italico idiomate in lucem edidi, vt desiderijs satisfacerem aliquorum; hodie iterato, sed latino prȩlo cõmitto ad instantiam plurium, cum maiori, vt spero, Ecclesiæ fructu: tum quia latia intelligentia serpit vniuersalior, quã vernacula nostra Italica: tum quia in præsenti, pluribus in locis adieci non pauca, scitu dignissima, quæ in prȩcedenti typo sollicitudinem meam subterfugerant; hinc voto piorum, & zelo proprio, primum vrgente prælum, illinc improba temporis angustia, prohibente indaginem omnium. Hanc igitur tibi sisto Lector amice vitam, omni inimicam eloquentiæ fuco, soli sacram veritatis amori, sinceræ partum pietatis meæ, & debiti, in inuictissimum Martyrem Sanctum Canutum, mei tesseram affectus; non inglorius sectator illius, qui gloriabatur dicens: *Veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, & sermo meus non in persua-*

** *sibili-*

sibilibus humanæ sapientiæ Verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis: In genuina inquam, incorruptaque declaratione inuictissimi in mortem spiritus, & miræ virtutis Sanctissimi Canuti. Admiscui etiam historiæ nostræ tum sæcula antiqua (quæ, in Regionibus illis, Deo aspirante, catholicam fidem illibatam profitebantur) tum Sancti nostri consanguineos, qui mira pariter sanctimonia, & perfectione floruerunt; non quasi indeficiens sancti Canuti virtutum fulgor radijs egeat emendicatis aut subreptitijs, sed vt tandem illuminata recognoscat Dania, se euanuisse in caligine, vt primùm lucem deseruit fidei Catholicæ. Porro quod accuratum annorum computum concernit, concordiam quandoque dissipat altercans Historicorum opinio; Vnde si hæc vel illa in Authore quocunque tuo circa alium annum, quàm in præsenti assignetur, contigisse reperias, ne mihi imputaueris, aut Typographi defectui, cuius culpa, si qui alij errores irrepserint, prudenter dissimula, ne fastidium exilis erroris, nauseam duplicet historiæ sacræ; In qua denique si Sancti nostri præclarissimarum virtutum cumulus, qui principalis laboris mei scopus est, exactè consideretur, facillimè te ad veram pietatem excitabit; Vale.

Librum

LIbrum, cui Titulus est: VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIAE REGIS, & MARTYRIS, ab Adm. Reu. & eximio Sac. Theol. Mag. P. Andrea Angeletto, Prouinciali Saxoniæ, sūmo cū studio & industria cōpositum, iussu Reuerendiss. Patris nostri M. Matthęi Orlandi totius Ordinis nostri Prioris Generalis &c. non minori cum voluptate, quàm diligentia perlegendo deprehendi, non solùm nihil in eo contineri, quod fidei Orthodoxæ, aut bonis moribus aduersetur, piasq; & Catholici hominis aures offendere possit: verùm potius vniuersum eius contextum, pietatem ac Religionem omni ex parte spirare; Omnibusq;, ijs verò pręcipuè, qui Aquilonarē mundi plagam incolentes, Sanctæ Romanæ & Catholicæ Ecclesię matris nostræ gremium, eiusdemque Orthodoxam, auitamque fidem, quam s. Canutus, Daniæ Rex & Martyr, glorioso & Regio sanguine suo obsignauit, & quoad vsque vixit, à gloriosis Maioribus suis acceptam strenuè defendit propagauit, & auxit; eheu deseruerunt, stimulum additu um esse efficacissimum ex quo, cooperante Dei gratia, eorundem, si attenta illum mente peruolúerint & pensitarint, haud difficilis in fide profectus non inaniter sperari possit. Quare non solùm publica luce omninò dignum iudico, sed & Authorem ipsius, vtpotè Saxoniæ Prouincialem exstimulandum esse censeo, vt Commentarios suos in plurium aliorum Regum & Principum Aquilonarium (qui sanctitate vitæ & Romano-Catholicæ fidei incredibili zelo præfulgentes, ijs, qui in Aquilone, nostri temporis hæresum tenebris miserabiliter inuoluūtur, veræ fidei exempla velut faces pręferendo, vias & semitas antiquas, quibus ad Sanctæ Matris Ecclesiæ Catholicæ gremium postliminio redire possint, liquidò demonstrent) vitas recensendas extendere & continuare pergat; In quorum fidem &c. Datum ROMAE in Almo Conuentu Sanctæ MARIÆ Transpontinæ 18. Aprilis Anno M. DC. LXVII.

Ita censeo ego Fr. Iacobus Emans S.T.M. pro Germaniæ, vtriusque Belgij, & Poloniæ Prouincijs Assistens Generalis Carmelitarum.

Frater Matthæus Orlandus S. T. Magister, ac humilis Prior Generalis totius Ordinis B. V. Mariæ de Monte Carmelo, antiquæ obseruantiæ Regularis.

VT opus, cui titulus, VITA & MIRACVLA S. CANVTI DANIÆ REGIS, & MARTYRIS, a R. Adm. P. M. Andrea Angeletto nostræ Prouinciæ Romæ professo Sacerdote, & Saxoniç Prouinciali &c. ex nostra Cōmissione reuisum, & approbatum a viro, virtute prædito nostri Ordinis, cui id commisimus, typis mandari valeat, seruatis aliàs seruandis, virtute præsentium licentiam concedimus. Horum fide. Dat. Romæ die 18. Aprilis 1667.

Fr. Matthæus Orlandus Generalis Carmelitarum.

Fr. Aemilius Iacomelli Prouincialis Scotiæ, secr. Ordinis.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sacr. Palatij Apostolici.

M. Episc. Arimin. Vicesg.

Imprimatur,

Frater Hiacynthus Libellus Sacri Palatij Apostolici Magister.

Adm.

Admod. Reuerendo Patri Magistro

ANDREAE ANGELETTO,

Olim à Secretis, Socio siue Assistenti Generali totius Ordinis Carmelitarum, Regenti: Romæ, Angliæ, Aprutij, nunc Saxoniæ Prouinciali.

EPIGRAMMA.

Ioannis Simonis Ruggerij Romani.

O Decus, ò Patrij nitor, ANGELETTE, Quirini,
Carmeli ò Magnum Sidus, & Artis Honos.
O' bene quàm resonant Tibi congrua nomina factis,
Angelus ingenio, moribus, eloquio.
Cor micat in vultu, nulli pietate secundum,
Euolat ingenium, fulgurat eloquium.
Spiritus hinc anceps, maior ne Scriptor, an Heros;
Hic fruitur Cælis, Ille ouat in calamis.

Ad Admodum Reuerendum Patrem Magistrum

ANDREAM ANGELETTVM,

Saxoniæ Prouincialem Ordinis Carmelitarum Scriptorem Vitæ Sancti CANVTI.

ANgelicum Cognomen habes, pariterque decoro
Ingenio mores exprimis Angelicos.
Angelicam debes igitur describere vitam.
Haud minor Angelico est Rex Pius & Sapiens.

Ignatius Bomplanus Soc. Iesus.

IN VI-

IN VITAM
SANCTI CANVTI MARTYRIS,
REGIS DANIAE,
Italicè primùm, nunc latinè editam.
A Reuerendo Adm. Patre Magistro
P. ANDREA ANGELETTO
PROVINCIALI SAXONIÆ.
Fr. Valentinus a S. Amando Theologus Carm. Flander.

DANIA, quæ gelido septem subiecta Trioni,
DANIA, quam tumidis Nereus ambit aquis:
Bruma vbi frigoribus vastas exasperat vndas,
Et Boreas sedem visus habere suam:
Effer opes stratumquè tuis mare mille carinis;
Actaque tot terris bella, tot acta salo;
Antiquos memora latos ex Orbe triumphos:
Claraque deuictis fixa trophæa locis:
Delicias, plaususque omnes, decora omnia, quidquid
Terram vnquam potuit nobilitare tuam.
Non ego suspiciam stratum mare mille carinis,
Non tot gesta salo prælia, gesta solo:
Non ego mirabor latos ex orbe triumphos,
Non tot deuictis stare trophæa locis.
Talia miretur vulgus. Das DANIA maius,
Actaque fers animo nobiliora meo.
REX mihi, non regnum, mirabilis. Illius arma,
Pugnæ, animi, plausus, quod celebrentur habent.
Delicias inter miror vixisse CANVTVM,
Delicijs vti nec voluisse suis.

Magnus

Magnus hic, hostiles potuit dum vincere gentes:
Dum potuit sese vincere, maior erat.
Magnus, dum Regni Sceptrum meruitque coronam:
Maior, dum CHRISTI detulit ante pedes.
Magnus, dum populi potuit componere mores,
Maior, quando animi composuisse sui.
Magnus, dum Regni fines, auxitque tributum:
Maior, dum decimas dat tibi Roma, tuas.
Magnus dum fuluo miseros emancipat auro:
Maior, dum proprij sanguinis addit opes.
O bene, quod tenebris hæc eruta, sparsaque luci!
O bene, quòd scriptis sint celebrata nouis!
Vnde nouus fauor hic noua lux hæc vnde refulget?
Zelus dat nobis ista, PAYNGKE, tuus.
Iussit amor Patriæ, fidei obseruantia priscæ,
Quæ DANIS olim tam bene culta tuis.
O vtinam densas, inquis, pertæsa tenebras,
Linquat, quaque via REX suus iuit, eat!
Hunc; inquit, dabimus: Dabit hic in pectora lumen?
Fors petet hinc priscas DANIA versa vias.
Eligis ANDREAM, Regemque hunc scribere suades:
Scribit, & officium sic subit ille suum.
Aspice, ab ANGELICO deducit nomine nomen,
Quodque facit Sanctis ANGELVS, ille facit.
ANGELVS in laudes Sanctorum effunditur: ipse
In laudem Sancti condidit illud opus.
Perge huius laudes, ANDREA, scibere REGIS:
Penna est in laudes ingeniosa tuas.
Si magnum DANAI quot scripsit, nomen Homero?
Maius, quem scribis, REX tibi DANVS erit.

NOMINA

NOMINA AVTHORVM,

A quibus substantia omnium, quæ in hoc Libro continentur, desumpta est.

SAxo Grammaticus Sialandicus, iam RosKildiensis Ecclesiæ Præpositus.
Isaacus Pontanus Belga, Historiographus Christiani IV. Regis Daniæ.
Elnotus Cantuariensis Monachus Benedictinus.
Cesar Cardinalis Baronius
Laurentius Surius.
Henricus Spondanus.
Ioannes Vastouius.
Angelus Almanara Hispanus Dominicanus.
Hettor Boetius.
Polidorus Virgilius.
Gerardus Mercator.
Adamus Bremensis.
Albertus Stadensis.
Albertus Crantius.
Ioannes Magnus.
Annales Bremenses.
Annales Suetici.
Annales Anglici.
Chronica Geruasij Dorobernensis
Mattheus Monasteriensis.
Martyrologium Romanum.
Ioannes Bolandus Iesuita.
Hermannus Crombacchius Iesuita.

PRAE-

PECVLIARES
PRÆROGATIVAE
Et Excellentiæ
REGNI DANIAE.

CAPVT PRIMVM.

INTER Regna, quę in remotiſsimis Aquilonaris mundi partibus ſituata ſunt, inclytum Danię Regnum ſęculis ſuperioribus, prout antiqui referunt Hiſtorici, vnum fuit eorum, quod cętera, quantumuis etiam famoſa, ſui amænitate, potentia, diuitiarum amplitudine, denique rerum

pręclarè gestarum gloria, & fama antecelluit; Idque siue qualitas consideretur situs, qui dum montium iugis non est horridus, nec sterilis euadit ex saxorum præruptis, agricolarum industria placidissimus, fructuumque feracissimus efficitur; siue Mare perlustretur, omnes Regni partes, atque Prouincias circumcingens, & alluens, omni piscium quantitate sui prægrandium, gustuique gratissimorum, genere vbique refertum; siue quia per Insularum multiplicitatem, cum haud vulgari sui venustate distinguitur, quæ veluti floridissima Viridaria, admirabili cum delectatione ab omnibus conspiciuntur; siue ob aeris serenitatem, pariter & influentiam salutiferam, quæ ex constanti Incolarum Regni illius salute, incolumitate, & corporis robore, quo perfruuntur, clarè dignoscitur; siue denique propter ingens ingenij acumen, & perspicacitatem, quam eiusdem Regni benignissimum Clima, veluti qualitatem sibi specialiter appropriatam, ijsdem Incolis suis, cum animi generositate coniunctam impertitur, prout temporibus antiquis copiosa illa, tum Litteris insignium, tum exercitijs Militaribus formidabiliũ hominũ multitudo manifestè satis comprobauit.

Isaac. Pont. lib. 1. Hist. Danię f. 1.

Porrò Regnorum quædam inueniuntur, quæ tametsi

tametſi ingentia, & vaſta ſint, ſuam tamen ex peregrino quodam ſtipite, ſiue per propaginem, ſiue per nomenclaturam ortam æſtimant originem; Dania verò, Regum ſuorum continuatam progeniem, ſuique legitimam denominationem nemini alteri, præterquam proprio ſuomet ſtipiti, in acceptis referre poſſe iure gloriatur, vtpote quæ nunquam extraneo Principi ſubiecta, inter alia omnia Aquilonaris Imperij Regna, ſui antiquitate præcellentior perſeuerauit: Antiquitas enim Regni huius meritò recolenda eſt, in cuius calculo Authores variè loquuntur, aſſerunt namque vetuſtiores Hiſtorici, à Dano *alias, Dan*, primo Rege Humbli filio, Regnum ſortitum eſſe Danię appellationem, inter alios ab Iſaaco Pontano relatos, Saxo Grammaticus, licet annos non indicet; alij verò aſſumptionem eiuſdem Dani primi Regis ponunt ſub anno ante natum Chriſtum, milleſimo trigeſimo nono; Gaffarus non vltra 499. ante Chriſti aduentum recenſet.

Admiranda quoque eſt eximia illa primorum Heroum, qui in florentiſsimo Daniæ Regno conſpicui fuere, ſagacitas, atque prudentia, quam in primarum legum, ſtatutorum, pragmaticarumque ſanctione (hactenus ſine vlla ſui muta-

tione, aut abolitione constanter perdurantium) adeo euidenter probarunt, vt iure meritissimo tanquam veri politicæ magistri omnibus in veneratione fuerint; Vnde magna illa potentissimaq; Danicæ Monarchia, tam solidis fundamentis deinceps firmata, & stabilita remansit, vt omnibus alijs Regnis non modicum sui metum, terroremque incusserit. Denique suam hinc originem trahunt illa Daniæ intacta semper, & imperturbata libertas, tot ab hostibus suis gloriose reportati triumphi, tot miro Sceptri Danici incremento, per egregias victorias adiecta extera Regna, vt sese mundo, velut quoddam prodigiorum exhibeat compendium; prout idipsum clarissimis notis sequenti poemate optimè expressit Adrianus Offerus, dum ita Daniæ Regno accinit.

Sax. Grām. lib. 1. Hist. Dan. fol. 1.

Adrianus Offerus.

Danica gens qualis se iactet origine, quanto
Perculerit Latium Cymbrica terra metu:
Vt modò Normannis leges, modò scripserit Anglis,
Iunxerit & Sceptris plurima Sceptra suis:
Insignes bello Reges, armisque potentes,
Quos vetus à magnis stemma coronat Auis.
Parte tenus pelago populos, terrasq; natantes;
Parte tenus fixo iugera culta solo,

Oppida-

Oppidaque, & mores, & priscis eruta fastis
Prælia Magnorum splendida facta Ducum.

Enimuero ingens in volumen præsens hoc opus excresceret vtique, si virorum sanctitate, Martyrio, constantique Fidei confessione illustrium, necnon Regum gloriosissimorum meminisse vellem, qui in sublimi Daniæ solo, & solio, post Christi præcipuè aduentum, admirabili Sanctitate resplenduerunt, quique rara cum prudentia, ac fælicitate gubernarunt, & Daniam, non solum per sublimes triumphos, armorum gloria comparatos, illustrarunt, verùmetiam semetipsos, per Christianæ, & Catholicæ Religionis culturam & propagationem, necnon per innumerabilium animarum lucrum in omnem vsque æternitatem memorabiles reddiderunt. Sed ego, qui Gloriosissimi, Sanctissimique Regis, & Martyris CANVTI Vitam admirandam contemplari, & describere satago, operæpretium me facturum esse censeo, si tot aliorum Heroum multitudinem alijs admirandam relinquens, antequam prædicti Martyris nostri virtutes, & merita præclara enarrare incipiam, prius ad ea, quibus in eodemmet Regno Daniæ Catholicæ Religionis initia propalantur, necnon ad illa virtutum trophæa, quibus glorio-

gloriosissimi ipsius Progenitores in Ecclesia effulserunt, describenda progrediar, quæ in non modicam Canuti Sancti gloriam cedere noscuntur.

GRATIA, ET SPECIALE PRIuilegium Populorum Daniç, eò quod primum Diuinç lucis radium incunctanter amplectantur.

CAPVT II.

OMnia Aquilonis Regna à prima sua constitutione, errorum tenebris vndequaq; circumvoluta, Gentilium ritibus addicta, congenitæque prauitatis laqueis diù strictè implicata gemuere, vsque dum infinita Dei propitiantis clementia, quæ bonos, prauosque, iuxta illud Matthæi: *Qui Solem suum facit oriri super bonos, & malos*: illuminare dignatur, easdem quoque mundi partes, optatis Euangelicæ lucis radijs perfudit, tenebrosæ infidelitatis caligini eripuit, à Demoniaci mancipatus vinculo soluit, & fideles effectas, filiorum Dei libertate donauit. Daniæ Regnum inter alia etiam hoc peculiari pri

s.Matth.c.5

uilegio

uilegio se ditatum clarè recognouit, dum anno 826. tempore Eugenij II. Summi Pontificis, in eodem primus diuinæ gratiæ radius, Apostolico Ludouici primi Imperatoris, condecenti *Pij* titulo insigniti, zelo mediante effulsit: Qui Carolo Magno suo Genitori consimilis, ad Euangelicæ fidei propagationem totaliter intentus fuit, suaque spirituali eloquentia, ac ardentissimo spiritu ad expressam Dei, Sanctorumq; eius debitam venerationē incitauit, atq; induxit Haraldum Ringonis filium, eodem tempore Danię Regem, Danicè *Kongen udi Dannemarck*, vna cū Vxore, ac Errico fratre eius, alijsq; Regni proceribus, necnon populorum turmis; qui omnes Regis ad exemplum Catholicam fidem amplexati sunt, & in Metropolitana Ecclesia Danicè *udi Dom Kircken*, Ciuitatis Moguinciæ debita cum solemnitate, magnæq; lætitiæ signis, eodemmet Ludouico assistente, sacrū Baptisma susceperunt: Pius autem Imperator tā egregio opere perpetrato nequaquā contentus, magis, magisque amplificandæ Catholicæ Religionis, & spiritualis animarum lucri ardore excitatus, simul cum Rege Haraldo, qui iam tum in spiritus seruore, nimioque desiderio, quo in perfectam totius Regni conuersionem ferebatur, ipsimet

ipsimet Imperatori minimè impar eminebat, statim in toto Regno Ecclesias exstrui iussit, necnon Missionarios ad prædicandum idoneos vbique locorum transmittendos curauit, inter quos anno 828, ipsemet Ludouicus, Haraldo suadente, & regnante Ansgarium Monachum Benedictinum, in Francia oriundum, vel, vt alij volunt, origine Frisium, virtute, & doctrina conspicuum, è Galliis euocauit, & ad disseminandum Iesu Christi Euangelium deputauit, qui tam eximia virtutum perfectione, & sanctitate claruit, vt Lucem è Cælo prodeuntem, in quadam extasi videre, atque ab ipsa sequentia verba auribus percipere meruerit: *Vade, & annuncia Gentibus verbum Dei.* Minimè verò explicari satis potest excellens Ansgarii virtus, & in sui muneris executione adhibitus conatus, non tantum vt Imperatori, sed magis vt Deo pareret. Circuibat itaque cunctas Regni partes, & præcipuè sine mora illas, ad quas necessitatis, atque immensæ charitatis impetus illum propellebat. Ansgarius postea, vt benemeritus, anno 833. ipsomet Imperatore, & Ecclesiastici ordinis Capitulo annuente, atque probante, ad Hamburgensem Episcopatum euectus, & à Drogone Metensi Episcopo consecratus fuit:

Io. Vastou. invit. SS. Aquil. fol. 3.

Qua

Qua dignitate fulcitus; ardentiori conatu Apostolicum ministerium, sine aliqua intermissione, prosecutus est, ita vt nulla eorundem populorum ferocia perterritus, sed omni potius euidenti suę vitæ discrimine maior, admirando cum profectu infinitam gentium multitudinem potenter conuicerit, & ad Catholicam fidem gloriosè conuerterit. Tam insignia opera, atque præclara Ansgarii merita, necnon quidquid imposterum pro maiori populorum, Sedisque Apostolicæ beneficio peragere posset, mente reuoluens Imperator, ex solita sua pietate, ac grati animi propensione, eundem Ansgarium, Archiepiscopum etiam Bremensem declarauit, statimque Oratorem Gregorio IV. tunc temporis Summo Pontifici, transmisit vnà cum literis, & supplicationibus, non solùm pro confirmatione eiusdem Archiepiscopatus Bremensis, verùmetiam pro vnione cum altero Hamburgensi, necnon omnium Aquilonarium Regnorum legatione, quam ipsemet Imperator necessariam pro communi bono, & animarum quiete recensebat, vti in sequentibus literarum verbis exprimitur.

In nomine Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi. Ludouicus diuino fauore, & propitiante clementia, Isaac. Pont. lib. 4. Hist. Dan, fol. 97.

Imperator Augustus. Si specialibus cuiusque fidelium nostris necessitatibus prospectiuè subueniendum esse temporalis auctoritas monstrat, quantò magis ad debitam generalitatis prouidentiam, aequum, dignumque pertinet, vt & Ecclesiae Catholicae, atque Apostolicae, quam Christus suo proprio sanguine redemit, eamque Nobis regendam, tuendamque commisit, &c. Nunc autem propter supradicta Ecclesiastica lucra in gentibus demonstrata &c. Fecimus Ansgarium Archiepiscopum &c. Datum id. Maij An. 834.

Quibus literis Summus Pontifex, rationabiles, ac iustas causas ab Imperatore allatas perspiciens, confirmationem Archiepiscopatus Bremensis, eiusdemque cum altero Hamburgensi vnionem, pallium, necnon Legationem omnium Regnorum Aquilonarium concessit, vti clarè ex literis eiusdem Gregorij IV. datis Anno 835. habetur.

GREGORIVS Episcopus &c. Omnium fidelium dignoscentiae certum esse volumus; Qualiter Beatae memoriae praecellentissimus Rex Carolus, tempore predecessorum nostrorum, diuino afflatus spiritu, &c. Succedente eius praecellentissimo filio Ludouico Imperatore Augusto, pium studium sacri Genitoris sui efficaciter impleuit &c. Nos igitur omnem ibi Deo dignam statutam prouidentiam cognoscentes, instructi

etiam

etiam præsentia fratris filij nostri Ansgarii, primi Nordalbingorum Episcopi, per manus Drogonis Episcopi consecrati &c. Tam præsenti auctoritate, quàm etiam pallij donatione, more Prædecessorum nostrorum roborare decreuimus, &c. Iam dictum nostrum Ansgarium, & successores eius legatos in omnibus circumquaque gentibus Danorum, Suenonum, Noruegorum &c. nec non omnium Septentrionalium, & Orientalium Nationum, quocunque modo nominantur delegamus, &c.

Hisce honoribus, dominijs, ac præeminentijs insignitus Ansgarius, á solitis pro animarum salute laboribus non recessit, imò iuxta integritatem suam, ac non vulgarem prudentiam, maiori se debito obstrictum existimans, spiritu indefesso ad difficilius opus se accinxit. Anno enim 863. ingenti animi sui constantia & salutaribus verbis, aggressus est Erricum Regem Daniæ, huius nominis secundũ, qui paganismo adhuc imbutus in omnes, qui Christi nomẽ assũpserant, adeò crudelis, & iniquus desæuiebat, vt Ecclesias circũquaq; expulsis Euangelij Concionatoribus, aut claudi, aut aboleri iuberet, vt ita omnimodè Ecclesiasticus Cultus deleretur. Ansgarius autem, diuino fretus auxilio, tam feruidà, ac spirituali eloquen-

tia, Erricum eſt allocutus, vt ipſemet Rex efficacibus monitis aure adhibita, non ſolùm errorem omnem, & quidquid in animo adhuc eius prauum ſupererat, palam depoſuerit, verum etiam caſſatis, irritatiſque omnibus, quæ contra Chriſti famulos antea præceperat, ſe pietatis verum alumnum, & Catholicæ Religionis cultorem palam exhibuerit, editis quoque publicis mandatis, & per vniuerſas Regni ſui partes promulgatis, quibus ſingulis ſeriò, ac ſeuerè Catholicam fidem commendatam haberi imperarit, necnon omnem diligentiam adhibuerit, vt omnes Regni ſui populos ad Fidei agnitionem, & Eccleſiaſticorum præceptorum obſeruantiam traheret, quod totum plurium, eorum præcipuè, qui magis obſtinati, & Paganorum ritui præ, cæteris addicti fuere, conuerſione ſatis comprobatum fuit. Exſtruxit denique Rex Erricus in ſempiterni Dei honorem, inſignes non tantum apud Ripenſes Eccleſias, ſed etiam apud Sleſuicenſes. Anſgarius autem non tantum Hamburgenſis, vt dictum eſt, ſed etiam Bremenſis Archiepiſcopus, poſtquam eximio vitæ nitore Aquilonaribus populis, iam annis circiter triginta quatuor, præfulſiſſet, & verbum Dei fideliter, conſtanterque diſſeminaſſet, annis maturus labo-

Albert. Staden. in Chron. f. 88

Albert. Crant. in metropolit. lib. 1.

laboribus onuſtus, nec non plurimis cumulatus meritis, ad cęleſtem Patriam euolauit anno 865. poſtea verò quàm Sanctorum Confeſſorum Catalogo adſcriptus eſſet, eidem, Eccleſiæ prædictæ ab Errico Rege conſtructæ, dicatæ fuerunt.

Licet autem tempore Anſgarij præſtantiſſimum Euangelicæ Doctrinæ per omnes Regni partes propagandæ, radicituſque firmandæ opus totaliter consũmari non potuerit, in quod vnicè collimabat indefeſſus Archiepiſcopi conatus, & affectus, nihilominus anno 921. tempore Gormondi Regis Daniæ, eadem, maiori ex parte, ſtabilita, & roborata fuit, prout à Ioanne Pico hiſce verbis refertur, *Rex Danorum Gutrum, quem Gormondum vocant, cum triginta Proceribus, & omni penè populo baptizatis in filium ab Aluredo ſuſceptus, impoſito ei nomine Athelſtano: hic igitur permanſit, dataque ſunt illi prouinciæ Orientalium, Anglorum, & Northanumbrorum, vt eas ſub fidelitate Regis foueret hæreditario &c.* Inter alios tam magnifici operis Promotores, memoria Poppi Sleſuicenſis Epiſcopi nequaquam ſupprimenda occurrit; dum enim anno 993. Ioanne XV. Summo Pontifice ſedente, ad Erricum, denuò Paganiſmo irretitum, & populos Daniæ conciones haberet, & in venerandis Ido-

Ioan. Pico.

Albert. Cran. in metropol. lib. 3. cap. 42.

Ido-

Idolis, ritibusque gentilibus prosequendis obstinatiores recognosceret, petentes tantùm euidentia eius doctrinæ signa, ad imitationem Hebræorum Christo Domino dicentium, *Volumus à te signum videre*, Sanctus Episcopus in tanti ponderis negotio, de diuina, ac infinita prouidentia confisus, alta voce Sanctissimo Iesu nomine, eiusque auxilio efficaciter inuocato, ignitas ferri laminas incombustis pertransiuit plantis, ignitoque ferro in dextera assumpto, intrepidus sine vlla vultus contractione, aut doloris signo, Regis Errici ante pedes illud excussit, dicendo; Cernite, & colite virtutē Iesu Christi, cui omnia elementa parent, qui fecit Cęlum; & vniuersa, quæ illorum ambitu continentur, postea, vt magis fidem Catholicam Regi, ac populo comprobaret, tunicam indutus ceratam, posituſque in medio populi, in nomine Domini præcepit incendi, ipse verò oculis, ac manibus ad Cælum eleuatis, liquantes flammas tam patienter substinuit, vt veste prorsus combusta, ac in fauillas redacta, hilari vultu, nec fumum incendij se sensisse testaretur: Obstupuere omnes, & miraculorum nouitate ita conterriti fuere, vt infinita Gentilium multitudo, relictis idolis, spretisque paganorum ritibus, Catholicam Fidem susceperit,

S. Matth. 12. ver. 38.

Elnot. Cantuar in elog. vit. s. Can.

Baron lib. 10. fol. 74.

Ioan. Vastou. in vit. ss. Aquilō. fol. 22.

Ioā. Magn. in metropol. lib. 1.

rit, & Christi Dei Filium, verumque Dominum esse, euidenti, ac manifesta vitæ, & morum mutatione demonstrauerit. Sed quod mirandum magis erat, Populi non solum Christum, vt verum Dei filium, verùm etiam Sanctissimam Triadem humillimè colētes, eiusdem altissimum mysterium mirabiliter perceperunt, antequam vicinioribus Nationibus, Sueuis nimirum, Gotis, Normannisque dilucidaretur, siue ob deficientiam doctorum informantium, siuè ob terræ infertilitatem, siue ob ferinam sæuitiam, quæ eodem tempore contra Christianos maximopere acuebatur, iuxta proloquium Ieremiæ. *Ab Aquilone pandetur omne malum*. Dani insuper ardore Charitatis accensi, & diuina gratia suffulti, cum in diuersis Regni partibus, aliquos in paganismi ritibus persistentes, fideique Catholicæ aduersantes recenserent, omni adhibita diligentia, Regis Nobiliumque consilio, & opera, Præsules, ac diuini officij Ministros, ad assistentiam Deo, Sanctisque eius debitam, in Ecclesijs in dies vndequaque adauctis, ac nobilitatis, necnon ad populorum necessariam instructionem destinarunt. Quibus egregijs, sanctisque operibus, interni spiritus ferucrem ad animarum Dei cultum directum, satis superque manifestabant,

Ierem. 1. ver. 14.

iudi-

indicantes ſimul effectum diuinæ gratiæ, ſine qua nihil boni, aut meritorij à nobis effici poteſt, vt Ioannes Euangeliſta Dei verbo teſtatur: *Sine me nihil poteſtis facere.*

Ioan. c. 15.

Pro dictorum confirmatione operæ pretium duxi, hic ponere pulcherrimam, mirabilemque viſionem, apud fratrem Michaelem Angelum Almanara Hiſpanum repertam, & ab aliis relatam. Dicitur enim, quod quidam Rex Daniæ ex deuotione, qua ferebatur in tres Sanctos Reges ob munera, quæ Christo nato obtulerant, mandarit cuidam aurifabro, vt conficeret tres Coronas ex auro puriſsimo, quas ipſemet Rex tulit Coloniam, vbi corpora horum trium Regum quieſcebant, & adhuc quieſcunt. Sed cum ad Vrbem prænominatam veniſſet, inuenit eam ſumma miſeria, & paupertate oppreſſam; vnde miſericordia motus, ei dedit ſeptem millia librarum auri, & vnaquæque ſumma ad pretium octingentorum ducatorum aſcendebat. Eleemoſyna fuit ſanè regalis, & poſtea obtulit tres ſuas Coronas aureas his tribus ſanctis Regibus: ſed cum reuerteretur in Regnum ſuum, quadam nocte hi tres Reges in ſomno apparuerunt, quorum primus dicebat ſe eſſe Senem, ſecundus Iuuenem, & tertius Virilis ſe eſſe ętatis,

Angel. Alman. Hiſp. in mã. ſcrip.

& Æthio-

& Æthiope; Primus illi dicebat: bene tibi sit Rex, & pax tecum, tibique Deus gloriam, & requiem dabit æternam; Alter ei dicebat: Valde liberalis erga pauperes fuisti, sed scito, te non misisse aurum tuum in saccum pertusum, tibi Deus centuplum reddet; Tertius illi dixit; Valde te deuotum exhibuisti, & ego tibi dico ex parte Dei, quòd post quatuordecim annos morieris, & tunc te Nos tres iterum veneraturi visitabimus, & tribus illis coronis, quibus nos coronasti, coronabimus, vbi & Deus te coronabit corona ętérnæ gloriæ. Primus iterum inchoauit discursum, & obtulit illi vas aureum, dicens; Accipe hoc vas, quod designat sapientiam, quæ tibi in regimine est necessaria. Secundus pariter illi obtulit vas myrrhà plenum, designans carnis mortificationem, quæ ad bonum subditis suis exemplum dandum confert. Tertius similiter obtulit illi vas incenso plenum, quod indicat clementiam, quam Reges exercere debent erga suos subditos afflictos. His dictis, & peractis Rex excitatus è somno, realiter, sibi ea accidisse vidit, & assumptis illis tribus vasculis sibi cælitus datis, incredibili perfusus lætitia, ad suum Regnum incolumis rediјt, & quatuordecim annis instar Angeli de Cęlo missi, suum Regnum gubernauit:

quibus peractis obdormiuit in Domino, vt ipsi à tribus illis Sanctis Regibus prædictum fuerat, qui ipsi moribundo adfuerunt, & animam eius ad paradisum tulerunt. Hoc præclarum miraculum refert etiam Pater Hermannus Crombachius Iesuita in libro, cuius titulus est. *Primitiæ, seù Historia Sanctorum trium Regum*, in quo ad literam totum descibitur, & vt ipse asserit, extractum ex collectore speculi Ioannis Maioris. Addit etiam immediatè ipsemet Crombachius infrascripta verba: *Comperi autem, dum hæc scribo; Cæsareanos milites recens ex Marchia Brandeburgica cum reliquis opimis spolijs, tres secum Pixides abstulisse; fama est, Sanctorum trium Regum fuisse, literis vna repertis authenticis, quę fidem facerent; sed earum vnam casu quodam deperditam esse, binas reliquas in Bohemia propè Pragam superesse, & si vera est narratio, has esse, quas Rex Daniæ, sæpè Brandeburgicæ Marchiæ dominatus, dono Sanctorum Regum accepisse cælitus dicitur.*

Herman. Cromb. in Hist. ss. Regum.

INSI-

INSIGNES TRIVMPHI, AC mirabiles Virtutes Canuti Magni Regis Daniæ Sancti Canuti Aui.

CAPVT III.

VT igitur ad promiſſa procedamus; fuit alius pariter Rex Daniæ eodem Canuti Danicæ *Knud* nomine conſpicuus, eiuſdem noſtri ſancti Martyris Auus, ſuo tempore paſſim ab omnibus meritiſsimo iure nuncupatus, Canutus cognomine *Magnus*, anno poſt partum virgineum 1014. tempore Benedicti VIII. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris ad Regni ſolium aſſumptus; Qui animi generoſitatem Chriſtianæ pietati intimè coniunctam in tot præliorum diſcriminibus, aliorumque Regnorum comparationibus, euidenter longè latèque diuulgans, cunctis in locis ſummè ſe admirabilem reddidit: Porrò poſtquam Sanctus Ethelredus Angliæ Rex, anno 1016. ex hac vita mortali migraſſet, ac ad cæleſtem patriam euolaſſet, inter pręmemoratũ Canutum Magnum, ac Edmundum (qui ab ali-

quibus Eduardus vocatur, licet malè (hic enim Eduardus frater erat ipsiusmet Edmundi, & alter S. Ethelredi Filius, vt habetur ex alijs Historicis) in regio Angliæ solio successorem, cruenta sæpius commissa fuere prælia, in quibus Canuti exercitus non solùm ancipiti Marte aliquamdiu cum hoste conseruit, verùm etiam ad eas militares angustias, manifestaque pericula redactus fuit, vt præcellentiores Danici exercitus Duces, de fuga ineũda, non semel inter se deliberarint, nisi inuictus generosissimi Canuti, strictum dextera sua ensem vibrantis, spiritus restituisset animos, fugatoque omni victoriæ discrimine, ad pugnæ prosecutionem excitatos milites, infinita Anglorum multitudine perterrita, ad gloriosum disposuisset triumphum: ita vt postea Dani constanter ad necem potius, quàm ad fugam parati, ab hora diei nona, in vesperam vsque præliati fuerint: & nec tunc quidem cesserunt, sed, Luna lumen præbente, in hostem fortiter irruerunt, dum tandem Angli fatigati, & suorum strage numerosa compulsi, fuga sibi consuluerint, relicta penès Danos victoria, obsequium, ac fidem Canuto Magno insuper pollicẽtes. Edmundus igitur talia aduersa prospiciens, se Canuto viribus, ac fortuna longè imparem esse

cernens

cernens, ne regno suo totaliter exueretur, paciscendo, inglorias hasce, pacis adipiscendæ conditiones coactus est decernere; nimirum viuens medietatem Regni sui Canuti dominio cederet, moriens verò eundem vniuersalem post se hæredem institueret, prout hoc totum deinceps Saxo Grammaticus hisce verbis clarissimè testatur (seclusa nominis æquiuocatione) *Eduardus contusis suorum animis, intolerabilem Danici exercitus spiritum animaduertens, quia manum non poterat; pactum cum hoste conseruit, vt, quoàd ipse viueret, Canutum consortem dimidij Regni haberet, exstinctus omnium bonorum hæredem relinqueret.* Transacto septennio contigit, vt Canuto mensæ regiæ accumbente, nonnulli dapes regias, lætitia fausti nuntij perfundere, & condire volentes, regium Triclinium ingressi, Edmundum iam Regem Angliæ, coniurata eorum opera trucidatum nunciarent, eique proinde veluti ex pacto totius Angliæ Hæredi & successori, nouoque Regi festiuè applauderent, sperantes se hoc perpetrato Regicidij facinore, Canuti gratiam, & beneuolentiã arctius sibi deuincturos esse; Obstitit autem eorum opinioni eximia Canuti in Deum, & proximum pietas & æquitas. Canutus etenim, vt Princeps verè Catholicus gloriæ suæ

Hettor Boet lib. 12.

Sax. Grãm. lib. 10 Hist. Dan. f. 174.

riæ ſuæ incrementum; nouiſque Regni conſecutionem nihilipendens, e contra verò commiſſo in Edmundum Regem immani ſcelere grauiter cõmotus, omnes huiuſce coniurationis, & temeritatis reos, crudeli iuſsit, & lethali affici ſupplicio, vt ſic iuſto Dei, & Regis iudicio, iuſtas grauiſſimi ſceleris ſui pænas exſoluerent. Rem totam Saxo Grammaticus hiſce verbis recenſet: *Septenis poſtmodum elapſis annis, quidam Triclinium, in quo Canutus epulabatur, ingreſſi, totius Angliæ Regem clamare cæperunt: tunc illi functum miniſteriũ, incauto confeſſionis officio proſecuti, Eduardum ſua interemptum opera iactitabant, eo ſe Regi placituros rati, quo ſummam eius offenſam accenderant, in quos perinde vt Maieſtatis inſidiatores, præparati præmij loco, ſuſpendio protinus animaduertendum curauit. Quamquam enim ſe acri æmulo liberatum cognoſceret, ſceleri tamen pænam, quam vtilitati gratiam referre maluit.* Poſtea maiora clementiæ ſuæ ſpecimina editurus, ſuos in Normanniam legatos tranſmiſit, vt Emmam Ethelredi Sancti Regis viduam, ibidem exulantem in coniugem de eius conſenſu ſibi adoptaret, & in priſtinum ſolium reſtitueret, quò eam triſtium ſimul, & lætorum ſociam haberet. Statimque per Angliam, Monaſteria bellis ſuperio-

Sax. Grãm. lib. 10 Hiſt. Dan. f. 191.

rio-

rioribus aut diruta, aut fœdata reparauit, quædam etiam à fundamentis de nouo excitata, Præsulibus additis, redditibusque amplissimis locupletauit; Basilicam præterea in honorem Sancti Edmundi Martyris, olim à popularibus trucidati, regia planè magnificētia exstrui voluit, omniaque Anglicana Cœnobia, tum elegantia, tum amplitudine domorum, illustriora reddidit; Quin etiam, vt Episcopi, pietate, & doctrina fulgentes, ex Anglia in Daniam transmitterentur, curam habuit.

Anno 1018. Sancto Olao Noruegiæ Rege mortuo, Regnum illius iustis de causis protinus inuasit; cuius proinde ingenti populorum copia annuente, sicut & Sueciæ, Slauiæ, & Sembiæ Regnorum Rex, & Monarcha ab omnibus proclamatus fuit, vt Saxo Grammaticus hisce verbis refert: *Igitur Canutus sex præpollentium Regnorum possessor effectus, eximio sui fulgore etiam Romanum illustrauit imperium:* Quia verò se hæc Regna à supremi Monarchæ, Dei videlicet, in cuius manu sunt omnes potestates, & omnium iura Regnorum, voluntate assecutum esse non dubitabat, vt debitas, pro tot beneficijs gratias referret, Romam se conferre statuit, vbi anno 1031. à Ioanne Vigesimo primo, illius temporis Summo Pontifice, regio

Sax. Grām. lib. 10. f. 17.

regio

regio cum apparatu, paternoque affectu, qualis adeò deuotum, Sedique Apostolicæ addictissimum Principem decebat, honorificentissimè exceptus fuit. Romæ autem breui tempore constitutus, ad Principis Apostolorum Petri Basilicam se transtulit, cui præter eximiam pietatem, & Sepulchri Apostolici venerationem, Rege digna, pretiosissimaque donaria obtulit, votoque se insuper expresso, & publico obstrinxit, talem se deinceps inchoaturum esse vitæ rationem, vt ex eius actionibus non obscurè colligi posset, se superioris vitæ criminum, ex animo pænitere, sicuti postea ex summæ pietatis operibus, & præcipuè eleemosynis, prodiga manu vbique locorum pauperibus distributis, necnon ex peculiari deuotione, qua omnes Ecclesias, locaque Sacra tam intra Vrbem Romę, quàm extra consistentia, celeriter inuisit, ac humillima, exemplarique animi sui submissione est veneratus. Tandē ingentibus, præclarisque beneficijs, non solùm à Sūmo Pontifice, verùm etiam à supremo rerū Conditore, eiusdem diuina affluente gratia, perceptis decoratus, in prægustata animæ suæ dulcedine, & in perfecta cō triti sui cordis lætitia, Daniam versus feliciter iter repetiit. Hoc totum ipsemet asseruit sequenti epistola,

ſtola, ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſuorum Regnorum tranſmiſſa, æternę memoriæ tradenda.

Canutus Rex totius Angliæ, & Danimarciæ, & Noruegorum, & partis Suenorum, &c. Ethelnoto Metropolitano, &c. Notifico vobis me nouiter iuiſſe Romam, Oratum pro redemptione peccaminũ meorum & pro ſalute Regnorum, quique meo ſubiacent regimini populorum. Hanc quidem profectionem Deo iam olim deuoueram, ſed pro negotijs Regni, & cauſis impedientibus, hucuſque perficere non poteram. Nunc autem ipſi Deo omnipotenti valdè humiliter gratias ago, qui mihi conceſſit in Vita mea, Sanctos Apoſtolos ſuos, Petrum, & Paulum, & omne Sanctuarium, quod intra Vrbem Romam, aut extra addiſcere potui, expetere, & iuxta deſiderium meum præſentialiter venerari, &c. Quà propter Deo Omnipotenti gratias magnificas reddo, quia omnia, quæ deſiderauεram, prout mente decreueram, proſperè perfeci, votiſque meis ad velle ſatisfeci. Nunc autem notum ſit omnibus vobis, quia ipſi Deo Omnipotenti ſupplex deuoui vitam meam amodo in omnibus reformare, & Regna mihi ſubdita, populoſque iuſtè, & piè regere, æquumque iudicium per omnia obſeruare, & ſi quid per meæ iuuentutis intemperantiam, aut negligentiam hactenus præter id, quod iuſtum erat, actum eſt, totum

Iſaac. Port. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 156.

Deo auxiliante, deinceps dispono emendare, &c.

Ad tam præclarum bonitatis, ac perfectionis gradum, Canutus Magnus conſcendit, vt nullo modo eos, qui adulatorijs verbis, iuxta Aulicorum morem, ipſum aliquando alloquebantur, aurimorem, ipſum aliquando alloquebantur, auribus percipere poſſet, neque illos admittere, qui condecentibus licet titulis, eius regiam Maieſtatem venerabantur. Contigit autem quadam die, quòd Rex propè littus maris haud procul à ſuthantonenſi portu deambularet, ad quem locum quidam nobilis ad Regem inuiſendum accurrens, tali methodo eundem ſalutauit. Deus propitius ſit tibi ò Rex omnium potentiſſime, Quamuis autem cuncti Aulæ Regiæ Miniſtri concomitantes, hilari facie talem ſalutandi modum vt ſuo Regi conſentaneum, non vulgari applauſu exciperent, Rex Canutus tamen, tanquam maxima iniuria affectus, & horrēda execratione commotus, irato vultu, acribuſque verbis, talem reſpuit ſalutationem Poſtea ipſemet Pijſſimus Rex, iuxta aquas maris ſedens, ſuamque regiam veſtem extendens, ſequentia verba protulit. Præcipio tibi ò Mare, vt meæ ditioni ſubiectum, ne aſcendere audeas, multòque minus meam perſonam, ac Regiam veſtem abluere, quo dicto ſtatim vnda ſu-

da supereminens à capite vsque ad pedes, Regem aqua perfudit; vnde ad suos denu ôse conuertens, talia verba subiunxit; Vos me potentissimum Regem, maximumque Dominum vocare non erubescitis, & tamen parua aqua, sub mea potestate consistens, meis mandatis satis superque inobedientem se manifestat, ex hoc illati mihi tituli improportionem clarè percipere debetis, solumque, Deum Dominum potentissimum recognoscere, cuius voluntati ac potentiæ nec Terra, nec Mare, neque omnia, quæ sub Cælo sunt, resistere possunt. Vnde tàm præclara humilitatis virtute munitus à terrenis diuitiarum affluentijs, honoribusque, cum potestate coniunctis, alienus, & ad sublimia, cœlestia que Spiritus eiusdem subleuatus, congruenti, sanoque discursu ab omnibus dignoscebatur; vti Isaacus Pōtanus hisce verbis affirmat. *Qua erga summum rerum moderatorem animi dimissione, nescio, an quisquam Christianorum Principum Canuto præferri debeat*. Et certè è gentium Imperatoribus, aliqui, vt apud Græcos Alexander ille Magnus, diuinitatem affectarunt, at vero Canutus, vt vera erga Deum pietate maior fuit, ita ipsi Augusto, quod ad hanc ciuilitatem attinet, parem se gessit. Nam primus fuisse Augustus

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 160.

legitur, qui Aulicorum eiusmodi blanditias corripuerit, seque Dominum appellari, ne à liberis quidem, aut Nepotibus suis, vel seriò, vel ioco passus fuerit, sed alia multa sunt, quæ eius pietatem prolixè testari poterunt: nec repeti debet ille insignis in diuina cultus, quem Emmæ Encomiastes in Sancti Audomari Vrbe eiusdem Monasterii, cum per ea loca transiret, se oculatum testem obseruasse, pluribus meminit; Sed tantùm quod in Annalibus Angliæ refertur; Pijssimus hic Rex Canutus Magnus in memoriam prçlij, prope Asdunum, aduersùs Edmundum commissi, in quo is cũ prospera initio pugna Danos profligasset, versa exinde fortuna, ab illis, vt supra memoratum est, fuit superatus, templum non eo tantum loco traditur posuisse, sed etiam ad alia, in quibus contra Anglicanos milites, bellici sæuiores conflictus perpetrati fuere, se transtulit, inquirẽdo præcipuè, quæ interfectorum sanguine magis labefactata essent, & in ijsdem Ædiculas, & Ecclesias exstrui iussit, vt ibidem orationibus ad Deum effusis, ad illarum animarum adiutorium impetrandum, occasio proxima præberetur: Addunt etiam ijdem Chronologi memorabile, Rusticos Ebulum, quod sanguineæ baccæ, iuxta locum iam dictum, copiosè

sè ceciderint, non alio nomine, quàm *Danske Blod*: idest, Danorum ſanguinem, etiam nunc appellitare, ob atrocitatem ſcilicet, conflictus, & ſanguinis vtrimque eo locò copiam effuſi. Tali Canutus, verè Magnus, animi altitudine, ac modeſtia Chriſtiana inſignis, & eximijs pietatis, charitatiſque operibus addictus, vt Regnum inſuper laudatiſſimis ſtatutis ornaret, ciuilia etiam iura ſibi curæ, ac cordi eſſe oſtendens, omnia, quæ pro bono Angliæ regimine congruentiora exiſtimauit, quatuor libris in conſilio Oxonienſi approbatis, confirmanda, ac firmiter ſtabilienda, curauit, ſimulque omni adhibita diligentia incubuit, vt in cunctis Regnorum ſuorum partibus, diuinarum Sanctionum, præceptorumque Eccleſiaſticorum, exacta, & inuiolabilis obſeruantia, ad maiorem Dei, ac Sanctorum honorem apud omnes vigeret. Ideo enim, vt hoc melius, commodiuſque ab omnibus perfici poſſet, prodiga manu, nouis ijſque redditibus ſtabilibus aſſignatis, tam Eccleſiarum, quàm Eccleſiaſticorum, quos ſummopere diligebat, ac venerabatur, prouentus magis auxit, & inter alia præclarè geſta Vintoniam profectus, vt Polidorus Virgilius teſtatur, Coronam, quam geſtabat, Capiti ſimulachri Chriſti Crucifixi, quod intem-

Iſaac-Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 160.

Sax. Grām. lib. 10. Hiſt. Dan. f. 179.

Polid. Virgil. lib. 7.

in templo Apostolorum Petri, & Pauli pendebat, suis manibus imposuit, nunquam posthac eiusdem ornamento capitis vsus. Et habetur in Monastico Anglicano, Londini impresso anno 1656. per Rogerium Dudsuorsh, & Gulielmum Dugdal; Inter alia quæ exscribit, è Chronicis Geruasij Dorobernensis, in Biblioteca Cottoniana seruatis de Canuto Magno. *Anno Domini 1023. Canutus Rex dedit Ecclesiæ Christi in Dorobernia portum de Sandroico cum Corona sua aurea, quę adhuc seruatur in capite Crucis maioris in naui eiusdem Ecclesiæ, &c.* Dicta enim Ecclesia Christi in Dorobernia, est Ecclesia Cathedralis Cantuariensis, vbi Sanctus Thomas occisus, & sepultus est, & idem Geruasius, è cuius Chronicis hæc sunt excerpta, floruit post Henricum IV. Angliæ Regem, quia eius Chronica de antiquitatibus Monasterij Cãtuariensis perueniunt ad illud tempus. Denique nullo veri Catholici, pijssimique Regis officio relicto, Anno 1036. ex hac mortali vita migrauit, & ad Cęlestem patriam, vt piè creditur, translatus fuit, sepultusque in Cathedrali Ecclesia Vintoniensi, vt Matthęus Monasteriensis impress. Londini affirmat, hisce *Verbis Anno gratiæ 1535. Rex Anglorum Canutus &c. deinde in Angliam rediens, pridie idus Nouembris*

Geruas. Dorober in Chron. f. 21

Matth. Monasterié. fo. 409.

bris apud Septoniam, diem clausit extremum, &c. Sepultus est autem apud Vintoniam in Veteri Monasterio, more regio. Exemplares eiusdemque insignes virtutes, ac præclara merita, Saxo Grammaticus sequenti Elogio ad æternam memoriam clarè insinuat.

Hunc Canutus exitum habuit, quod nemo nostrorum Regum tametsi plura alij victorijs illustrauerint, splendidior fuerit. Adeo enim operum eius magnitudinem propitia famę fides auxerat, vt quos rerum gestarum gloria pares habuerit amplitudine claritatis excellat: Cumque aliorum Splendorem ignorantiæ obscuritas, ac vetustatis rubigo perederit, huius decus longæ famæ vsurpatione subnixum perpetuis memoriæ fructibus reuirescit, siquidem Sanctitate, ac fortitudine instructissimus, non minus Regnum, quàm Religionem proferre curæ habuit. Quippe cum bellicis latè titulis inclaruisset, placidiori studio vsus, ex fisco suo compluribus in locis priuatorum Clericorum conuictu instituto, cellularum frequentiam nouis conuenticulis auxit, sacrorumque venerationem, quam maximam semper exhibuerat, regiarum opum impendio stipendijs multiplicauit, Sacrum quoque ordinem vberiorem reliquit, ne ferociæ propior, quàm pietatis officijs videretur, æquam sibi vtriusque laudem adijcere cupiens. Sax. Grãm. lib. 10. Hist. Dan. f. 182.

piens. Cuius studij industria ad tantum claritatis lumen accessit, vt cum fortissimorum Regum bellica virtus antiquitate exoleuerit, eius famam gloria quaestu opulentissimam, tenacissima posteritatis agnitio comprehenderit.

Voluit etiam Gerardus Mercator in Atlante, sequenti poëmate, Inuictissimi Regis Canuti Magni glorias, Triumphosque breuiter indicare, licet vt Isaacus Pontanus asserit, in enumeratione Regnorum, ab ipso acquisitorum deficiens censeatur.

Gerardus Merc. in Atlan.

Desine mirari, quos garrula laudibus effert
Graecia, quos iactat, Roma superba Duces.
Danica non vlli veterum virtute secundum
Edidit Hiberno terra propinqua freto.
Facta mihi Magni pepererunt inclyta nomen;
Quinque sub Imperio Regna fuere meo.
Me sibi delegit Socerum, qui tertius Orbis
Arbiter Henricus nomine sceptra tulit.
Iustitia praeclarus eram, Regesque potentes
Subiectos docui legibus esse suis.

VICTO-

VICTORIAE OBTENTAE à Duce Suenone S. Canuti Genitore, in prȩlijs contra Magnum Regem Daniȩ, & Haraldum Regem Noruegiȩ habitis; Item eiusdem Suenonis euectio ad Dominium trium Regnorum.

CAPVT IV.

ANno 1048. tempore Damasi II. Summi Pontificis, & Henrici II. Imperatoris, magna, & cruenta prælia inter Suenonem, lingua Danica *Suend*, Sancti Canuti Genitorem, & Regem Daniæ, nomine Magnum, Danicè *Mogens*, perpetrata fuere. Existimabat enim Sueno, Regnum meritò, immò de iure sibi deberi, non solùm ab suam regii stipitis legitimam progeniem, verùm etiam ob publicam populorum acclamationem; Et paulo post inter eundemmet Suenonem & Haraldum Noruegiæ Regem, similiter bella insurrexerunt; in vtroqne autem conflictu egregius Sueno, concussis, dissipatisque amborum exercitibus, internecione vnius, & fu-

ga alterius, insignibus cumulatus triumphis, demum ad sublime trium Regnorum dominium, magna cum gloria extollitur, & omnium Procerum suffragiis, secundus huius nominis Rex Daniæ proclamatur, annuẽtibus quoque viua voce vndequaque populis, qui manifestis signis immensam cordis lætitiam exprimentes, suum nouum Principem venerabantur; Et meritò quidem fælices se, & fortunatos auctumarunt, quandoquidem ipse Rex Sueno non vulgari constantis animi sui generositate, licet viribus inferior, ensem dextera fortiter vibrans, illos proprio marte à potentibus, ferinisque hostibus liberauit, namque eodem tempore, quo non solùm de quiete, ac libertate desperabant, verùm etiam imminens propriæ vitæ periculũ prospiciebant, ab omni calamitate eripuit, vbique locorum, intra ambitum Regni, tutissimam pacem stabiliuit, et firmis fundamentis consolidauit. Attamen hisce heroicis pręclarisque operibus minimè acquiescens, suoque animo reuoluẽs, quid serus fortasse vesper aduehere posset, nouis fortalitiis optimè constructis, & æquè sollicitè munitis, nec non necessarijs circumuallationibus, ad tutissimam defensionem apprimè constitutis, cuicunque potenti, ac supremo Principi totum Regnum

insuperabile, ac formidandum restituit. Licet autem Rex Sueno, se trium Regnorum Dominum, & ad tam sublimen gloriæ gradũ feliciter conscendisse, consideraret, quibus honoribus, ac heroicis prærogatiuis insignitus, non sinę fundamento, se Macedonis, ac Scipionis Africani fortitudinem, animique constantiam assecutum sibi polliceri potuisset, nihilominus omnis superbiæ, & arrogantiæ iuratus hostis, tam regalis beneuolentiæ, quã fraternę dilectionis ardorę populos prosecutus est, eorumque incrementum, commodum, & libertatem inuicto virtutis suæ roborę communiuit.

REX SVENO DVCIT IN Vxorem Giutham, suam consobrinam, sed à Summo Pontifice monitus, statim eam repudiat.

CAPVT V.

VIxit aliquamdiu Rex Sueno impudicitijs, actibusque venereis valde addictus, naturali eum, sed praua inclinatione fortiter excitante, denique huic malo, quod Magnum

meritò recensebat, obuiare cupiens,in aliud magis graue imprudenter incidit, adoptando sibi in Coniugem, absque vlla Summi Pontificis dispensatione,ex prima Suecorum nobilitate, præclarissimam fæminam, nomine Giutham, suam consobrinam, & licet ab Episcopo Hamburgensi (qui hoc scandalum tuta conscientia sufferre, & dissimulare non poterat) multoties monitus, verbisque minatorijs ad illam deserendam, atq; detestandam grauiter culpatus fuisset, tamen peculiaris affectionis & concupiscentiæ catenis obstrictus, necnon sua ingenti potentia, regiaque authoritate, qua satis superque matrimonium illud cohonestatum putabat, valde roboratus, eiusdem Episcopi monitiones paruipendit; Vnde Episcopus rationabili causa, prudentique zelo commotus,totum negotium Leoni Nono, tunc temporis Summo Pontifici, denunciandum curauit,cuius debitis monitionibus verbisque accommodis, in literis Apostolicis expressis de an. 1050. Rex Sueno ita permotus ac perterritus fuit, vt statim eam repudiauerit, & ad suam patriam celeriter transmiserit; vbi deinceps eiusdemet Suenonis adhortationibus, viduali habitu Giutha incedens, & ad Suecos exinde regressa,maxima cum honestate,castimonia morumque exem-

Sax. Grām. lib.11.Hist. Dan. f. 187. & 88.

Barō.lib.11 fol. 176.

Adam. Bremen. lib. 3. cap.12.

exemplari integritate, vt Saxo Grammaticus refert, vixit, & laudabiliter dies compleuit. *Giuta quoque paternos penates repetens, susceptis viduitatis insignibus, cum summa morum sinceritate consenuit, castitatemque votis professa, virilis concubitus experientiã abdicauit. Sanctitatis siquidem amplexa propositum, reliquum vitæ tempus celebs exegit.* Adduntque Annales Suetici, ipsius vocabulo Virginum Monasterium ibidem exstare, ab ipsamet fundatum, eiusque sepultura honoratum.

Sax. Grãm. lib. 10 Hist. Dan. f. 178.

Ex hac improuisa, ac prudenti mutatione, Regis Suenonis probitas apud omnes magis enituit, eo quòd ipse tanta submissione & timore, Pontificiam authoritatẽ suspiceret, ac veneraretur, quod idem etiam tempore Alexandri II. Summi Pontificis ostendit, transmittendo statim ad Sedem Apostolicam solitum censum, quantumuis ab ipsomet Pontifice, hortationibus paternis tantùm ad soluendũ requireretur; hoc in literis de anno 1062. manifestè apparet.

ALEXANDER &c. Dilecto Suenoni Regi Danorum &c. Inter cætera, quæ propter prudentiam tuam admonemus, vt censum Regni tui, quem Prædecessores tui persoluere soliti sunt, Nobis, & Successoribus nostris transmittere studeas &c.

Baron. lib. 11. fol. 377.

Eodem

Eodem modo se gessit, sollicitè exequendo; quod à Gregorio VII. Summo Pontifice ei fuit impositum, vti in literis de anno 1075. sequentibus verbis ostenditur.

GREGORIUS &c. SVENONI Regi Danorum &c. Apud Antecessores nostros iuris, & consuetudinis erat, charitatis Legationibus docere viam Domini &c

Tam insigni, reuerentique obsequio, Summis Pontificibus præstito, ad sublimem præclarissimarum virtutum gradum conscendere meruit, quibus etiam gloriosam sui memoriam posteritati reliquit, quod totum bene recensuit, clarèque insinuauit ipsemet Gregorius Septimus in literis Apostolicis, exaratis anno 1077. ad Haraldum eiusdem Suenonis filium, ac in Regni dominio Successorem, transmissis, in hæc non vulgaris admirationis verba.

Baron. lib. 11. fol. 156.

GREGORIUS &c. Haraldo Danorum Regi &c. Sancta, & vniuersalis Mater nostra, Ecclesia Romana scilicet; Quanta dilectionis & amoris instantia erga Patris tui curam, & honoris sui sollicitudinem inuigilauerit, te plenè noße, nec tui memoria excidiße non dubitamus; Videlicet cum ipse reminisci poteris, quàm puram semper in omnibus seruitutis & debita obedientia reuerentiam, circa Beati Petri Apo-

stoli

ſtoli honorem exhibuerit; ſuis namque temporibus, vt Apoſtolica teſtatur Eccleſia, tam deuotum, tam fidum, tamque vnicum in amoris ſui ſtudio fuiſſe filium nouimus, vt penè in Regibus non inueniretur ſecundus &c.

SVENONIS REGIS PROBITAS, ſpiritualibus, ac Eccleſiaſticis operibus magis eluceſcit.

CAPVT VI.

INuictiſsimi Regis Suenonis facta ſublimia, exemplareſque virtutes nō ſolùm in glorioſa Regnorum comparatione, ac reuerentiſsimo Summis Pontificibus præſtito obſequio, ſed magis ac magis in ſpiritualibus operibus excreuerūt, atque reſplenduerunt, dum ipſe tanquam verus Catholicæ perfectionis æmulator, necnon diuinarum, & Eccleſiaſticarum inſtructionum ad propagandam Fidem, animaſque lucrandas ſtatutarum obſeruantiæ addictiſsimus, copioſis cum redditibus duos Epiſcopatus inſtituit, vnum Lundenſem, Dalbienſem alterum, paulò poſt duos alios, Borchlu-

Borchlumensem, Danicè *Borrenholm* scilicet, & Viburgensem, lingua Danica *Viborre*; Magnificis insuper, speciosisque structuris Ecclesias nobilitauit, necnon splendidissimis paramentis, omnique necessaria supellectili munitas augustè adeo expoliuit, vt ipsęmet deinceps Ecclesiæ splendore suo, & admirando nitore, ad diuinum cultum persoluendum, tanquam spiritualis magnes animos efficaciter attraherent, quibus pietatis operibus indies magis inhærendo, Ecclesiasticum patrimonium Archiepiscopis, Episcopis, Sacerdotibus, Clericisque affluenter auxit, & vt nihil ad perfectam charitatem deficeret, in Orphanos, Viduas, Pupillos & cuiuscunque generis pauperes, proprijs distributis substantijs, firma ac solida fide, verba diuina recoluit, ab Apostolo Matthæo relata, nempè; *Quod vni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis*!

S. Matth. c. 5

Post hæc Rex Sueno suam filiam, nomine Siritham, Godeschalco Slauiæ Duci strenuo, prudentique viro in coniugem dedit, quod matrimoniũ pro bono Catholicæ Religionis, animarumque lucro satis proficuum iudicauit, vti postea euentus docuit, dum eiusdemmet Suenonis consilio & adhortationibus, Godeschalcus excitatus, atque dispo-

dispositus, in Slauos arma conuertit, eosque tùm proprijs viribus, tùm etiam copijs auxiliaribus, ab ipso Suenone subrogatis, ita perdomuit ac subiectos reddidit, vt pacem summoperè cupientes, omnia à Principe imperata se promptè facturos promitterent: Deniqueanno 1066. tam prosperè rebus fluentibus, Saxonum etiam auxilio suffultus Godeschalcus, quatuor præcipuas Nationes, Circipinos, Chizinos, Tholozantes, Retheros, & alias post cruenta prælia, variosq: conflictus, ac multa Paganorum millia, partim interempta, partim carceri mancipata, suis Mandatis, vt parerent, effecit, & quod maius est, infinitam populorum multitudinem ad fidem Catholicam perduxit; His omnibus transactis Rex Sueno, summa cordis hilaritate perfusus, suum intentum de Christi fide disseminanda adimpletum esse cognouit; Quam autem insignis eodem in bello Godescalchi opera fuerit, egregia Suenonis oratione in laudẽ eiusdem Principis, & querimonia contra Saxones, demonstratur, vbi inter alia horum præcipuè auaritiam magis, quàm promouendæ pietatis studium culpauit: Ecótra verò honorificentissimis titulis, operi tam heroico congruentibus, Godescalchi Principis Apostolicam, ac militarem

virtutem summopere commendauit. Hanc Suenonis orationem Adamus Bremensis recenset, eáque proprijs auribus, vtpotè præsentem, se percepisse testatur, refertque Isaacus Pontanus. Erat enim tunc temporis Bremensis Ciuitas, vigilanti assistentia Alberti Archiepiscopi, Principis Bauariæ Germani, longè latèque percelebris, necnon à populis præcipuè Borealibus vndequaque confluentibus, summopere frequentata; Adeo enim excreuit eorundem pietas, vt ab extremis non tantùm Islandis, Gronlandisque, verùm Orcadum Insulis, literis ad præmemoratum Albertum transmissis, pari omnium voto eædem Nationes Christianæ, ac Catholicæ Religionis Antistites enixè peterent, vt ipsorum monitis Apostolicisq; prædicationibus instruerentur; quibus petitionibus, prompto lætoque animo Archiepiscopus annuēs, insignes, necnon scientia, morumque candore præclaros viros, in negotio tanti ponderis trasmittendos, curauit; inter quos vnus nomine Islauus, doctrina, & vitæ exemplaritate perspicuus, post infinitam animarum multitudinem ad diuinum cultum, eius vigilanti opera reductam, Antesignani titulo ab omnibus meruit condecorari. Erat enim in totum Septentrionem adeo dilatata, ac

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 188.

pro-

propagata Catholica Religio, vt idemmet Albertus Archiepiscopus, de Synodo, apud Danos celebranda, decretum condiderit, idque cunctis Boreæ Episcopis insinuauerit; Accesserunt etiam ad executionem procurandam, firmandamque, literæ Alexandri II. Summi Pontificis, necnon Suenonis Regis consilium, vti totum in Annalibus Bremensium exstare, Isaacus Pontanus asserit. Apud Slauos autem, dum voce, & armis Soceri Suenonis adiutus Godescalcus, indefessè incumberet, vt confirmarentur Neophyti, & etiam vt, qui nondum erant ad fidem conuersi, lucrifierent, Godescalcus á Paganis aliquibus ex improuiso captus crudeliter trucidatus fuit, vir omni Æuo memorandus ac iure optimo illius sæculi verè Machabeus; Martyrij verò Coronam subijsse, Annales referunt, in Oppido Leontij, vij. Idus Iunij, vnà cum Presbytero Eppone, quem iuxta Altare, cui actu deseruiebat, tanquam victimam innocentem immolatum tradunt. Post has duas cædes, Sanguine Innocentium roborati, Assuerum quoque Monachum Benedictinum, vt Stephanum lapidibus obrutum, interfecerunt die 6. Nouembris eiusdem an. 1066. Ioannes Scotus quoque Episcopus, postquam peregrinationis amore, ac prædicationis spiritu, è Sco-

tia ad Slauos deueniſſet, & millia aliquot Slauorum ad Chriſti fidem perduxiſſet, Rathiæ in Oppido Metropolitano Slauorum fuſtibus cæſus, ceruice tandem gladio amputata, vi. Idus Nouembris, mortem pro Chriſto ſubiuit, eiuſque caput in titulum victoriæ, Idolo, ipſorum nomine, Rathegaſto, perfidi homines cõſecrarunt. Tot ſceleribus perpetratis minimè contenti, immo magis in quæuis flagitia animoſiores, regio quoque ſanguine ſpreto, Siritham Suenonis Regis filiam, ac iam Godeſchalchi vxorem, omnibus nudatam ornamentis, vnà cum alijs honeſtiſſimis Matronis, per vicos & plateas, verberibus exanimatam, immaniſſimè trucidarunt. Acceſſerunt poſtea ad Regis Suenonis aures, internecionis filiæ & Generi funeſta nuncia, & licet naturaliter, rationabilique cauſa commotus, internam cordis mœſtitiam lacrymis, ac querimonijs exprimere cogeretur, nihilominus pijſſimus Rex magnum animarum lucrum, præclara merita, ac memorabilem gloriam vtriuſque ob animi conſtantiam, necnon perfectam fidei confeſſionem corde ſuo reuoluẽs, omni naturali impulſu edomito, ſingula ex diuina prouidentia, & permiſſione proceſſiſſe judicauit. Hiſce heroicis operibus Rex Sueno ſemper magis

inhæ-

inhærens, quiete corporis animæque maturè desiderata, domi pacatè resedit; ibique religiosos viros, ac doctrina conspicuos sibi familiares admisit, inter quos Adamum Bremensem, ob rerum antiquarum studiū, gratum habuit, sed magis charū sibique coniunctum Gulielmum, Roschildiæ, Danicè *Roeschild*, Episcopum, qui non solū doctrina, virtutibusque omnibus præclarus erat, verùm etiam vitiorum acerrimus censor, judexque incorruptus, veri, zelantisque exēplar Prælati, qui meritò habeatur imitator indefessus supremi illius Patris & Pastoris, qui *quos amat corrigit, & castigat*. Apocalyps. c. 3. ver. 19.

MIRABILIS EPISCOPI GVlielmi zelus, & publica Regis Suenonis pænitentia, ob homicidium, eius iussu in atrio Ecclesię perpetratum, vbi postea ipsemet Rex ab Episcopo absoluitur.

CAPVT VII.

VEhementi animi passione Rex Sueno excitatus, atque commotus, homicidium cōmitti iussit in atrio Ecclesiæ Sanctissimæ

mæ Trinitatis, Ciuitatis Roſchildienſis. Porro Epiſcopus Gulielmus. ſacrilegum crimen inſolito ſilentio ad tempus diſsimulauit, nam homo prudentiæ non vulgaris, necnon diuini, atque Eccleſiaſtici honoris defenſione zelatus, tempus, pro maiori, exemplarique Regis mortificatione, omni familiaritate ſemota, magis opportunum exſpectandum decreuit; contigit autem poſt aliquos dies, quòd Rex Sueno Aulæ Regiæ Nobilibus, ac Miniſtris concomitantibus, iuxta ſolitum morem ad eandemmet Eccleſiam Sanctiſſimæ Trinitatis inuiſendam, iter aggrederetur: monitus eodem tempore Gulielmus, ſtatim veſtibus Sacris indutus, necnon baculum in inferiori parte acuminatum manu geſtans, ad Eccleſiæ ianuam ſe transtulit, vbi nullatenus Regiæ maieſtatis ſummæque potentiæ ſplendore perterritus, ſed maximè hiſce verbis, *potiùs mori quàm fædari*, roboratus, atque munitus, veluti alter Ambroſius Sanctus, non ſolùm Regi Suenoni prohibuit ingreſſum, ſed etiam baculi aculeo, eius pectus conſtanti animo vulnerauit, acribuſque verbis ſacrilegum ſcelus caſtigauit, ſummamque temeritatem, qua Eccleſiam ſanguine innocenti, à ſe profanatam, adire præſumeret, intrepidus obiurgauit. Vt hiſce verbis

teſta-

testatur Saxo Grammaticus; *Gulielmus Sacerdotis insignibus ornatus, baculo, quo vtebatur, Regem exclusit, sacrorum penatium aditu indignum iudicans, quorum Religionem non sine graui pacis rubore, ciuili sanguine maculasset, suppressoque dignitatis nomine non Regem eum, sed humani cruoris carnificem appellabat; nec reum obiurgasse contentus aculeum virgæ eius pectori infixit*. Vnde Rex summopere contristatus, statim oculis in terram demissis, ad Regium palatium rediit, vbi quoque regijs vestibus statim exutus, ac maxima omnium admiratione, humili sacculo indutus incedere statuit, lacrymis insuper, suspirijsque internam animi sui mæstitiam patefaciēs; continuas preces omnipotenti Deo, pro sui delicti condonatione humiliter offerebat; denique corde totaliter contritus, Episcopum Gulielmum, per internuntios instanter rogauit, vt se verè publicum pęnitētem, ac ad grauissimā pænam subeundam paratum, admittere in Ecclesiam dignaretur; quibus humilitatis, ac resipiscentiæ signis Gulielmus permotus, eiusdem Regis arbitrio petitionis executionem reliquit. Rex igitur Sueno, auditis Episcopi verbis, summa perfusus lætitia, statim versus Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis iter repetijt, vbi per absolutionem sui charissimi

Saxo Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 189.

Baron. li. 11 f. 514.

Pasto-

Paſtoris, Deo ſe reconciliari enixè anhelabat; & vt verè ſe pænitentem omnibus propalaret, non in aureis vehi quadrigis, non regijs voluit indui veſtibus, ſed pedeſter, nudis pedibus, & ſacculo tantùm coopertus incedens, ad dictæ Eccleſiæ atrium, in quo ipſius mandato, homicidium conſummatum fuerat, peruenit; genuflexus poſtea, imò totaliter ad terram proſtratus, millies ipſum atrii pauimentum reuerenter deoſculatus eſt, altaque voce infinitam Dei pietatem, pro facinoris ſui abolitione inclamauit, vt ſequentibus verbis Saxo Grãmaticus inſinuat; *Non enim tam triſti Pontificis ſententia perculſus, regalis magnificentiæ cultum geſtare ſuſtinuit, ſed abiectis regiæ maieſtatis inſignibus, inſigne pænitentiæ ſagulum ſumpſit, ſiquidem nudatis pedibus ad atrium regreſſus, in eius ſe aditu proſtrauit, terramque ſuppliciter oſculatus, dolorem, qui ex contumelia acerrimus infligi ſolet, verecundia, ac moderatione compreſſit*; Eodem tempore Cãtoribus Kyrie Miſſæ intonantibus, Epiſcopus ex Eccleſia, auribus, oculiſque, omnia percipiens ad Regẽ accurrit, propriiſque manibus è terra ſublatum, dum in Eccleſiã perducere ſatageret, ipſemet Rex renitens humillibus precibus, ſolùm ab ipſo abſolutionem poſtulabat, quam denique in maiori Al-

Sax. Gram. lib. 11. Hiſt Dan. f. 199.

ti Altari, magna cum solemnitate, prout tantum Principem pænitentem decebat, pijssimus Rex ingenti sui cordis, ac populorum lætitia recepit. Relicto ad æternam memoriam exemplari speculo, quod Magnates, ac Principes contemplari debeant, vt tutissimam viam, quæ debitum superiorum Ecclesiasticorum obsequium, ac venerationem ipsis præscribit, quæque ad Christianæ perfectionis culmen eosdemmet fæliciter perducit, totaliter assequantur. Ob tantam Regiæ Maiestatis correptionem, in Catholico Principe erga Episcopum Gulielmũ, nil prorsus defecit beneuolentiæ, imò dum potius totum id ex paterno in animam suam amore, & charitate oriri recenseret, sincerus Principis in Gulielmum affectus magis ac magis omnium cum admiratione, & ædificatione patenter excreuit; atque ita corpore & anima coniuncti, posthabito omni ex vtraque parte dominio, imposterum vixerunt, vt de ijsdem meritò verificari potuerit, quod de Dauide cum Ionatha, in sacra Scriptura exaratum reperitur hisce verbis: *Anima Ionatha conglutinata est animæ Dauid*: Quod clarius in sequentibus capitibus non sine Lectorum admiratione dilucidabitur. 1.Reg.c.18.

SV ENONIS REGIS MORS, & ab eodem, Canuto & Haraldo filijs memorabilia documenta relicta,

CAPVT VIII.

REx Sueno denique, ætate iam propemodum confectus, laboribusque plenus, in Oppido, quod Slutorpium aliqui, Sudathorpium alij scriptores Domestici appellant, lingua verò Danica, *Slorup*, *&* *Sudderup*, quod iuxta veram interpretationem, Villa Cenosa dicitur; Oppidum Selandiæ, Danicè *Sieland*, leui primùm infirmitate appetitur, hac verò inualescẽte, viribus destitutus, & morti proximus, suos maiores filios, nempè Canutum & Haraldum, coram se aduocari præcepit, vt sicuti viuens pro bona eorum educatione, scientijs, & sacrarum Scripturarum intelligentia summoperè insudarat, necnon militaribus exercitijs eos instruxerat (in quibus Canutus Sanctus Patri consimilis, pro manutentione, ac defensione Patriæ, satis se gloriosum exhibuit) ita etiam in morte, tanquam Regni succes-

successoribus memorabilia documenta relinqueret; commendando ipsis præcipuè integram diuinorum præceptorum obseruantiam, ac perfectam erga subditos charitatem, quibus solidis fundamentis eandem pacem, quam ipse similibus virtutibus tutam reddidit, conseruare satis bene poterant: postea grauiori superuenienti accidente (vti piè creditur) vitã cum morte fæliciter ac gloriosè commutauit, Anno 1074. quarto Kalend. Maij, tempore Gregorij Septimi Summi Pontificis, qui erat annus Regni eius vigesimus octauus.

Baron .li.11 f.515.

sax. Grãm. lib.11. Hist. Dan. f.190.

EXEQVIAE SVENONIS REGIS, ac prodigiosa Episcopi Gulielmi mors, & vtriusque in Ecclesia Roschildiæ tumulatio.

CAPVT IX.

SVenonis Regis morte, cum ingenti populorum mærore, secuta, statim regia ac tanto Principi debita, funeralia parata fuere, eaque omnia necessaria ad translationem Regij Cadaueris ex Oppido Slutorpij, vel Suddathorpij ad Ci-

nitatem Roschildiæ; vbi in Ecclesia Cathedrali Sãctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, sepulchrum sibi vltima sua voluntate designauit. Eodem tempore Episcopus Gulielmus, summo dolore, ob eiusdem Suenonis mortem, affectus non solùm Regis Sepulchrum, verùm etiam aliud contiguum, & omnia sacra ad Episcopum sepeliendum solita, & requisita parari iussit; Licet autem hoc eiusdem Episcopi Ministris prodigiosum videretur, mysterium tamen, atque finem ipsimet perscrutari minimè potuerunt. Dispositis igitur omnibus, copiosa multitudo Procerum, Nobilium, ac populorum, qui lachrymarum profluuio, summam cordis tristitiam exprimentes, regium Cadauer, ordine seruato, comitabantur, versùs Roschildiam iter arripuit; Monitus interea Gulielmus, statim vnà cum toto Clero, alijsque Ministris, aliud feretrum vacuum deportantibus, obuiam iuit, & cum ad regium peruenisset funus, flexis genibus, immensæ humilitatis signis, feruentisque spiritus constantia, Deum alacri voce, quatenus iuxta suum desiderium tunc commori posset, enixè rogauit, & præcipuè quantòcius cælesti gloria frueretur, quam non ex proprijs meritis, sed tantùm ex infinita Dei miserentis clementia,

Sax. Grãm. lib. 11. Hist. Dan. f. 191.

tia,

tia, viua fide ſperabat, tum etiam vt; quemadmodum in vita, ita & in morte, ſuo chariſſimo Suenoni, quem ſua monitione pænitentem Deo lucrifecerat, coniunctus maneret: Poſt hæc feretrum aſcendens, compoſitis manibus, clauſiſque oculis, eodem inſtanti, non vulgari omnium Aſſiſtentium admiratione, glorioſus Animam Omnipotenti Deo reddidit: Vbi adimpletum fuiſſe crediderim, quod de Saule & Ionatha dicitur: *Amabiles, & decori in vita ſua, in morte quoque non ſunt diuiſi*. Sed ecce ferale in vniuerſo populo, duplicati mæroris diſpendium, qui copioſiſſimis lachrymis, aſſiduiſque lamentationibus, quanta beneuolentia ac veneratione vtrumque proſequerentur, manifeſtè demonſtrarunt. Tam augusti miraculi fama longè latèque diſcurrens, populi concurſum magis ad illorum corporum venerationem euocauit, ita vt tandem vniuerſa etiam Nobilium multitudine concomitante, eadem corpora, omni cum ſolemnitate, ad Ciuitatem Roſchildienſem delata, in Eccleſia Sanctiſſimę Trinitatis recondita fuerint, vbi etiam Elogia, prout merita vtriuſque exigebant, in lapideis tabulis inſculpta, ęternam poſteris memoriam reliquerunt, modo & forma ſequenti.

2. Reg. c. 1.

Regum

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 193.

Regum Sueno Decus, Magno, quo Dania Rege
Floruit, & Sceptris imperiosa fuit.
Non virtute minor Sueno, quàm nomine Magnus,
Nam poterit dici Magnus, *vtroque modo.*
Hunc soror illustris Regis præclara Canuti,
Estridis genuit, prole beata parens.
Anglos Marte premens, Noruagica Sceptra subegit,
Fit tria Sceptra tenens, vnica Dana manus.
Res miranda nimis, quē vix tria Regna valebant
Imperio capere, iam petra parua capit:
Et quia stare diu nequeat terrena potestas:
Terrarum Reges quærite Regna Dei.

Sequitur aliud Episcopi Gulielmi.

Gulielmus olim Episcopus Roschildiensis, præstantibus Dei relucebat bonis, pietate, Religione, percelebri vita, & sancta, & omni virtutum genere illustri: Hic fretus Innocentia, atque iam iustò, iniusti homicidij dolore permotus, quod à Rege factum erat libidine magis, quàm ratione, Regem ipsum quamuis Magnum & tali potente Regno, comitatuque stipatum, magno repulsum baculo, prohibuit templo, rebusque sacris, donec pænitens facti, in gratiam cum Ecclesia, & Deo offenso rediisset; His actis tempore non ita multò post, mortui Regis huc deferebatur funus, quod vt resciuisset appropinquare Vrbi, duo sepulchra confici iussit,

Duobus

Duobus etiā feretris adornatis, ibat Gulielmus obuiam; Postquam ad funus ventum est, oratione facta, vt illi, quem in terris, Deo Patri iam lucrifecerat, sanam per admonitionem, commori possit. Mox membra collapsus, animam sanctam Cælo reddidit, atque inde vterque suo loculo impositus. Hanc Sacram ad Ædem pariter, mirabile dictu, magno omnium stupore deportati sunt. Gulielmo honorificè sepulto, ac de more Episcopalibus insignibus, vnà cum illo terra reconditis, Nouo Deus funus miraculo hominum memoriæ consecrauit.

VISIO PRODIGIOSA, AC MIracula secuta in remotione Ossium Episcopi Gulielmi.

CAPVT X.

POst Episcopi Gulielmi obitum, ad Roschildiensem Episcopatum euectus fuit Sueno, non vulgari prudentia, ac vitæ integritate conspicuus, qui inter alia pietatis opera, Ecclesiam Sanctissimæ Trinitatis, ac Sancti Lucij, Pontificis & Martyris, ab eodem Gulielmo exstructam, sed non

non consummatam, perficere decreuit, & præcipuè Cathedram ad Concionatorum vsum, in loco, vbi sepulchrum eiusdemmet Gulielmi positũ erat, erigi iussit; cum autem parata essent omnia, conuentione etiam facta cum operarijs, vt die sequenti opus inciperent, ipsa nocte, homo quidam Sacerdotalibus vestibus indutus, baculum manu gestans, in somnijs Sacristæ apparuit, quem seuera, minacique tremendus facie, ita alloquebatur: Scito, quòd præsens Episcopus Sueno, honorem à Gulielmo suo Antecessore in Ecclesia construenda, tot laboribus acquisitum, sibi tribuere haud debeat, & multò minus eiusdem sepulchrũ & ossa remouere, ac ea ab illis Suenonis nullatenus separare, alias quicunque ista audacter facere præsumpserit, condignas temeritati pœnas persoluet; Post hæc eundemmet summitatem Ecclesiæ conscendere, ac baculo parietes vndequaque percutere, Sacrista conspexit, ita vt tota Ecclesia ruere, ac præcipitijs diruta omnino videretur; eodem instanti è somno excitatus, & horribili visione summopere perterritus, ad Ecclesiam accurrit, eamque totaliter eodem tempore collapsam, ac præcipitatam inuenit; ex quo se minimè somniasse, sed omnia clarè vidisse recognouit: Conciues

postea

postea ab ipsomet Sacrista moniti & instructi, magnumque prodigium perpendentes, admiratione non solùm; verùm etiam timore multo oppressi remansere, & quod magis miraculum prodigiosum comprobauit, In eademmet Ecclesia quiescentem Custodem, dum, iuxta fundamentalem omnium opinionem, ex saxorum corruentium impetu iam vita functus, ac inter sacelli ruinas consepultus iudicaretur, magna licet lapidum multitudine circumcinctum, viuum tamen, & non solùm è periculo mortis ereptum, sed etiam sine vlla sui corporis læsione incolumem repererunt. Episcopus autem Sueno, tot prodigijs satis commotus atque perterritus, Gulielmi sepulchrum immotum reliquit, solumque ad reędificandam Ecclesiam totus incubuit. Nihilominus paruo elapso tempore, maior Sacrarij Præses, nomine Hermannus, & Anrfastus Scolæ Magister, auxiliante atque etiam suadente Isaaco Præposito, audaci curiositate impulsi, Gulielmi sepulchrum aperiri iusserunt, vbi ossa eiusdem reperta sunt, è quibus suauissimus odor emanabat, ita vt, qui ea tetigerant, multiplicatis per aliquot dierum ablutionibus, nimiam suarum manuum fragrantiam abstergere minimè potuerint; Licet autem tam euidenti

miraculo, ad illarum Sacrarum Reliquiarum debitam venerationem præstandam mirabiliter induci potuissent, nihilominus, tanquam vulgaria & prophana ossa, in angulo sepulchri collocarunt; Sed Deus, qui Gulielmi Sanctitatem manifestis signis magis patefacere satagebat, tales sequi permisit effectus, ita vt in suam perniciem, pænas prædictæ temeritatis indices persoluendas, iuxta quod intentatum fuerat, ipsimet temerarij homines, in suis corporibus actu completas, recognoscerent:

Contigit enim, quòd idem Hermannus, dum Altari deseruiens, Absaloni, tunc temporis Episcopo Roschildiensi, officium sacrum celebranti assisteret, & Thuribulum manu gestaret, cui igne sacro, iuxta morem imposito; igneus globolus tàm repente, ac celeriter ad eius nares euolauerit, vt statim eo penetrante cerebrum, non solùm viribus totaliter destitutus, verùm etiam voce ac loquela priuatus, intra tres dies miserabiliter decesserit, digna expertus iuxta prudentum hominum iudicium, supplicia suis naribus debita, quæ suauissimum ex Gulielmi ossibus odorem emanantem contempserant; Anrfastus etiam conuenientem pænam sustinuit, dum ipse pariter mebrorum

debi-

debilitate ſummopere oppreſſus, vnam medicinam pro alia inaduertenter ſumendo, languores cruciatuſque vehementes, ac tribus continuis menſibus durantes, perpeſſus eſt; qui etiam tandem ſuum irreuerentiæ crimen, erga Gulielmi reliquias confitendo, miſerabili modo, è viuis ſublatus fuit, id quod etiam Iſaaco Præpoſito, pulmonibus conſumptis, & etiam alijs, non ſine multorum admiratione accidit, teſte Saxone Grámatico, hiſce verbis. *Igitur tantum vnuſquiſque pœnæ ſumebat, quantum in violanda Antiſtitis ſepultura auctorem egerat, quia enim ſalubritatem ſuam prudentiæ munimento tueri noluerunt, cladem culpæ præcipitio contraxerunt*; Quibus prodigiis, miraculiſque Gulielmi Sanctitas ſummoperè in opinione omnium corroborata remanſit, vti poſtea exitus comprobauit, dum Sanctorum Epiſcoporum ac Confeſſorum numero adſcriptus fuit.

Sax. Grám. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 195.

INTER CANVTVM, & Haraldum, & inter populos contentio ob Regni successio-nem, ad quod postea Haral-dus euehitur.

CAPVT XI.

HVmanam præsumptionem, ex hæreditario instinctu, à nostris primis Parentibus contracto, ad dominium naturaliter addictam esse; quis est qui nesciat? Vnde nil mirum, si post Suenonis obitum, inter Canutum & Haraldum, Danicè *Harrild*, fratres discordia orta fuerit, & inter populos, tumultus non exiguus, ob diuersam animorum propensionem, magis ac magis excreuerit, ita vt aliquamdiu Proceres dubii disceptarint, vtrùm Canutum, an Haraldum ad Regni fastigium essent promoturi: Aliqui Haraldo fauebant, se solùm reflectentes ad illius mansuetudinem & bonitatem: Alii verò, & in maiori numero, non tantùm ob consimiles qualitates, verùm etiam ob Canuti singulares animi, corporisque dotes, ac pręclara merita eundem præferendum existima-

ſtimabant, cuius labores & pericula, pro tuenda Domi, militiæque Republica, necnon pro illuſtranda apud vicinas nationes, Patria, ſudores ac moleſtias publicè conſtare clamabant. Nihilominus poſt multas generales ſeſſiones Procerum atque Nobilium, Haraldus tanquam natu maior, Rex huius nominis ſeptimus, anno 1077. tempore Gregorij VII. ſummi Pontificis, proclamatus fuit. Statim à populis, præcipuè Haraldo adhærentibus, ſolemnitates maximę ingenti cordis cum lætitia, pro noui Regis electione celebratæ fuerunt. Canutus verò omnia, per diuinam prouidentiam ita diſpoſita eſſe ſibi ſuadens, ab ipſamet non aliud, quàm quod animę ſuæ ſaluti proficuum eſſet ac neceſſarium, expectabat & flagitabat, memor, Sancto Ioanne Chriſoſtomo, inter alios Patres, teſte, *quòd Deus non exaudit ad votum, ſed ad profectum, & quod denegat voluntati, concedit ſaluti*; Quod maniſeſtè eodem tempore accidit, in quo Deus, (*qui humilia reſpicit, & alta à longè cognoſcit*) Sanctum Canutum ad Dominiū temporale ſubleuare diſtulit, vt glorioſior poſtea, cum martyrij merito Regnum cæleſte conſequeretur. Reliquit itaque Sanctus Canutus in pacifica poſſeſſione Haraldum fratrem, ac omni paſsione poſtha-

Sax. Grām. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 196.

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 195.

S. Ioā. Chriſ.

Dau. pſ. 137.

posthabita, heroica opera aduersùs Orientales, tempore Patris inchoata, pro Regni æmolumento ac vtilitate prosequi decreuit; In quem finem, acceptis aliquot munitis nauibus, primò versùs Scaniam, Danicè *Schaane*, iter aggressus est, atque inde Sueciam petijt, vbi à Rege Halstano, magna cum solemnitate, cordis beneuolentia, honoribusque præcipuis exceptus fuit.

HARALDI REGIS bonum gubernium, eiusque mors.

CAPVT XII.

HAraldus ab initio suscepti Regni, magnum suæ prudentiæ ac pietatis specimen dedit, vtpotè qui pacis oleæ populorumque commodo totus addictus, nonnulla fauorabilia condidit decreta, aliaque priuilegia confirmauit, ac regia authoritate roborauit; quibus operibus maximos vulgi applausus & acclamationes, singularem subditorum in eum beneuolentiam ac obligationem exprimentes, obtinuit. Ad culmen itaque felicitatis, sub gubernio tanti Principis, sese con-

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 193.

conſcendiſſe auctumabant; Regem tam auguſtum annis plurimis ſuperſtitem fore ſperantes pariter, & optantes; Sed Deus, *qui poſuit terminos, qui præteriri non poterunt*: poſt biennium à dominio inchoato, illum ad aliam vitam euocauit in loco, qui Dialbyn, lingua Danica *Dalbÿ* appellatur, anno 1079. tempore Gregorij VII. Summi Pontificis, ac in eodem loco, regijs ac honorificentiſsimis funeralibus expeditis, eius corpus vberrimis populorum vndequaque concomitantium lacrymis ſepultum fuit.

Iob. cap. 4.

Baron. lib. 11. fol. 154.

DOTES

DOTES PRAECIPVAE
Sublimesque Virtutes
S. CANVTI.

CAPVT XIII.

INSIGNES Victoriæ, inclytaque opera Suenonis Regis, Sãcti Canuti Genitoris, necnon Haraldi eiusdem filij superiùs memorata, Virtutes ac prærogatiuas nostri Sancti obscurare minimè potuere; imò potiùs plurimùm illustrarunt. Dum ipse ab ineuntibus annis æqualium ornatus morum, virtutumque decore, Regiæ suæ Stirpis eminentiam, inde-

indefessa paternæ generositatis æmulatione, indeterminabiliter coram Deo, & hominibus ampliauit: ipse namque non solùm propria virtute, ac propitiæ fortunæ beneficio, sed & præclarissimis naturæ dotibus præuentus, pręcocis nimium indolis agilitate ætatem anteuertit, qui ante iuuentutis florem piratica monstra perdomuit, & nouis virium insignibus, paterni roboris fundamenta solidauit; Quodque magis dignum admiratione est, pro amplificanda, tuendaque Patria, multa fortiter gessit, triumphorumque, quorum ob immaturam adhuc ætatem, vix spectator esse poterat, author haberi voluit, quin etiam iuuenile corpus ad bella strenuè conficienda, armaque viriliter sustinenda firmabat: Porro eius fama ob bellicam virtutem in tantum illustrari meruit, vt rediuiuum Canuti Magni spiritum, fortunamque simul vnà cum nomine sortitus esse iudicaretur.

Fuit etiam Canutus Sanctus venustate admirabilis, eiusque corpus tanta cum membrorum simetria efformatum, tamque congruenti partium integrantium methodo compaginatum, vt sanè tanquam perfectionis exemplar ab omnibus videretur; Erat equidem externus ille corporis candor, & venustas, internæ puritatis, perfectionis,

& sanctitatis argumentum, sicuti postea euentus comprobauit, ac per totum eius vitæ curriculum satis clarè experientia docuit: Ast vtinam eloquentia, materiæ huius sublimitati debita, totum exprimere possem: Sed qui dixit, *Dilata os tuum, & ego implebo illud*, sufficiens, vti spero, mihi suppeditabit auxilium. Diuina igitur ac infinita Dei liberalitas, plures alias singulares dotes ei impertierat, quia vt Sanctus Paulus Apostolus ait. *Non est currentis, neque volentis, sed miserentis est Dei*. Eminebat autem quasi in lucidissimi crystalli massa, spiritus excellentia, sed à superbia longè remota; Humilitas gradiebatur profunda, sed sui status qualitati minimè præiudicialis: Mansuetudo abblandiebatur cordialis, sed honestate repleta. Perspicacitas præualebat intellectus, sed modestiæ coniuncta; Dulcedo iocabatur in verbis, sed semper ad Dei cultum, proximique beneficium directis; Ita vt omnes cuiuscunque gradus ac conditionis, cum eo loquentes, beneuolentiæ vinculis obstricti, iure optimo remanerent. Hisce præclaris naturæ dotibus tanquam in solo, optimè ad fertilitatem disposito, firmis, profundisque radicibus diuinæ gratiæ semen, locum proprium inuenit ac stabiliuit, ita vt sublimes fructus suo tempore

Dau. p. 80.

S. Paul. ad Rom. 9.

pore

pore ad proximorum beneficium, & præcipuè ad eorum lucrandas animas; ab omnibus iuxta Dei voluntatem emanaturi, euidenter conspicerentur.

ASSVMPTIO CANVTI SANcti ad Regnum Daniæ.

CAPVT XIV.

VBique locorum percurrente, (*Non enim potest Ciuitas abscondi super montem posita*) ingentis prudentiæ, ac summæ Sancti Canuti bonitatis fama, qui inter gemmas præclarissimorum hominum, tanquam carbunculus, radios ex omni parte lucidissimos transmittens, effulgebat. Vnde meritissimo iure Archiepiscopis, Episcopis, Proceribus, populisque annuentibus, ac etiam Legati Apostolici consilio, ad Regni dominium assumptus fuit Anno 1079. tempore eiusdem Gregorij VII. Summi Pontificis, & huius nominis Rex Quartus declaratus. Confestim itaque communem applausum, vniuersalemque acclamationem, triumphis ac festiuis solemnitatibus, maximam animorum consolationem exprimentibus, coniunctam, obtinere meruit, licet

S. Matth. cap. 5.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. fo. 194

hæc omnia suæ naturali inclinationi repugnantia, vtpotè profundissimæ humilitati addictus, inuito animo tolerarit; Imò pro certo habens, Regni fastigium non ob sua merita se à Deo recepisse, sed solùm vt in Ecclesiæ vinea diligenter operaretur, ab ipsamet Diuina Clementia efficacissimis precibus, suspirijsque feruentissimis opportunum auxilium expostulabat, vt ea omnia, quæ in eius rectissima voluntate stabilienda, ac ad maiorem Diuinæ Maiestatis cultum, animarumque lucrum dirigenda decreuisset, facilius exequeretur, quem ob finem etiam Legatum Gregorio VII. statim transmisit, vt non solùm suam notificaret ad Regnum, assumptionem, verùm etiam de sua promptissima, ac in exequendis Sanctitatis suæ mandatis constanti voluntate, eundem certum redderet, vt ita magis ac magis verus, legitimusque Sanctæ Apostolicę Sedis filius semper cognosceretur in opere; Vnde & Pontificiam Benedictionem, necnon instructiones inuiolabiliter a se obseruandas atque exequendas humillimè petijt, quæ omnia satis superque eiusdem pietatem, & Sanctitatem indicabant; gratas proinde habuit Summus Pontifex oblationes, ac humiles petitiones, easque perfectissimi spiritus effectus esse declarauit in literis

teris Apostolicis, in quarum initio sequentia verba leguntur. *GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. Sincero charitatis affectu dilectioni tuæ congratulamur, quia licet in vltimis terrarum finibus positus, ea tamen, quæ ad Christianæ Religionis cultum pertinere noscuntur, vigilanter studes inquirere, & quòd Sanctam Romanam Ecclesiam Matrem tuã, & vniuersorũ recognoscens, ipsius documenta exoptas, & exposcis, &c.* Sicuti, & in alijs de anno 1080. quarum prima verba sunt; GREGORIVS, &c. CANVTO Danorum Regi &c. *Inter cæteras ergo virtutes, quas animo tuo imitandas censueris &c.* Baron. lib. 11. fol. 634.

Hisce modis Sãcti Canuti sanctitas in primordijs gubernij clarè enituit, quibus accessit eximia eiusdem Sancti Principis in pauperes liberalitas; nam à terrenarum diuitiarum cupiditate remotissimus, identidem cordi suo inculcabat illa verba Dauidica; *Diuitię si affluant, nolite cor apponere*, Dau. ps. 61. & vt alter Tobias, qui filio suo dixit. *Ex substantia tua fac eleemosynam, & noli auertere faciem tuam ab vllo paupere, ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies Domini*: Tobias c. 4. perfectissimæ charitatis visceribus in Pupillos, Orphanos, Viduas, Peregrinos, pauperesque omnes, cuncta & singula ad congruam

& com-

& completam eorundem ſuſtentationem neceſſaria promptè diſtribuit; Pietati prætereà promouendæ ſummoperè ſtudens, Eccleſias multiplicauit, redditibus auxit, pretioſaque ſupellectili adornauit, & ea omnia, quæ ad maiorem Dei cultum, necnon ad Sacerdotum, Clericorumque commoditatem magis apta videbantur, totaliter perfecit; Propter quam liberalitatis prærogatiuam, non Regij Ærarij poſſeſſor, ſed potius diſpenſator ab omnibus habebatur. Allaborauit etiam, Religionem Catholicam, quæ iam in Dania floreſcebat, in Orientalibus quoque Nationibus diſſeminare; Quocirca bellum, quod, vt iam ſupra diximus, adoleſcens inchoauerat, nullum laborem, nec vitæ diſcrimen pertimeſcens, denuò reaſſumere ſtatuit. Aggreſſus itaque Regna Eſtonum, Curethum, atque Sembonum, omnia vndequaque concuſsit populoſque ſibi ſubiectos reddidit, quos poſtea etiam, iuxta immenſum cordis ſui deſiderium, ad Catholicam fidem amplectendam, magna adhibita diligentia induxit: In tot rerum diſcriminibus, ac arduorum itinerum anguſtijs, ab oratione ſolita, tam mentali, quàm vocali, minimè receſsit, quam ſemper omnibus alijs mundi negotijs præferebat, diuini non immemor moniti. *Primum quærite Regnum*

Iſaac Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 196.

gnum Dei, & omnia adijcientur vobis: Et quod mirabile magis erat, non solùm inter maximas Regni curas, in domo sua velut alter Dauid, Oratorium inuenit, vbi cum ipso Psalte dicere poterat. *Septies in die laudem dixi tibi:* Verùm etiam opportunum tempus in Ecclesijs, Diuinis officijs assistendi, vti quotidie solebat, tota animę attentione, ad hoc vt in ipsa per huiuscemodi exercitij culturam, diuini verbi semen magis radicaretur, suoque tempore fructus bonorum operum omnipotenti Deo retribueret.

S. Matth. cap. 6.

Dau. ps. 118

MAGNA CONTINENTIAE, ac pietatis Sancti Canuti virtus, & ad instantiam Nobilium consulentium, eiusdem cum Adela matrimonium contractum.

CAPVT XV.

ABsolutum, independensque supremorum Principum Dominium, ingentibus coniunctum diuitijs, præclaram aliquando continentiæ virtutem superat atque prosternit; dum

dum ipsi prædominantibus carnis illecebris non solùm delicato cibo, potuque suauissimo incrassati, verùm etiam auri & argenti affluentia repleti, (quæ enim virum ad libidinem proximè facilitāt pecuniæ, & earundem cupiditas facillimè virginem deflorat; Teste Poëta, *Auri sacra fames, quę non mortalia pectora cogis?*) in impudicitias, & inhonestos actus sæpe sæpius præcipites incidunt. Sed

David. ps. 61 Deus, qui est, vt Dauid innuit; *Mirabilis in sanctis suis*: taliter operatur, vt aliquando in ipsis caro in spiritum, tenebræ in lucem, ignauia in sapientiam, dominium in subiectionem, molle lutum in durissimum adamantem conuertantur: Hoc totum in Sancto Canuto clarè experientia docuit, qui licet magnus Princeps, Rexque potens, necnon immensis thesauris ditatus esset, nihilominus ab omni lasciuiæ genere ita alienus exstitit, ac si exstinctum cōcupiscentiæ fomitem habuisset, semper tanquam verum pudicitiæ exemplar omnibus claruit: Aliquo postea transacto tempore, ad suos reuersus, Nobilium, Procerumque iteratis consultationibus, legitimam Regni successionem optantium, denique assensum præbuit, & Adelam, vel vt alij volunt, Ethelam, Roberti Flandrorum, & Hollandorum Comitis filiam, illustris-

illustrissimam ac præclarissimam fæminam, in vxorem accepit, quæ illi præter duas filias Carolum progenuit, eius vocabuli primum inter Flandros Comitem, vt suo loco clarius insinuabitur; Licet autem inter eos reciproca, atque intima beneuolentia Coniugatis debita, satis vigeret, nihilominus ab operibus ad Diuinum cultum amplificandum directis, vt memorauimus, minimè defecit; Quod satis ostendit Cathedralis apud Roschildiēses Ecclesia, ab Episcopo Gulielmo inchoata, necnon prodigioso miraculo, vt ex supradictis, diruta, à Suenone Episcopo reædificari cæpta, ab ipso Sancto Canuto consummata, vbi etiam, ad exemplum Canuti *Magni* Aui sui, propriam regiam Coronam, gemmis rarissimis distinctam, ac pretio inæstimabilem, proprijs manibus, non sicut ille capiti Crucifixi imposuit, sed humilior pedibus sacræ Crucis substrauit, protestans publicè, hanc non sibi vili seruo, sed Deo Optimo Maximo, vtpotè vero omnium Regi, ac Domino, quem è sacra Scriptura didicerat esse *Regem Regum, & Dominum Dominantium*: meritò deberi. Fusiùs nolo meminisse Sancti Regis humilitatis, in qua omnis eius sermo pietas, ac spiritus mirabilis perfectio fundabatur; in eadem etiam Eccle- S. Paul. ad Thimot. c. 6

 sia

sia Episcoporum, Sacerdotum, & Clericorum ad maiorem Dei cultum, stipendia liberaliter auxit. Quin & Cœnobium eiusdem Loci Beatæ Virgini MARIÆ Sacrum, & aliud Ringstadiæ, lingua Danica *Ringsted*, necnon Ædem Sancti Michaelis Saglosæ, Danica locutione *Slangerup*, è fundamentis erectam restituit; suisque iam sumptibus, Lundensis, Danicè *Lund*, Ecclesiæ structuram, ab Episcopo Egino cæptam, perfecit, vt quoque singularem erga Ecclesiam affectum patefaceret, multa beneficia præstitit, quę non tantùm in illius constructionem, verum etiam in Scholæ, bonarumque literarum vsum cederent; Insuper die dedicationis eiusdem Ecclesiæ, sacris altaribus, ingenti & solita pietate ab ipso honoratis, quartam regiorum prouentuum partem, necnon quartam ęstiuorum redditυum portionem Episcopo Egino, eiusque successoribus reliquit, vti refert

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 197.

Saxo Grammaticus verbis sequentibus. *Canutus prima itaque dedicationis die, Rex solemniter Altaria veneratus, quartam Regij numismatis, sua in Ciues exactionis, & quartum astiui Census portionem ei, qui pro tempore Antistes extiterit, muneris loco perpetuo iure prouidendum reliquit*. Sed quod magis Canuti Sancti beneuolentiam erga Ecclesiasticos

indi-

indicabat, fuit honor præcipuus in Episcopos collatus, quos consilio regio interesse, primumque inter Proceres & Duces, locum ac votum habere, amplissimis decretis, omnibus debitæ solemnitatis ritibus roboratis, sanciuit. Alia quoque priuilegia ijsdem Ecclesiasticis adiunxit, vt magis tanquam Dei Ministri, ab omnibus in honore & veneratione haberentur; Charissimos, iuxta innatum genium semper socios habebat, homines probatæ vitæ, doctissimosque religiosos, vt eorum exemplo, ac salutaribus monitis, omnis diuinæ offensæ occasio omninò tolleretur, verba sacræ scripturæ recensens. *Cum Sancto Sanctus eris, & cum viro peruerso peruerteris*: Ex qua lectione magis excitatus, Clerum non solùm distinctos ordines, verùm etiã à Ciuium curia separatam habitationem habere decreuit, ne eorum fortasse malum exemplum, vel minus honesta ac religiosa conuersatio, ijsdem sacris hominibus, diuinoq; cultui dicatis, maculam aliquam inureret; Qua etiam de causa fori sæcularis iurisdictionem, quoad eos, qui in rebus ad diuinum cultum, vel ad Ecclesiam spectantibus deliquissent, prudenter cassauit, eamque Archiepiscopis, Episcopis, ac eorum in ijsdem causis deputatis Ministris contulit.

2.Reg.c.22.

SANCTVS CANVTVS zelum magnum ostendit, circa obseruantiam præceptorum Dei, & Ecclesię.

CAPVT XVI.

CANVTVS Sanctus, accurata mente reuolſuens, ſuam in ſubditorum defectibus perſcrutandis obligationem, & præcipuè in ijs inueſtigandis, quæ ad diuinũ cultũ, proximorumque beneficium ſpectabant; necnon rationem diſcutiens, ſuo tempore, Deo reddendam de omnibus ſua culpa, vel ob correctionis deficientiam, vel ob ſummam conniuentiam commiſsis, & æternam ſibi commiſſorum damnationem promouentibus; In principio, verbis manſuetis, pietate paterna delinitis, iuxta Pauli Apoſtoli directionem: *Inſtruct in Charitate, & ſpiritu lenitatis:* eorundem offenſam, Diuinæ Maieſtati illatam culpare cæpit & improbare, vtpotè qui legibus præceptiſque Eccleſiaſticis aduerſarentur, graui cum præiudicio, & proximorum detrimento, diuinæ immemores iuſtitiæ, quam meritò ſeueriſſimam delicto-

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

s. Paul. ad Coloſ. c. 2.

delictorum suorum vindicem perhorrescere debe-
rent; sed clarè cognoscens Sanctus Princeps, quòd
oleum & operam perderet, ijs vitæ emendationem
de die in diem procrastinantibus, ad se directam
fuisse iudicauit, eiusdem Sancti Apostoli doctri-
nam præcipientis: *Ministerium tuum imple, ar-
gue, obsecra, increpa*: imò tremenda illa Spiritus
sancti ad superiores loquentis, sententia: *Nisi
annunciaueris iniquo iniquitatem suam, sanguinem
eius de manu tua requiram*, horribili velut tonitru
perculsus, seueris verbis, minarumque plenis, vi-
tia detestari, persequi & anathematizare cæpit;
Veruntamen: *omnis qui malè agit odit lucem, &
non vult venire ad lucem, vt non arguantur opera
eius*: Illi igitur nihilò emendatiores, sed obstina-
tiores, & à multo tempore vitijs addicti, omnes
has tum monitiones, tum minas constanter respue-
bant, alij quoque omni Dei timore postposito,
Regem publicè indiscretum calumniabantur, ac si
legibus nunquam auditis, nec vllo tempore in
praxim redactis, eos obstringere præsumeret: Ita
hi Pharisæorum successores, proximum damna-
tionis suæ præcipitium dilatabant, & accelerabant;
constanter impellente peruersæ voluntatis impetu;
neque mirùm, quia in debitam duræ ceruicis pœ-

S. Paul. ad Timot. c. 4.

Ezechiel. cap. 33.

Ioan. cap. 3.

nam

Dauid. ps. 80. nam, diuina iustitia vindex *Reliquit eos, secundùm desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis*: Ecce quàm infeliciter parturiant *desideria inutilia & nociua, quæ*, Sancto Paulo teste, *mergunt homines in interitum & perditionem*.

SANCTI CANVTI confessiones Sacramentales quotidianæ, Ieiunia ac mortificationes.

CAPVT XVII.

EX dictis circa Sancti Canuti præclara ac mirabilia opera, quilibet eiusdem irreprehensibilem naturam, vitamque immaculatam satis colligere potuit, at ipse longè diuersum de se conceptum efformans, quasi omnium criminum reus, quotidie rigoroso suæ conscientiæ examine, delicta, quæ præcipuè in iuuentute à se commissa supponebat, seuerus censor discutiebat, iterum, iterumque supplicans cum Dauide: Dau. ps. 24. *Delicta iuuentutis meæ ne memineris Domine*: imò meditabundus, quòd secùndum sapientis testimonium, *Septies in die ca-*

die cadit iustus: quotidie vberrimis cum lacrymis, sanctæ vitæ Sacerdotibus confitebatur, apud quos animæ eius puritas tantò magis illucescebat, prout inter alios Geroldus, & Arnoldus Episcopi testimonium veridicum perhibuerunt, qui media hac frequenti, humilique confessione, non tantùm Sancti Regis puritatem penetrarunt, sed & in cognitionem deuenerunt plagarum & vlcerum, ex cilicijs, flagellisque contractorum, quorum oculati ipsimet testes fuere. Per hunc Sanctæ virtutis tramitem, velocissimo cursu Sanctum suum Principē ad metam æternæ gloriæ properare, profitebantur omnes, quoquot timor Domini imbuerat: Hisce carnis propriȩ mortificationibus mirùm recreatus Sanctus Canutus, exultabat vt gigas ad consummandam virtutis semitam, tantò alacriòr, quātò certiòr, quòd iuxta carnalium appetituum refrenationis mensurā, spiritus à terrenis auersus & ad cælestia conuersus, plus aut minus releuetur: Totus itaque Christi esse desiderans, continuò carnem suam ad concupiscentias reprimendas, crucifigere non pertimescebat, ita vt meritò dicere potuisset, quòd Sanctus Anselmus, verba diui Pauli Apostoli commentans, innuit: *Castigo afflictionibus corpus meum, & in seruitutem redigo, vt non*

Prouerb. cap. 24.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

S. Anselm in cōm. s. Pauli ad Corint. 9.

non perficiat suam, sed spiritus voluntatem: Affligebat insuper corpus suum nō sola temperantiæ virtute, quæ cibi potusque mediocritatem requirit. ad tollendos concupiscentiæ impulsus: Sancto Augustino hisce verbis attestante. *Temperantia est affectio coercens, & cohibens appetitum ab ijs rebus, quæ turpiter appetuntur*; verùm etiam continuorum ieiuniorum exercitio, præcipuè autem diebus Veneris & Sabbati, in quibus mensæ Regali assidens, tantùm pane, sale & aqua vescebatur, id autem tam secretò, tamque dextrè, & circumspectè practicare nouerat, vt nulli alteri, quàm paucis, ijsque fidelioribus Ministris innotesceret; Deportabantur enim ad Regis mensam exquisita fercula, dulcissimique potus, prout tantum Principem decebat, sed ipse incredibili dexteritate adhibita, quotidie, quod magis gustui contrarium, ac solum ad sustentationem necessarium esset, assumebat: Allatis itaque regalibus dapibus, partim in pauperes, partim in eosdem fidos Ministros secretè distributis, corpus suum in delicijs enutritum, exstenuabat; Opera igitur tam præclara non in plateis publicis propalari, sed à diuino cordium inspectore approbari cupiebat, iuxta Euangelicam monitionem: *Nesciat sinistra tua, quid faciat* *dextera*

S. Aug. lib. 1. de lib. arbitr cap. 13.

Matth. c. 6.

dextera tua: Quia non inde humanæ laudis fauorem, sed tantùm ab omniuidentis Dei infinita clementia exspectabat remunerationem.

PETITIO AVXILII BELLICI à Sancto Canuto, pro Anglorum defensione, & ad ipsorum instantiam bellica arma disposita.

CAPVT XVIII.

NObilissima Anglorum propago (Venerabili Beda presbytero, eiusdem Regni Historiographo teste) ab antiquis Saxonibus originem duxit; Ad hoc Angliæ Regnum, post Sãcti Eduardi Regis mortem, communi populorum applausu & acclamatione, Haraldus Goduinus Tyræ, vnius alterius Canuti Magni Regis Daniæ, & nostri Sancti Canuti Aui sororis, filius assumptus fuit; Sed Paulò post Gulielmus Normanniæ Dux, formidabili exercitu idem Regnum inuasit, atque bellica vi, maximo amborum excidio, ac eiusdem Regis Haraldi, fratrisque nece secuta ar- Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 197.

 rogan-

roganter sibi subiugauit; Tali cum violentia Anglici Regni solium conscendit, sed longè maiori postmodum tyrannide, illud possessor depopulatus est; Siquidem inclytis Angliæ Ducibus, Comitibus, Satrapis, Nobilibus, necnon alijs diuersarum dignitatum personis, partim ferro peremptis, partim in Ergastula detrusis, alijs paternarum diuitiarum hæreditate simul & honore priuatis, alijs natiuo solo exterminatis, alijs in exilium ablegatis, reliquis tandem publica ac vili seruitute oppressis, tyrannicum planè Dominium exercebat. Angli licet per aliquod tempus talia sustinuissent, postea tamen crudelis seruitutis impatientes, Sancti Canuti auxiliatrices copias petere decreuerunt; id quod legatis frequenter transmissis, tandem obtinuere, cum oblatione dominij eiusdem Regni Angliæ, vtpotè quod annis præteritis Regno Daniæ exstiterat hæreditarium. Sanctus igitur Canutus, licet animæ suæ ac populorum suorum saluti totus incumbens, non bene ad bella gerenda dispositus esset, nihilominns igne charitatis accensus, qua Anglorum augustijs compatiebatur, Pijssimus Rex, exterminio eorum succurrendum decreuit, vt pristinæ libertati gentem nobilissimam restitueret, & Normannorum insolentiam,

lentiam, in consanguineorum excidio plus nimio furentem reprimeret; Omnia hæc à Deo taliter erant disposita, *cuius iudicia abyssus multa*, cuiusque consilia ab hominibus inuestigari minimè possunt, dum eodem tempore ad martyrium sancti Regis, via rectissima, & occasio proxima præbebatur, pro Dei ac iustitiæ defensione, prout in sequentibus magis dilucidabitur.

Itaque Sanctus Canutus, occultum mentis ac sensus sui consilium, Olao primùm aperuit, tunc flesuicientium Duci; eique tanquam summa prudentia ac generositate prædito, necessariam authoritatem contulit; Olaus verò, etiamsi verbo Regis assensum præbuisset, ac determinationem bellici apparatus contra Gulielmum maximè laudasset, necnon regiorum præceptorum executorem efficacissimum, ac rebus disponendis ore sese paratissimum ostentaret, corde tamen, ambitione & dominandi cupiditate repleto, omnia secretò subuertere conatus est, ad lucrandos populorum animos, sciens, quòd essent plerique ex Proceribus, populisque Daniæ, iam longa ac diuturna pace fruentibus, qui minùs læto animo ad arma capescenda concurrerent; Nihilominus vigilanti Sancti Canuti, & Errici fratris assistentia & solli-

citudine, necnon populorum instantia, quorum propensi assensus, animum atque impetum indies aleæ bellicæ attentandæ maiorem ipsimet Regi addiderunt; accedente etiam Soceri eius, Roberti Flandriæ Comitis ad eandem expeditionem, mira alacritate ac studio, quin etiam ipsorum Anglorum, qui in Daniam tædio Normannicæ dominationis profugi, quotidianis quasi comitijs ad arma contra Normannum arripienda, Canutum sollicitare non desinebant, asserentes Angliam, ipsius & Danorum Regnum esse, nec pati eos debere, illud à nouo homine tyranno iniustè possideri: Ex varijs igitur Regni partibus, accedentibus copijs ingens ac formidabilis militum Classis, iuxta recentiorum historicorum calculum, mille nauium collectione constans, efformata fuit.

NOTI-

NOTITIA GVLIELMI REgis Angliæ circa bellicos apparatus Daniæ, eiusque vigilantia adhibita pro Regni defensione.

CAPVT XIX.

GVlielmus Rex Angliæ, rumore expeditionis Danicæ Clasſis, ad inſtantiam Anglorum collectæ, excitatus, ſtatim conſcenſis munitioribus nauibus, vniuerſum Angliæ Regnum, percurrere, ac ſortalitia diligenter viſitare ſtatuit: Et vt bellicoſus miles ac heros nō imperitus caſtra & oppida munire, muris & foſsis cum propugnaculis caſtella circumcingere, Vrbium muros renouare, eiſque vigilias conſtituere, diuerſoſque ad portus, nauticas cuſtodias deputare, veteranos & expertos milites in ſortalitijs deſtinare, ac totum id, quod ad tutiſsimam defenſionem, eius iudicio neceſſarium videretur, ſtatuere diligentiſsimè curauit. Exercitus verò tam è Gallorum, & Britonum, quàm & Normannorum natione, ab ipſo in tam magna copia collectus fuit, vt poſtea ijs ad

omnes

omnes Regni Ciuitates transmissis, & omnes Vrtium Ædes replentibus, Ciues ac domestici foris extra Domos proprias habitare cogerentur.

PERFIDI ET INFIDELIS Olai, Germani fratris à Sancto Canuto Rege defectio.

CAPVT XX.

CLasse igitur parata, Danorum Exercitus in omnem horam tempus præstolabatur, quo iuxta mandatum Principis sui in occidentem solueret. Debuisset equidem Olaus, ob regiam commissionem, pro militari congressu necessarijs disponendis paratissimus insudare, ad instar fulguris in instanti, velocissimè, quacunque necessitate vrgente, discurrere, Nobilium, populorumque animos ad arma suscipienda sollicitare, officiales, & ministros in agendis opportunè instruere, ad cõmune Regni, regiæ gloriæ & maiestatis emolumẽtũ propugnãdũ singulos animare: sed perfidæ voluntatis tenax, totum Regis mandato oppositum mente reuoluens, solùmque ad suum proprium inte-

interesse, omni lege & obligatione alia pospoſita; intentus, eodem tempore, quo feruenti apparenter conatu egregiam pijſsimi Regis fratris ſui intentionem de recuperando Angliæ Regno palam omnibus promulgabat, ſecretò poſtea coram Nobilibus ac militiæ Ducibus, omnia Regis conſilia præceptaque, quolibet adhibito conatu refutauit, illiſque amittendæ pacis damnum, inimici vires, ac potentiam, victoriæ ambiguitatem, aliaque mille rerum, ac vitæ pericula in bello ſimili euentura, ſummoperè inculcauit; Olaus autem conſimilibus ſuggeſtionibus non ſolùm generoſa populorum corda, ac ad bella diſpoſita infirmauit, verùm etiam ſuæ inhærentes opinioni, à fide & obedientia, eorum Principi debita, alienauit.

Iſaac. Pont. lib. 5. Hiſt. Dan. f. 198.

COM.

COMMISSIONES, A SANCTO Canuto, militiæ Officialibus transmissæ, ac eorum tumultus ob Olai moram.

CAPVT XXI.

MAgnum Olai fratris sui crimen, ac occultam fraudulentiam Sanctus Canutus nũquam præsumere potuisset, & cum iam mille naues paratæ & munitæ essent, ad occidentales portus transferri iussit, vbi postea eiusdẽ Olai aduentum cum alijs nauibus, omni munitione refertis, quantocius expectare deberent. In instanti igitur distensis velis, iter versùs occidentem arripuerunt: Sed postquam ibi diù Olaum exspectassent, qui sæpiùs monitus, citò se venturum pollicebatur, milites denique maris angustias non sufferentes, sed magis proprijs passionibus commoti, adeo impatientes ac tumultuantes exarserunt, vt omnia relinquere, ac domos suas, potius priuatæ, quàm publicæ Regni vtilitati & gloriæ inuigilaturi, repetere decreuerint; Interim congregati omnes, quid hac in re cõcludẽdũ esset, disceptare cæperũt, deniq; naturali in Regẽ inclinatione, debitoque

eoque obſequio in animis eorum præualente, imò proprio agnito defectu, Sancto Canuto inſtantias ac proteſtationes tranſmittere ſtatuerunt. Eodem tẽpore Clemẽtiſsimus Rex ad locũ appulit celeberrimum, qui ab eiuſdem incolatus domina. Heli nomen accepit, Danicè *Helge*, quod interpretatum Campiuilla dicitur, vbi cum prudentibus, & ſapientibus, necnon militaris exercitij expertis pertractauit, vt ſelectis ordinationibus magis congruẽtibus, Ieſu Chriſto auxiliante, res tanti ponderis cæpta, ad optatum finem & ad glorioſum profectum perueniret; Non recedebat, etiamſi hiſce curis implicaretur, Sanctus Canutus ab oratione ſolita ad Deum directa, è cuius infinita prouidentia omne bonum animæ, & corporis, viua fide ſperabat. Acceſſerunt interim Legati ab officialibus militaris Claſsis tranſmiſſi, Regique cauſas rebellionis ac querimoniarum non ſolùm miniſtrorum, verùm etiam, totius militiæ ob Olai moram exortarum, facundo ſermone inſinuarunt, adiunctis etiam ex parte omnium ſupplicationibus, vt iiſdem aliud caput ad directionem neceſſarium cõſtitueret, vel licentiam ad domos proprias redeundi concederet.

M SANCTVS

SANCTVS CANVTVS SlesuicK aggreditur, vbi Olaum reperit, qui criminis reus, carceri mancipatur.

CAPVT XXII.

SVmma cordis mæstitia, Sanctus Canutus militum suorum indiscretam petulantiam, & Olai morã, vti principalem rebellionis caussam intellexit, præsertim quia in Anglorum perniciem, & Regiæ Maiestatis præiudicium, promissæ auxiliares copiæ Anglis non succurrerent, qui militari Sancti Canuti ope è tyrannicis vinculis soluendos se esse sperabant; Omnia igitur pijssimus Rex mente recensens, SlesuicK, Danicè *Slesuig*, adire statuit, vbi Olaum fratrem quietum, securum, & à nauigatione versus Occidentem, totaliter alienum inuenit; Interrogatus igitur de causâ, nequijt se sufficienti cum effugio excusare, & suæ infidelitatis, perfidiæque crimen, Regi sancto iamtum manifestis indicijs patefactum, cooperire; nihilominus ad Dei exemplum, qui dixit:
Gen. 18. *Descendam, & videbo clamorem, an verũ &c.* Ipsemet

met

met Princeps in persona propria omnem adhibuit diligentiam, oculisque suis ventilata causa, per Olai machinationes, Nobilium, & populorum alienatos animos, contra regias ordinationes, necnon contra Regni commune bonum recognoscens, delictū omni opinione grauius animaduertit; Et licet aliqui Olao adhærentes, eundē excusarent, ac innocentem probare conarentur, regium in Olao sanguinem reueriti, Erricus tamen communis vtriusque frater, diuina permittente iustitia, periuros ac criminis collegas omnes accusans, & præcipuè Olaum fratrem, eundem compedibus innecti iubet. Iustè pijssimus Rex enormi fratris Olai, in præiudicium regiæ Maiestatis, ac totius Regni, delicto perpetrato cōmotus fuit, qui meritò cum Dauide dicere poterat. *Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem vtique, tu verò homo vnanimis, Dux meus &c.* Tenebatur equidem Rex ob læsam maiestatem, etiam nulla habita, proprij sanguinis ratione, seueræ iustitiæ partes exercere, nihilominus ex solitis suæ immensæ pietatis visceribus, crimini compatiens, solùm in Flandriam Socero suo Roberto, consilio etiam Errici, Olaum carceri includendum trānsmisit. Postea Legatos commissionibus ad rebellionem sedandam, atque

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. Capt.

Dau. ps. 54

tollendam magis congruis, per literas regias expeditis, ad Classem reuerti imperauit.

MILITARIS CLASSIS tumultus quiescit, postea verò eiusdem nouæ supplicationes ad Sanctum Canutum deferuntur.

CAPVT XXIII.

REuersi ad Classem Legati, retulerunt omnia circa Olai delictum perpetrata, sicque promulgatis Regis commissionibus, paterna charitate, & admiranda mansuetudine repletis, quieuit tumultus, animique populorum sedati atque placati, regi suo exactissimam obedientiam seruandam in omnibus promiserunt. Nihilominus tamen paruo elapso tempore, Autumno imminente, Legatis ad Sanctum Regem denuò transmissis, maxima instantia omnis multitudo interpellauit, vt hyemali tempore, ob continuas maris tempestates, nauibus valde perniciosas, vniuersam Classem iuxtà beneplacitum suum reduci,

necnon

necnõ ob domeſtica negotia exercitum ad propriá remeare concederet, facta ſimul poteſtatione, ſe promptiſsimos poſtea ſub quauis læſæ maieſtatis pæna, arma reaſſumpturos, vbi vel minimum ſtatueretur à Rege præceptum, de repetendo naualem Claſſem, imò ad ſanguinis effuſionem, ac ad omne vitę periculum ſubeundum fore diſpoſitos; Licet autem hiſce verbis ſuo pijſſimo Principi infimum, debitumque obſequium offerrent, corde tamen nihil magis, quàm proprium commodum, omnibus regijs mandatis poſthabitis, moliebantur. Quare Sanctus Canutus poterat iure meritiſſimo cum Rege Regum, & Domino dominãtium exclamare: *Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè eſt à me*: Expoſitis ergo humiliter per Legatos Regi Sancto officialium, miniſtrorumque militiæ ſupplicationibus, clarè eorundem defectus ac rebellio, per Olai factiones excitata, innotuit. Congregrati itaque in re tanti ponderis Magnates, & Nobiles, diſcuſſa ſufficienter populi rebellantis contumacia, vnanimes omnia petita concedenda eſſe decreuerunt. Iſaias c. 29.

SAN-

SANCTVS CANVTVS suos subditos ob inobedientiam, & rebellionem, reprehendit, ac decreta aliqua pænalia ad eorum mulctam promulgat.

CAPVT XXIV.

NAuibus itaque ad suos portus reductis, Exercitus iuxta regiam indulgentiam, ad tumultum & omnem populi rebellionem sedandam, ad proprias Sedes reuertitur. Porro ipse pijssimus Rex, nullo habito respectu ad eorum contumaciam, & inobedientiam, omnibus defectibus, qui regiam suam personam, politicamque mundanam tantùm tangebant, ex visceribus charitatis summopere compatiebatur: Nihilominus, vt eos diuinis ac Ecclesiasticis legibus aduersari aduertit, sufferre haud potuit: Vocatis igitur Nobilibus, Ministris, Officialibus cuiuscunque status totius Regni, necnon populorum Præsulibus, diuinarum, Ecclesiasticarumque legum violationem, intentata diuinæ iustitiæ vindicta, zelosus

ſus exprobrauit, criminumque reos, non vulgari pœna dignos declarauit, iuxta doctrinam Spiritus ſancti, in Iſaia Propheta ſuperiores inſtruentis: *Clama ne ceſſes, annuncia populo meo ſcelera eorum.* Iſaias c. 58. Poſtea elegantibus verbis, plurimiſque laudibus tum Nobiles, tum populares præſertim extollere cœpit, qui eximiam anteceſſoribus ſuis gloriam, animi alacritate, obedientia exacta, ac cordis generoſitate inter euidentia propriæ vitæ diſcrimina præſtitiſſent, quique in bellicis conflictibus, corporis robore, animique conſtantia, mirabilia, ac memoratu digna peregiſſent, itaut diu Res Danica, beneficio diſciplinæ militaris, incolumis hucuſque perſtitiſſet, quibus præclaris operibus, glorioſiſque triumphis, inclytum Patriæ, ac Regni propagatorum nomen, iure optimo meruerint. Econtra verò debitis repræhenſionibus, præſentem eorundem animi, ac inobedientiæ publicam ac reiteratam rebellionem, vnà cum alijs grauioribus delictis, contra propriam vniuſcuiuſque obligationem, Regnique gloriã perpetratis exprobrauit, ſicuti etiam ſibimetipſis irrogatam contumeliam, quæ magis ob errorem publicum, communi vtilitate ſpreta, excreuit; Quibus de cauſis ad aliquam pœnam decernendam ſe compelli declarauit. Vnde

de eodem tempore tanquam Princeps pijssimus, ad pietatis studia promouenda, & ad Diuini cultus reuerentiam stabiliendam, necnon ad Ecclesiasticorum iura amplianda, decreuit, vt mulctæ ac supplicij loco, quod iure optimò meruerant, perpetuò decimas Ecclesijs persoluerent; item tam aduersùs Ecclesiastici ieiunij, quàm carnis abstinentiæ transgressores, alias pœnas promulgauit, eaque decreta ab ordinarijs ministris, ad húc finem cõstitutis, vnà cum pœnis statutis conscripta, ac roborata fuere. Postea verbis, melliflua dulcedine, ac veræ charitatis ardore repletis, ad obedientiam non tam sibi, quàm Deo præstandam eosdem adhortatus fuit, iisdem insuper insinuando tàm temporaneum, quàm æternum cælestis gloriæ meritum, hisce bonis operibus correspondens. Poterant equidem, & debebant contumaces, hisce stimulis compuncti, audacem suæ rebellionis insolentiam supprimere, dicendo cum Dauide; *Inclinauimus cor nostrum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem*. Quod porrò pœnalium decimarum solutionem concernit, explanauit iisdem, quantam ad maiorem Dei cultum, animarumque lucrum, præbuissent occasionem. Putabat quidem Sanctus Canutus se hoc discursu, inuiolatæ veritati

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 198.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 198.

Dauid. ps. 18

tati

tati innixo, ſibi animos rebelles deuincturum, & ad exactam obſeruantiam, obedientiamque redacturum, ſed contrarium accidit, licet enim hæc pria oratio non parum permouiſſet multos bonæ indolis, nihilominus talia decreta non ſolùm ali. quibus grauiſſima viſa fuere, verùm etiam alijs, & maior quidem pars, inueteratę malitiæ dedita, iuxta verbum diuinæ ſapientię: *Stultorum infinitus eſt numerus*: nullam aliam præter proprij ſenſus legem ſectantes, præcepta Regis ſui iniuſta, & intolerabilia eſſe iudicarunt; Vnde ſummopere ira commoti, vti ſemetipſos à tali decretorum onere eximerent, & præcipuè ab illo perſoluendarum decimarum, quòd magis eos torquebat, non ſolùm ob auaritiam, quia facilè ſerpit offenſa, vbi æris præſertim exactio animos exaſperat, verùm etiam tali decimarum tributo, tanquam perpetuo ſuæ rebellionis indicio, perfidas contra Principem ſuum machinationes moliri cæperunt.

Eccleſ. c. 1.

POPVLI REBELLIO ob decimarum ſolutionem, nec-non ob alias pœnas, à Sancto Canuto præſcriptas.

CAPVT XXV.

COmmoti igitur ex vna parte obſtinatorum, ac perfidorum hominum, in publicam rebellionem coniuratorum animi, qui regia præcepta ſolùm non exequi, ſed nedum auribus excipere detrectabant; Ex alia verò parte ſtatutis pęnis perterriti, confuſione maxima afficiebantur: immiſcuit ſe huic tragædiæ conſiliarius ille peſtifer, qui *aduerſarius noſter diabolus circuit quærens, quem deuoret:* hic igitur infernalis ſeductor, acquirendarum ſibi animarum cupidus, vt Catholicæ Religionis vigorem deſtrueret, populumque iam tandem aliquando per deuoti ac pijſſimi Principis ſolertiam, Deo perfectiſſimè ſubijciendum, ſuæ antiquæ malignitatis faucibus abſorberet, mille artifex Regis indiſcretionem, præceptorum rigorem, pænarum ſeueritatem, ac omnium contemptum, Nobilium animis efficaciter inculcabat;

1.Pet.c.5.

Prout

Prout iam olim Hebræorum Pontifices, & Pharisæos, legisque ministros, aduersùs ipsum veritatis Authorem, veneno inuidiæ incitauit, per quos postea vulgi simplicitas, omni memoria singularium beneficiorum, ac euidentium miraculorum sepulta, instigaretur; non obstante præuia protestatione publica: *Bene omnia fecit, & Surdos fecit audire, & mutos loqui*: vt eundem vitę opificem tanquam seductorem, reumque mortis condemnaret. Horum pariter nobilium, potentiumque facūdia simul & audacia, Populos simpliciores, nullo habito respectu ad paternam charitatem, ac singularem bonitatem, patentium beneficiorum cumulo toties multiplicatam, aduersùs Sanctum Principem impiè concitauit; nam prout comprobauit euentus, similibus infernalis hostis suggestionibus permoti, rebellionem vniuersalem in publicis plateis excitandam decreuerunt, ac omnes insidias non solùm contra authoritatem, verùm etiam ipsiusmet Sancti Canuti vitam tentárunt, vt libertatem omnimodam, vnicè á se concupitam consequerentur, Apostolicæ violatores disciplinæ, præcipientis: *Obedite præpositis vestris, & subiacete eis*: Imò linguis sacrilegis, & auernali igne inflammatis, falsos, fictosque Regis defectus ementien-

s. Marc. cap. 7.

s. Paul. ad Hebr. c. 13.

tes, instigatione maligna, populorum animos ad iram contra Religiosum Principem prouocarunt, vt sic veneno iniquitatis infectos, & laqueis malitiæ, ac mendacij irretitos, ad omne scelus eos promptiores redderent, atque viri iusti memoriam solo exterminarent: O' quam veraciter dixit Sanctus Iacobus: *Lingua inflammata à Gehenna, quæ maculat totum corpus, & rotam natiuitatis nostræ:* Quid igitur mirum, si populi huiusmodi aut nescierint aut potius rescire detrectarint præceptum Petri Apostoli, subditos alloquentis: *Deum timete, Regem vestrum honorificate.*

S. Iacob. in Epist. Canō. cap. 3.

S. Petrus cap. 2.

SANCTVS CANVTVS Populorum tumultum recognoscit, ac animo intrepido, pro exactione decimarum denuo insistit.

CAPVT XXVI.

PErsensit Sanctus Canutus tumultum, insidiasque, à populis rebellibus contra suam Regiam personam adinuentas, atque iam paratas aduertit: nihilominus sciens Sanctus Rex, iustorum

ſtorum bonitati infallibiliter correſpondere malorum perſecutionem, iuxta illa Sancti Leonis Pontificis verba: *Nunquã deeſt tribulatio perſecutionis, ſi nũquã deſit obſeruantia pietatis*: Canutus itaq; minimè perterritus, imò conſtantia, ac animi fortitudine roboratus, exactionem decimarum, conſtitutis Miniſtris, nempe Toſtoni, & Hortæ, integram perfectamque fieri imperauit, vt citius, abſque exceptione perſonarum, cuiuſcunque gradus ac nobilitatis exiſtentium, commiſſiones regias exequerentur; Qua in re Piiſſimus Rex non ſolùm debitum iuſtitiæ, verùm etiam maiorem Dei cultum ac animarum lucrum perpendebat, cui fini multiplicatos redditus Eccleſiaſticos maximè ſuffragaturos eſſe arbitrabatur. Quibus ſanctis motiuis, magis animæ ſuæ intenta ſalute, quàm mundi oblectamentis, ſemper ad propriam vitam ſacrificandam, ſe paratiſſimum Deo offerens, meritò cum noſtro Sancto Patre ac Propheta Elia, dicere poterat; *Zelo zelatus ſum pro Domino Deo exercituum*; ſimulque ſe Beatum aſſerere, iuxta Sancti Dyoniſij verba. *Qui propter nullam aduerſitatem & perſecutionem, relinquit viam iuſtitiæ, ille Beatus eſt*.

S. Leo: cap. 14.

3. Reg. c. 19

S. Diony: I. P.

Denique decimarum Exactores, regias commiſ-

ſiones

ſiones exequi cæperunt, ſed nō iuxta rectiſſimam; Sancti Canuti mentem, charitatis ardore ſuffultam ita à dæmone impulſi, qui nouas flammas ſuſcitando, ad totale animarum exterminium tendebat. Prædicti enim Miniſtri plus iuſto in pecunijs exigendis petere, ſtaterarum pondera adaugere, rerum quarumcunque pretia vilipendere, vnciarum valorē, vix ſolito pretio admittere, iudicia peruertere, Nobiles ſimul & ignobiles, vi & potentia opprimere attentarunt; Quorum inſolentiam quàm plurimi non ferendo, exarcebati, maiores natu nobiles, & plebei, ira ſimul & inuidia accenſi, in regium Principem verſa indignatione (quem huiuſmodi violentijs conſentire exiſtimabant) cōſilio & armis irruere, & tam in eo, quàm ipſis Regis Adhærentibus, iniurias vindicare decreuerūt: Itaut publicis exclamationibus, & querimonijs, vndequaque coniuratio, ac tumultus paucorum, ad multos ſe exſtenderet; Vagabantur ergo impietatis ac Dementiæ intercurſores, & non ſolùm ad ſcelera prompti, verùm etiam ſimplicium, ac innocentium incitantes animos, ſcelerum complices multiplicabant, veritatiſque, ac iuſtitiæ ius, tribunalibus clauſis, vndequaque perturbabant; ſuperabundans exurgebat iniquitas, refrigeſcebat chari-

charitas, Plebs ad omne ſcelus incitabatur, fas ſubſternebatur, nefaſque extollebatur, ac omni Dei timore poſthabito, veluti alpeſtres belluæ, ad glutiendum paratæ, & ſitibundæ, regio ſanguine ſaturari cupiebant. Vnde Elnotus Monachus Cātuarienſis hiſce rebellibus, pænam ſequentibus carminibus prædixit.

Sed quid ad iſta furor, vel quò violentia tendit,
In Regem populus, vt conſurgat furibundus?
Plebs inſana vide, tibi quid ſupereffluat inde.
Adueniet peſtis, cedent armentaque morbis,
Et bos deficiet. & quod tibi vacca miniſtrat,
Rus reddet tenuem ſterilis, maledictaque meſſem.
Seminis & fructus perſoluet vix ager, & vnus.
Deficient ſiluis glandes, & pecora campis:
Et copiam lactis, & amittes dulcia mellis.
Occumbent pecudes, morientur gurgite priſces.
Dura fames homines proſternet deficientes:
Et tu qui proprio Regi ſummittere colla
Iam dedignaris; ſub Auerni Rege iacebis.

Elnot. Cantuar in elog. vit. s. Can.

SAN-

SANCTVS CANVTVS ob Populorum rebellium persecutionem, diuersa loca petit.

CAPVT XXVII.

CVm semper magis Sancto Canuto, populorum perfidæ coniurationes innotescerent, non solùm authoritatem regiam aspernantium, verùm etiam eiusdem vitæ insidiantium, ad loca Australia, vltra fluuium, qui Limma dicitur, & præcipuè ad regionem maritimam, quæ Vuendole, lingua Danica *Vendsossel*, latinè conuertibilis interpretatur, se recepit, vt ibi de negotijs, cum Regio satellite, nomine Pibo (licet aliqui Blacconem vocent, ita forsan cognomine dictum) ac suis consiliarijs, ad actuales calamitates ac rebelliones concernentibus pertractaret, vbi etiam cum regijs decimarum exactoribus, de peragendis simul & rebellionis causis inquirendis, residere statuit; Ad huius igitur aduentum, tam nobiles quàm ignobiles, impiorum consilijs incitati, in priuatis conuenticulis sese mutuò ad iniquitatem

tatem consummandam instigantes, authoritati & mandatis regijs neutiquam obtemperare decreuerunt; Hisce infernalibus instinctibus inhærentes, omni alia consideratione postposita, in totale Principis sui exterminium vnanimes conspirarunt, nullo habito ad Dei offensam respectu, dum potestatem opprimendo, Deo aduersarentur, iuxta dictum Apostoli: *Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*: Sed quod magis detestabile erat, tam in nocturnis, quàm diurnis conciliabulis, omni iniquitatis genere, ac infernali veneno refertis, arma sumere concorditer omnia loca opportuna adire, religioso Principi insidiari, à suis finibus exturbare, &, quòd dictu nefas est, à regione viuentium eum exterminare statuerunt, vt sic à prætensa vexatione, ac ignominioso decimarum onere liberarentur: rediuiuos mihi videor intueri Hebræos, *Qui concilium fecerunt, vt Iesum dolo tenerent, & occiderent*.

S. Paul. ad Rom. 9. c. 3.

Matth. 26.

Hæc tam barbara ac crudelis populorum machinatio, ad sancti Principis necem directa, ad aures Canuti peruenit; Ipse nihilominus intrepida animi sui constantia, nullo modo perterritus, imò magis lætus, firma spe ex tam ingenti tribulatione maius animæ suæ bonum secuturũ iudicabat, San-

ꝺi Ioannis Chryſoſtomi verba perpendens: *Crux eſt abunda largitio omnium bonorum*; Statuto autem die, Rex piiſſimus cum ſuis, multitudinem illorum Coniuratorum adunatam, oculis proprijs ſpectaturus, ſuiſque auribus iniquiorum imprecationes percepturus procedit; vbi eum non tam ſuos, aut Chriſtianos, quàm perfidos potius Iudæos cum Redemptore noſtro audijſſe exiſtimarim, clamantes, *Crucifigatur*; vtpotè non alios quàm iuratos regiæ Maieſtatis inimicos contemplabatur præſentes, in regicidium paratos. Quibus non tam ad proprium periculum, quàm eorum grauiſsimum ſcelus euitandum, verbis paterna beneuolentia, ac ſolita charitate plenis, magnam non ſibi, ſed Deo irrogatam eſſe declarauit offenſam, qui ait: *Mihi vindictam, & ego retribuam*: pænamque debitam iiſdem denunciauit; ſed videns, quòd in caſſum verba reciderent, ipſique corde lapideo veritati reſiſterent; iuxta Dominicum præceptum: *Si vos perſecuti fuerint in vna Ciuitate, fugite in aliam* ſuorum Miniſtrorum conſilio, loco cedere, ac ex Aquilonaribus, ad occidentales partes ſe transferre ſtatuit.

s. Ioã. Chryſ.

s. Paul. ad Rõ, 12. c. 19

s. Matth. c. 5

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem AcKersburg aggreditur, ac in Villa Episcopi moratur, vbi postea populus rebellis accurrit, publicæque hostilitatis actus exercet.

CAPVT XXVIII.

PArtibus igitur Aquilonaribus derelictis, sanctus Canutus Occidentalium terminos statim adijt, & ad Ciuitatem, quæ nunc vsque, secundùm Antiquos AcKersburgh, lingua Danica, *Agersborre*, vt iuxta veram interpretationem, Vrbs Agri dicatur, se recepit vnà cum obsequentibus, ac sibi adhærentibus Ministris, nec non numeroso aliorum comitatu; vbi in Henrici Episcopi villam ibidem proximam, spatiaturus, animumque ex iniqua suorum populorum persecutione oppressum parum subleuaturus, recedit, sibi persuadendo, se à Iutiæ, Danicè *Iÿdland*, populis iuxta eorum obligationem, defendendum fore; Sed contrarium accidit, dum illi impijs rebellium

ſtimulis pariter impulſi, omnem ſibi libertatẽm promittentes, cum reliquis contumacibus pijſſimũ Principem perſequi decreuerunt. Porro Regis diſceſſu diuulgato, turba diripientium, cateruatim regiam habitationem inuadere, omnibus ſuſque deque perluſtratis, quod libitum foret, diripere, regales ſtipendiorum reliquias, quas vorando deglutire, ac ſecum deferre nequiuerant, proſternere, pedibus conculcando, vniuerſa porcorum more ſubuertere, &, vt multa paucis complectar, nihil intermittere, quòd impijſſimæ animorum ſæuitiæ, ac ferocitati manifeſtandæ poſſet deſeruire; Hæc populus rebellis conſummauit, omni in Regem pietate, diuinæque iuſtitiæ timore deſtitutus, tantò maiori debacchandi libidine ſuccenſus, quantò magis impios conatus diabolica ſuggereret immanitas; Conuentione itaque facta & ſtabilito ſacrilegæ impietatis conſilio, veſtigia Regis, edicto propoſito, omnes vnanimiter inſequi concluſerunt, alij pedites, alij equites, vt Religioſi Principis memoriam regicidæ exterminarẽt; Epiſcopus Henricus iniquorum hominum cateruam à longè proſpiciens, vt primum impulſum contra Regem reprimeret, eis obuiam iuit vnà cum prudentibus, ac ſermone placido eos alloquens,

quens, ad pacem, obedientiam, ac venerationem præstandam inuitauit, vtpotè tam vi naturalium quàm diuinarum legum, superioribus debitam, simulque Regis inclinationem, pietatis operibus, necnon beneficijs impertiendis addictam, experientia publica teste, eisdem ob oculos posuit; Insuper absolutionem ab omni crimine, contra regiã authoritatem,& personam perpetrato, sua inrefragabili cautione pollicitus fuit. Nihilominus obstinatiores effecti, sine vllo resipiscẽtiæ indicio, vel apparentia, in sua prima contumacia perstitere *Dura ceruice, & incircumcisis cordibus*; Vnde ad Henrici Episcopi consilia, nobiliores belli Duces, similes Iudæis, Stephanum quondam redarguentem deuouentibus, infrementes, insanis clamoribus, seuerisque minis, ne salutari Episcopi sermoni, optimæque admonitioni vulgus acquiesceret, contumaciter institerunt.

Actor. 7.

CANV.

CANVTVS SANCTVS Suæ Vitæ discrimen agnoscit, & immanitate populi perdurante, Reginam suam coniugem, vt suam patriam repetat, adhortatur.

CAPVT XXIX.

Isaac. Pon. lib. 5 Hist. Dan. f. 198.

SPretis Episcopi Henrici exhortationibus, pijsque eius admonitionibus elusis, Sanctus Canutus propriæ Vitę discrimen, Regnique sui pręcipitium præuidens, intimo cordis affectu, Reginæ suæ coniugi insinuauit, vt, si res sinistrè cederent, ad patriam cum Carolo, ac filiabus suis pergeret, & ibi corde quieto, quod à Deo optimo maximo decretum, ac pro maiori animæ suæ beneficio vtilius foret, inuicta ac constanti patientia, quæ vt Diuus Thomas ait: *Est radix & custos omnium virtutum*, exspectaret, considerando hanc tutiorem viã esse, ad æternam gloriam consequendam; Paulo Apostolo teste. *Non coronabitur, nisi qui legitimè certauerit*; Insuper certa, quòd, licet huius mundi tribulationes in infinitum excrescerent,

S. Thom. 2. 2. quæst. 126 in resp. ad 3.

S. Paul. ad Timo. c. 3.

rent, nihilominus si promissa ab infinita Dei pietate, cælestis gloriæ retributio inspiciatur, pro nihilo sint reputandæ, ipsomet Apostolo confirmante in hæc verba, *Non sunt condignæ passiones huius temporis, ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.* Hisce, & similibus meditationibus, maximas sui angustias Sanctus Canutus relaxabat; inter euidentissima pericula intrepidus, tutusque delitescebat, & à mundanis oblectamentis totaliter semotus, cælestia lætabundus exspectabat, iubilans cum regio Psalte: *Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus*; Suorum igitur Ducum stimulis impijssimis potius, quàm salutari Episcopi exhortatione permotus, ferocitatis complicibus multiplicatis, seditiosus Cætus ad omne facinus præceps, ad Vrbem prænominatam, in quam Rex actualiter confugerat, & ad locum, vbi regalium gazarum ministri, seù prouisores morabantur, e vestigio properauit; & vt exinde cæptæ insolentiæ fama per vniuersas Iutiæ partes diuulgaretur, noua cum violentia, domorum penetralia, armata manu ingressi, omnia tanquam publici prædones diripuerunt, & in præsentes crudeliter irruerunt, alijs vulneratis, alijs e strato nudis extractis, alijs immaniter trucidatis, & ad communem terrorem

S. Paul. ad Rom. cap. 8

Dau. ps. 121.

rorem

rorem incutièndum, in plateas publicas eiectis; extremè ipſimet per totam Ciuitatem anguſtiabātur Magnates in Ædibus proprijs; circum enim circa, omnem ſugiendi aditum prohibentibus, hoſtilibus armis, in necem paratis, colluuies ſeditioſorum inceſſanter ampliabatur: Illi igitur partim in hoſtiles enſes, nudi proſiliebāt; partim quaſi à belluis dilacerati, horrorem ſpectantibus incutiebant, partim ſemiuiui è feneſtris ſemetipſos deorſum præcipitabant, alij circumſpectiores proprijs domibus cautè perfractis, ad Ædes proximas, vt occultè deliteſcerent, conuolabant; alii aquis ſe immergebant; Omnibus hoc iniquo modo tàm regijs miniſtris, quàm & ipſis domeſticis exturbatis, ſupellectilem totam, & quidquid pretioſum violauerat immanitas, rapuit cupiditas; Ita nobiles ab hoſtili cuneo, proprijs ſubſtantijs exuti, licèt inuiti, ignobile, rapaxque vulgus locupletabant, & innocētiæ conculcatæ exaltata inſultabat impietas, nullo non Ciuitati illi, tanquam calamitatum compendio, ſine lachrymarum profluuio compatiente, propter inhumanam tam barbarorum populorum violentiam. Rex verò ob bonum publicū, ab infauſto illo loco, cū ſuis confęderatis Miniſtris, idem conſulentibus, ſecretò diſceſſit.

SAN-

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Vuisbergh, ac postea Fioniam petit, vbi eandem patitur persecutionem.

CAPVT XXX.

TAlibus igitur ferinæ hostilitatis operibus, ac iniquis sceleribus perpetratis, exspoliata non solùm, sed etiam desolata Ciuitate AcKersburgh, turba rebellium furiis infernalibus magis exagitata, omnia disturbare moliebatur, ac ad sitim, Regio sanguine exstinguendam, anhelans, illum, vbicunque commorantem, persequi decreuit, ne sancto Regi, eiusque cōcomitantibus locus refugij relinqueretur, vt sic omniū internecione, libertatem vnicè concupitam, & à dæmone, in animarum laqueum suggestam, infallibiliter consequereretur; Hinc igitur pedem mouit anxius Princeps, versùs celeberrimum locum, in medio Iutiæ positum, qui non solùm ob eximiam situs eminentiam, verùm etiam ob memorabilem antiquitatem in omnium ore versabatur, vbi temporibus elapsis, iuxta Paganismi ritum Idolum,

ibidem famosissimum, Vig nuncupatum, sacrificijs adhibitis venerabatur, ex quo nomen Vuisbergh, Danicè *Vibierne*, deriuatum asseritur; Locus iste in tam magna erat veneratione & æstimatione, vt ex totis Iutiæ partibus ad eundem sæpius non minima multitudo, tam de causis communibus tractatura, quám & de legum veritate, seu firmitate discutienda, simul & stabilienda conueniret, singulari priuilegio statuto, vt totum, quod ibi communi aggregatæ multitudinis consilio stabilitum fuisset, nũquam in alijs Iutiæ locis illi derogari, ac irritari posset. Huc Sanctus Canutus cum Pibo suo ministro deueniens, dum ibi, sicuti credebat, aliquem sibi fidelem inquireret, post diligentiam opportunam adhibitam non inuenit; sed etiam nouos insidiarum laqueos, à perfidis Ducibus præparatos aduertit, vt in hoc Sancti Matthæi Apostoli dictum verificaretur: *Ex abundantia iniquitatis, refrigescet charitas multorum*; Denique malignis perseuerantium rebellium machinationibus, omnem etiam refugij locum prohibituris, Sanctus Canutus horribiles iniquæ tempestatis procellas minimè se euasurum prospiciebat, videlicet iustè dici poterat de Sancto hoc Rege, quod de Redemptore, tẽpore passionis prõnũciabatur,

S. Matth. cap. 24.

batur, Quòd Vulpibus auxilij fouea pateat,& aues Cæli consertos sibi nidos reperiant, *Filius autem hominis, vbi caput reclinet, non habeat*: Nihilominus de vnanimi Ministrorum, ac Collegarum pertimescentium consilio ac instigatione, portum fluminis, qui Sleh dicitur, Danicè *Sleg*, Iutiæ furorem simul & ipsam Iutiam penitùs relicturus, nautico adijt itinere, postea per terram profecturus Fioniam; Tandem cum domesticis satellitibus ac nouo iam certamine exercitandis Tyronibus, Fioniæ, Danicè *Fÿen*, aduehitur, vbi, dum pręsētis securitatē quietis minimè nancisceretur, sempiternæ fælicitatis palma, gloriosique triumphi perpetua memoria postea insigniri promeruit. In tantum namque antiquissimus hostis, animarumque nequissimus seductor, sic Deo permittente, suæ execrabiles iniquitatis ac malitiæ artes, suggestione & instigatione promouebat, vt impietatis Ministros in Dei seruum irritaret vehementiùs, insidias, scelerisque complices accumularet vberiùs, nemine ab impijssimis conatibus deficiente, sed magis, magisque semper regicidarum persequentium accrescente cumulo, vt innocens Princeps de numero tolleretur viuentium. Proditoriè per scrutatores publicato loco, in quem Sanctus Canutus s.Matth.c.8

confugerat, incunctanter ad eundem conuolat sacrilegus Cuneus.

SANCTVS CANVTVS Ciuitatem Othoniæ ingreditur; vbi structa à Pibo regio Ministro, proditionis fraus innotescit.

CAPVT XXXI.

SAnctus Canutus Fioniæ ijsdem angustijs implicatus, incidit in scyllã, cupiens vitare charybdim; diuina igitur prouidẽtia ita disponẽte, ad Othoniæ, Danicè *Odensöe* Ciuitatem, se contulit, tanquam præcipuum certaminis vltimi locum, gloriosique Atrium triumphi, ex quo denique ad æternæ fælicitatis Patriam euolaturus erat, vnà cum fratribus suis Errico, atque Benedicto, laboris, & afflictionis consortibus, ac alijs Ministris, fideliter lateri regio assistentibus, quorum consilijs, quid in tanto rerũ discrimine conuenientius foret exequeretur. Eodem tempore & loco, statim etiam comparuit seditiosa iniquorum popu-

pulorum arma gestantium Caterua, qui occultò dolo non tam internuncios, quàm exploratores ad Regiam aulam transmiserunt, vniuersa interim rebellium multitudine, in audacissimū regicidij facinus se mutuò animante, inter quos Caput seditionis, ac fraudis Princeps Pibo, auerni veneno plenus, ingenio astutus, eloquio facundus, Regem innocentem malignè adijt, &, vt fidem fraudibus præberet, iniqua populorum rebellium non excusabat, sed exaggerabat delicta, dictitans pœnam eis debitam, vtpotè qui publica hostilitate vitæ, & saluti regiæ insidiati, læsæ Maiestatis reatum incurrissent: Suadebat etiā Regi sancto, quod, quandocunque rebelles hosce à perpetratis delictis absoluendos, regio verbo declaraturus esset, ipsemet stante hac regia promissione tumultum sedare, iniquos animos reprimere, ac ad perfectam obediētiam reducere vellet, quem in finem, si opus foret, non solùm sanguinem, verùm etiam propriam vitam, pro regia salute & defensione constantissimè se immolaturum pollicebatur. Hisce, similibusque Pibi verbis, Sanctus Canutus omnimodam fidem præstitit, quē sicuti acutissimæ, ac perspicacissimæ intelligentiæ dono ditatum nouerat, ita pariter assertę promissionis euentum facilè secuturum

Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. fo. 199

turum

turum ſperabat. Pijſsimus igitur Princeps, non ſolo ſe verbo rebellium flagitijs condeſcenſurum, ſed etiam paterna eoſdem beneuolentia ſe amplexaturum promiſit, diuinæ memor miſericordiæ; dicentis: *Nolo mortem impij, ſed vt conuertatur, & viuat*; Menſæ igitur regali eodem tempore iuxta ſolitum, blanditijs, ac ſummæ beneuolentiæ ſignis, necnon perfectiſsimæ charitatis & gratitudinis oſtentationibus, Regi proximus Pibo aſſidebat; meritò Sanctus Canutus repetere poterat illud Dauidicum: *Qui edebat panes meos, magnificauit ſuper me ſupplantationem*: ac etiam cum Redemptore dicere: *Qui intingit manum mecum in paropſide, hic eſt, qui me tradet*: Sceleſtus enim Pibo, velut alter Iudas Iſcariotes, cor gerens infernali veneno contaminatum, dum regijs non modò dapibus farcitus, & poculo ebriatus, ſed & muneribus plurimis præuentus eſſet, ſecum nihilominus hunc eundem Regem, &, quod vel nefas eſt cogitare, omnino innocentem, populorum rebellium furijs tradere cogitabat in interitum. Denique religioſiſsimum Principem ficto, fraudulentoque oſculo amplexatus, ſicut Iudas Lucis Authorem, acceptis argenteis, vendidit Phariſæis, ſic ille cordialiſsimæ affectionis apparente obſe-

Ezech. 33. c. 2.
Dau. pſ. 40.
s. Matthæ c. 26. 5.

obſequio, luce derelicta, ac fidei probitate poſtpoſita, infidelitatis tenebris illaqueatus, vt nox nocti non ſcientiam, ſed inſipientiam indicaturus, hoſtilibus cateruis occurrit,& paternum Sancti Canuti affectum, omnium iniuriarum immemorem, ſummaque charitate refertum eludens; ſingulis ijs, quæ a Rege ſancto perceperat, contrarium peruerſo ſenſu denunciauit, & infernalibus ſuggeſtionibus, maius furoris incendium excitantibus, corda rebellium magis irritauit,& eorundem peruerſam,iniquamque voluntatem,ad Sancti Regis eiuſq; adhærentium totale exterminium propenſam conſolidando; ſuadentibus ſibi interim rebellibus, ſe tali methodo optatam viuendi libertatem conſecuturos, atque à præceptorum obſeruandorum vinculis, necnon à pœnis, contra inobedientes ſtatutis, ſoluendos: Denique vt intentionem peſsimam crudelis Pibo perficeret, ſicuti Iudas proditor oſculi ſignum, vt Ieſum comprehenderent, Iudæis præbuit, non impari ille modo, populis viam tutam, ad Regem capiendum, atque interficiendum diſpoſuit; ita hæc impijſſima Pibi machinatio, in omnem æternitatem, execrabile malitiæ, crudelitatis, ferocitatis, & flagitiorum omnium innotuit compendium.

INI-

INIQVITAS POPVLI augetur, & Sanctus Canutus Ecclesiam Sancti Albani Martyris petit, ibique ſacrum audit, & Sacramento Altaris munitur.

CAPVT XXXII.

SEditioſa populorum multitudo, iniquis Pibi ſuggeſtionibus incitata, ad omnem crudelitatem exercendam præceps, atque parata, diuulgato etiam vndequaque modo, ad pijſſimi Regis, eiuſque Adhærentium excidium opportuno, magiſque idoneo, regiam eiuſdem Ciuitatis Othoniæ aulam, ſolita cum violentia inuaſit, vbi tanquam rapaces belluæ, & ad deglutiendum paratæ, omnia circumquaque loca obſeſſa ſollicitè circuibant; Iniqnorum hominum clamoribus, ac vociferationibus, equorum fremitu, armorum colliſione æthera reſonabant; diſcurrentium impetus humum concutiebat, puluis ſolo exurgens, in aera altius latiuſque diffuſus, Cælum obſcurabat, itaut locus ille non tam humano

no incolatui, quàm infernali confusioni assimilari potuisset.

Ex hisce rumoribus, ac inhumanis violentijs sanctus Canutus perfidam eorundem iniquitatem, necnon Pibi fraudem collegit, qui non iam in abscondito, sed publicus hostis impietati proditoriæ addictus, vt coniuratorum caput & dux insaniebat. Porro deuotissimus Rex iuxta solitum morem, ad Ecclesiam Sancti Albani Martyris, à se ante octo annos exstructam, & reliquijs eiusdem sancti ex Anglia translatis, ditatam, vespertinales horas auditurus, ac se suosque Deo vniuersorum Opifici commendaturus, tanquam ad locum certaminis & præmij se transtulit. Eodem tempore inaudita hostilitate, peruersa rebellium multitudo, ex omni parte aduolans, conglobatur, ædes regias, sicut & alia loca exspoliat; Quidam quoque in atria Ecclesiæ, per quæ Sanctus Rex intrauerat, cum suis irrumpere conabantur, vt via ad Regem trucidandum eis pateret; Alij valuas Basilicæ infringere tentabant, nonnulli ligneis machinis, circa Ecclesiam appositis, ignem admouere insistebant, vt aut viuos compræhendere possent, vel ijs occumbentibus superstites, omnium excidio, victorias canere, ac triumphum repor-

Isaias c. 5. tare valerent. *Sed quia non est abbreuiata manus Domini:* In instāti mirabiliter ignis, rore supernæ virtutis, exstinctus fuit, & S. Canuti Asseclæ, tanquam inuictissimi Tyrones, ab intùs vim hostilem virtute æquali infringentes, introitum omnem armis contrarijs intercluserunt, suumque Principem gloriosissimè defenderunt: Rex interea Canutus humilitate Dauidica, maxima lachrymarum copia, de superioris vitæ maculis, coram supremo Rege contritus, ad Sacerdotis aures, Sacramentali confessione deuotissimè conscientiam suam à minutissimis etiam imperfectionibus totaliter exonerauit; Cum hisce doloris perfectissimi signis, sacrum audiuit, & Sacrosanctę Communionis Sacramento se muniuit; pijssimum Regis sui exemplum Collegis reliquis impigrè imitātibus. Nouerat enim perfectè Sanctissimus Princeps, diuina Sacramentorum virtute, vires fore consolidandas, necnon spiritum ad cælestia subleuandum, iuxta illud, quòd Nobis S. Thomas reliquit documentum, inquiens: *Nullum Sacramentum est isto salubrius, quo purgantur peccata virtutes augentur, & mens omnium charismatum abundantia impinguatur.* Eodem tempore tam aureis, quàm argenteis muneribus ditauit Altaria, ac omni eo, quòd tunc

Elnot. Can. tuar. in elog. vit. s. Can.

s. Thom. opus. 57.

ad ma-

ad maiorem Dei gloriam, eiusque Ministrorum commodum, elargiri poterat.

POPVLI CONATVS, VT Ecclesiæ parietes infringat, ac mors prodigiosa Pibi, à dæmonibus obsessi.

CAPVT XXXIII.

INiquorum obsidentium violentia semper magis augebatur, ac multitudo vndequaque accurrens, nullo posthabito labore, Ecclesiæ parietes ad terram prosternere indesessè allaborabat; inter omnes autem magis atrox Pibo furebat, dum non amplius vt regiarum gazarum Minister Regem veneraretur; sed vt iuratus hostis ad singulare certamen eum prouocaret, totus in Regicidium conuersus atque paratus; Ipse enim velut alter Iudas, improborum ductor, malitię veneno tumidus, parietes velociter circumcinxit, vtque ijs destructis, immane scelus quantocius inchoare posset, rebellium operam sollicitabat in subsidium; Sed Deus aliquando iustitiæ effectus mani- Sax. Grām. lib. 11. Hist. Dan. f. 199.

David.ps.93 festans ; *Nam Deus vltionum , Deus liberè egit* : permisit, vt ille scelestus publicas sui delicti pœnas exsolueret, dum eodem tempore, reliquis Ianuas per iteratos armorum ictus, infringentibus, ipse vulneribus confossus cecidit, & ad euidentioris vltionis, illico superuenientis indicium, è terra sublatus, domum asportatus fuit, & à crudelissimo dæmone inuasus, vicina quæque, tam manibus quā morsibus inuadere, diripere, & destruere contendebat; ore spumante, horribilique vlulatu vociferans, horrenda & inaudita proferre cæpit, & immane scelus suum profiteri, qui denique lingua mordicitus abscissa, vt alter Iudas, vita miserabili terribiliter excessit, & anima duplicibus dęmonum catenis obstricta, ad profundum inferni descendit. Hoc prodigioso, ac miserabili spectaculo impij rebelles nihil commoti, ab incæpta hostilitate minimè recesserunt, imò pertinaciores effecti, toto conatu, Basilicæ parietibus destruendis insudabant.

Elnot Cantuar in elog. vit. s. Can.

MAR:

MARTYRIVM SANCTI CAnuti, qui multis vulneribus confossus, tandem brachijs ad modum Crucis distensis, ac latere Lancea perforatus occumbit.

CAPVT XXXIV.

COpia rebellium vndequaque dimicante, piissimus Rex se morti propinquum aduertens, Redẽptori in horto oranti consimilis, oratione feruida ac efficaci se disposuit, vnà cum paucis eorum, qui ipsi intra Ecclesiam in agone assistebant, alijs vitæ discrimine perterritis in fugam conuersis; vbi partim verificari poterat, quod de Saluatore prolatum fuit: *Omnes relicto eo fugerunt*: Canutus igitur ante Sacrum Altare, vbi Crux ac Reliquię Sanctorum Martyrum, Albani & Osualdi, in capsis reconditæ, appositæ erant, flexis humillimè genibus, oculisq; in Cælum eleuatis, enixè Deum rogabat, vt in imminenti certamine, opportunis non destitueretur auxilijs; timebat enim, ne propria caro, passiones & mortales S. Matth. cap. 26.

les angustias naturaliter exhorrens, à constantia debita recederet, ad Redemptoris exemplum in sua passione dicentis: *Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.* Eodem pariter tempore, impetus & populorum conatus minimè deficiebant; vt parietibus diffractis, aditum ad Ecclesiam sibi patefacerent, sed cum cum non tam facilè optatum finem consequi possent, sagittis, lapidibusque per fenestras, vt Sanctum Principem solo prosternerent, iniectis, Canutus vt alter Stephanus lapidibus obrutus, & velut rediuiuus Sebastianus sagittis confossus succumbebat. Eosdem cruciatus, & tormenta experiebatur Benedictus, eius frater, cum paucis alijs Assoclis, ita vt sanguis è vulneribus emanans, copiosè rubricaret pauimentum Ecclesię quam licet Sacrilegorum populorum immane scelus profanaret, nihilominus, vt piè credi potest, pretiosus, è Sancti Canuti corpore profusus sanguis sanctificauit. Denique innumerabilibus lapidum, telorumque vulneribus vndequaque ita diu laceratus conspiciebatur, vt de ipso verificari potuisset, quod de Redemptore meritò prædixerat Propheta: *A planta pedis vsque ad verticem capitis, non est in eo sanitas:* Verùm vt passionum Christi Rex deuotissimus imitator efficeretur, veluti

S. Matth. cap. 26.

Isaias c. 1.

luti Dominus Iesus in cruce, & in medio iniquorum positus, sic & iste inter Cuneum infensissimę multitudinis constitutus, aquam sibi sitienti porrigendam enixè expetijt; adfuit igitur præsentium vnus, qui pietate motus, haustum frigidæ, per fenestram mediante hasta, subministraret: sed alius mox accurrit iuratæ iniquitatis filius, qui hasta vasculum aqueum excutiens, aquam dissipauit; ita sitientem impius ille Principem suum, ad modicum quidem temporis, cruciauit, æterna ipse siti extenuandus in flammis auerni, debito inhumanæ adeo feritati supplicio; & subitò quidē, dum paulò post idem ille vesania tumidus, furijsque ardens, ad fontem festinat, sitim propriam exstincturus, capite prius in aqua posito, in instanti, ad instar ponderosi lapidis in profundum demergitur, genibusque desuper monstruosè distentis, spiritus nequissimus ad infima baratri abripitur, cadauere ibidem exanimi, veluti diuinæ vltionis signo, superstite relicto; ita diuina indulgente clementia; *Ducunt in bonis dies suos* & eadem pariter vrgente vindicta, *in puncto ad inferna descendunt*. Iob. c. 21.

Inuictissimus Canutus, licet ad extremum suę vitæ redactus esset, nihilominus tanquam alter Andreas Apostolus, in cruce positus, ijsdem infidis

fidis rebellibus, Cælestis Regni viam suadere non desistebat, simulque ad Saluatoris exemplum, in cruce clamantis: *Pater ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt*: Inter pressuras persequentium, in ipso magis paterna reluxit charitas, qua semper populis subuenire, subleuare, & ad virtutum exercitium pro animarum beneficio dirigere, omni cum diligentia conabatur; Licet autem hæc verba, merum amorem ac pietatem stillantia, ad cor etiam lapideum emolliendum sufficerent, nihilominus insensatæ plebis rabies & vesania in tantum augebatur, vt religiosissimum Principem, inter arma stridentia & saxa volantia positum, vtilia quæque ac rationabilia suadentem, & pacifica pollicentem, non solùm non audirent, sed etiam spiritu malignitatis impleti, omnique humanitate exuti, nec diuinis mouerentur virtutibus, nec humanæ rationis mitigarentur persuasionibus, imò vt ferociores ac crudeliores effecti, inaudita barbarie, lapidum ac telorum ictibus, dum Sancti Canuti collegæ, hostiles impetus, intra fores Basilicæ, alacriter reprimerent, ipsi pretiosarum reliquiarum Sanctorum Martyrum, Albani & Osualdi capsulas, ex altari sacro cum Cruce Sancta imposita, in terram præcipitarent, inter quas Canu-

S. Matth. cap. 26.

tus

tus ſanctus, tanquam agnus coram tondente, & victima innocens, ad ſe Deo ſacrificandum totaliter diſpoſitus hærebat, & vt in die Veneris (quo Sanctus Rex occubuit) Chriſti paſsionem imitaretur, diſtentis brachijs ad modum Crucis, immobilis permanebat, pectore ſimul & ore ad Aram conuerſo: Tunc quidam ex impiorum caterua, lancea per feneſtram intromiſſa, latus eius perforauit, vt ita in milite teſſera vigeret, quam in Duce veneramur, *dum vnus militum lancea latus eius aperuit:* Poſt vulnus exitiale, ſacra Ædes ſanguine cruentatur, & ipſe ad terram proſternitur; *Ita venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum, effuderunt ſanguinem ſanctorum tuorum, &c.* Nequaquam tamen in hiſce tormentis pijſsimus Rex, fratris ſui Benedicti fideliſsimi obliuiſcebatur, certaminum Collegæ vulneribuſque confoſsi, cui cum oſculo pacis ſupremum vale impertijt: Poſtea ſanguinis vnda ex lateris vulnere, vberrimè emanante, exanguis & morti proximus, denuo brachijs ad modum Crucis expanſis, voce ſonora adhuc ſuperſtite, Ieſum interpellauit, & ſpiritum ſupremæ maieſtati commendans, clamando, *In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum*, exſpirauit, & hoſtibus,

Ioan. c. 19.

Dau. pſ. 78.

Sax. Grām. lib. 11. Hiſt. Dan. f. 200.

R mun-

mundo, Dæmone; ac propria carne superatis, gloriosis cumulatus triumphis, pretiosi glebam Cadaueris, sanguine consecratam relinquens, a tormentis & martyrio, ad sempiterna Cæli gaudia, perpetuò regnaturus, euolauit, Anno millesimo octuagesimo sexto, vt Isaacus Pontanus in sua Historia Danica asserit, & pro confirmatione, sequens Epitaphium, ad eiusdem Sancti Canuti Sepulchrum, in Ciuitate Othoniensi positum, inque Ecclesia, eiusdem glorioso nomini dicata, repertum affert, vt infra &c.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 199.

Anno Incarnationis Dominicæ 1086. in Ciuitate Othensia, gloriosus Rex, Protomartyr Danorum Canutus, pro zelo Christianæ Religionis, & iustitiæ operibus, vt Christus, à proprio Conuiua Blaccone traditus, in Basilica Sancti Albani Martyris, per eum paulo ante ex Anglia in Daniam transuecti, post confessionem delictorum, Sacramento munitus Dominici Corporis, ante Aram, manibus solo tenus expansis in modum Crucis, lanceatus latere, septima Idus Iunij, sexta feria, mortem pro Christo passus, requieuit in ipso.

Eiusdem sententiæ est Vigornius, qui Canutum septennio regnasse asserit; Elnotus Cantuariensis

ſis, ab ipſomet Iſaaco Pontano relatus, ponit eius mortem ſecutam Anno 1090. & integrum pene triennium ſuperaddit; Baronius quoad Hiſtoriam, in Saxone Grammatico fundatus, affirmat, eius Martyrium accidiſſe Anno 1081. licet ab ipſo Saxone nihil, vt vidi, quoad annos ſpecificetur. Molanus in ſuo Martyrologio refert paſſionis eius Diem, ad decimam Iulij 1080. & vt declarat idem Pontanus, Typographi, aut ſcribarum incuria, integrum ſexennium minus ponens. Vnde cenſeo in hac materia, ſtante opinionum tanta diuerſitate, me ſubmittere doctiorum arbitrio, vt ipſi concludant, quod veriſimilius, & magis authenticum iudicauerint.

ERRICVS SANCTI CANVTI Frater, ac alij Adhærentes, Regis Sancti necem vindicare conantur, & licet pauci, nihilominus rebellium excidio, Victores euadunt.

CAPVT XXXV.

CANVTO Sancto è viuis ſublato, Erricus eius Frater intrepidus, necnon alij conſtantiſſimi aliquot Commilitones, viribus ac populorum rebellium feritate haud perterriti, ſed ſolùm Regij ſanguinis vindictam exquirentes, non modò hoſtibus non cedere, ſed & arma fortiter arripere, animos mutuò exhortari, irruentibus indilatè occurrere, & cedentibus vicem rependere ſtatuerunt, certi gloriosè magis occumbere, quàm tanto Principe amiſſo, ſuperuiuere. Hi igitur hoſtile agmen coaceruatim oppugnantes, ſic diuina permittente iuſtitia, multorum inimicorum excidio triumpharunt, & nouo rebellium cruore Ædem Sacram conſperſerunt, ac

templi

templi pauimentum, vnde sanguinis denuò irrigarunt; ita iustissima vindice Dei ira, illi impijssimi Regicidæ facti sunt *opprobrium vicinis suis, subsannatio, & derisio in circuitu timentium eum*: Mirabilis sanè extitit hæc Errici belligera virtus, qui cùm gloriosissimè dimicasset, ac sacrilegorum hominum copiam, armata manu, contriuisset, postea inter hostiles exercitus transiens, liber ac ab omni periculo immunis euasit, quod non sine singulari Dei propitiantis assistentia euenisse, piè credi potest, non solùm intuitu fidelitatis, Regi Sancto suo fratri præstitæ, verum etiam vt futurum Regni gubernium, tam virtute & perfectione propria, quàm in larga proximorum beneficientia solidè fundatum, assequeretur; prout totum hoc exitus comprobauit, & in sequentibus clarè dilucidabitur. Dau. ps. 78.

POPV-

POPVLVS FERINAM barbariem exercet, contra Benedictum Sancti Canuti Fratrem, necnon contra eius Commilitones adhuc superstites, & Ecclesiam supellectili Sacra exspoliat.

CAPVT XXXVI.

SAncto Canuto cum inuictissimis Athletis, intra sacras Ædes interempto, rapacitas & iniquitas Paricidarum exstincta, aut diminuta minimè fuit, sed absque diuinæ Maiestatis timore, flagitia multiplicauit, quia vt Regius Propheta testatur, *Abyssus Abyssum inuocat in voce cataractarum tuarum*: Vt igitur Sancti Regis Commilitonum excidio, peruersæ voluntatis malitiam totaliter explerent, Cadauera sanguine proprio immersa inuestigarunt, & ab inuicem separarunt, ne aliquos forsan superuiuentes relinquerent, prout de facto quosdam, lætalibus vulneribus saucios, & agonizantes inuenerunt, deinde regiæ sedis locum, domosque vicinas circumquaque

Dau. ps. 41.

per-

perlustrantes, Benedicti Corpus diligentissimè inquisierunt, ne quis regiæ stirpis, vt sceleris vltor superstes remaneret; postea locis omnibus inquisitis, eundem Benedictum adhuc superuiuere, & in proximo seruati hospitio recognouerunt; Quò præcipiti cursu irruentes, egregium Iuuenem inuentum, vulneribus confossum, ac morti propinquum, pedibus extrahentes, in medium platearum detulerunt, vt Apostoli Pauli proloquium comprobaretur: *Spectaculum facti sumus mundo, Angelis, & hominibus*; Cumque, quomodo vel quali cum morte, vt iniquæ suæ voluntati penitus satisfacerent necandum esse pertractassent, iam veluti prædatores de raptu dissidentes, innocentem virum membratim distraxerunt, adhuc semiuiuum; & vt nihil crudelitatis ac ferinæ sęuitiæ intentatum relinquerent, lanceis nobile corpus, alij terræ infigunt, alij securibus, nonnulli gladijs impetunt, & ne vllus profani, immanisque sceleris expers existeret, quod quisque manu proximum corripuerat, in immanitatis instrumẽtum conuertit, ita pius hic Athleta mille vulneribus cõfossus, atque dissectus occumbit, cum perpetua atrocissimorum paricidarum infamia; Ita debacchabantur scelesti, nullo inter eos existente, qui bonum ageret, vel impiè agentes

s. Paul. 1. Corint. c. 4.

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

agentes coerceret, vt verificaretur dictũ propheticum. *Corrupti sunt in studijs suis, & non est, qui faciat bonum non est vsque ad vnum*: Benedictus verò inter crudeles angustias, ac dira tormenta, vita functus, æternam constantis fidelitatis memoriam reliquit; sicuti etiam eius Commilitones, qui septendecim numero, Regis Sancti ad exemplum, patienter vulnera & mortem sustinentes, eadem immanitate trucidati fuere, vti in Epitaphio, ad Canuti Sãcti Sepulchrũ apposito extat, in quo sequentia verba exarata referuntur.

Dau. ps. 13.

Occisi sunt etiam ibidem cum eo, scilicet frater eius, nomine, & gratia Martyrij, nomine Benedictus, ac decem, & septem sui Commilitones, videlicet Sueno, Ebbo, Trudo, Thago, Bernardus, Gotmerus, Sunia, Eschildus, Palnus, Rodulphus, Viulghrifus. Frugottus, Rostenus, Alsmundus, Tocci & Blaca.

Isaac. Pontā Hist. Dan. f. 199.

Post hæc scelera, impij homines iniquis conatibus defatigati, sed minimè saturati, sacraria perscrutantes, imò reliquiarum capsulas, omni Dei Sanctorumque timore posthabito, vasa ac paramenta sacra Sanctis Altaribus extraxerunt, omniaque alia ibidem asseruata, vt suæ auaritiæ satisfacerent, sustulerunt, vt ille sacræ scripturæ textus adimpleretur: *dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum.*

Thren. c. 4

POPV-

POPVLVS PARICIDA IN publicis Plateis exultat, attentans detractionum opprobriis Canuti Sanctitatem obscurare, quæ tamen Diuina disponente prouidentia vbique magis elucescit.

CAPVT XXXVII.

POpulorum Regicidarum cæcitas atque perfidia adeo excreuit, vt tempore, quo grauia delicta ac execranda scelera deflere debuerant, in publicis plateis collætantes, ludis ac festiuis declamationibus exultarent, ad internum animorum iubilum, & satisfactionem publicandam, quam ex consummato obtinuerant regicidio, diuinæ immemores iustitiæ, quam in vltionem animabat sanguis sacer, vociferans in Cælum, iuxta illud; *Vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra*: Ita sanguis Martyris inuicti, Sancti Canuti, & Sociorum eius clamabat ad Deum de illo, quod purpurarat Basilicæ pauimentum: at Rebelles interim impijssima flagitia sua depræ- Gen. c. 4.

dicabant, & de ſceleribus ſuis glorianteſ triumphabant, vt ſe probarent eſſe de cætu eorum;
Prouer.c.2. *Qui lætantur cum malè fecerint*: Potuiſſet equidem ſingulis horum exprobrari illud Dauidicum:
Dau. pſ. 51. *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate?* Hiſce peractis nondum erat malitiarum, ac iniquitatum finis; Vt enim nullas perfidiæ partes præteriret impia colluuies, fucato pietatis titulo paricidium cæpit cohoneſtare, maledictis execrationibus defunctum Principem perſequi; Tyrannum nuncupare, & plurium criminum reum inſinuare: Accommodè vtique de ijs regius Pſal-
Dauid. pſ. 5. tes cecinit: *Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis dolosè agebant, venenum aſpidum ſub labijs eorum, quoniam os eorum maledictione, & amaritudine plenum eſt*. Sed Deus, glorioſum ac
Sax. Gram. lib. 11 Hiſt. Dan. f. 200. Sanctum militem ſuum debita mercede fraudari, minimè paſſus, occultam Sanctiſſimi Canuti innocentiam ac æquitatem, tam in vita quàm in morte, manifeſtis publicauit indicijs atque miraculis. Nihilominus plebs inſana ac maledica, inuidię impulſu excitata, infallibilem ſignorum veritatem obfuſcare tentauit; Et licet flagitioſa ſacrilegia ſua, cæleſti etiam iudicio reprobata, & damnata eſſe euidenter, vel manibus palparet, ad diſſimu-

dissimulandam tamen, occultandamque miraculorum fundatissimam certitudinem, iustam iniquæ cædis causam fingebat, firmamque facti defensionem prosequens, sententiæ suæ perseuerantissima propugnatrix existere non erubuit, nullis saturanda furijs, nisi Sanctissimum Principem & vita, & fama simul spoliasset; Sed in vanum omnis cecidit conatus, nam fulgidum Canuti Sanctitatis iubar, non tantum Othoniæ, verùm etiam vndequaque ad omnes populos cum maiestate diffusum, resplenduit; Tamen peruersorum rebellium corda, scelerum tenebris inuoluta, ac cælesti veritatis luci inimica minimè penetrauit, quia vt Sanctus Lucas ait: *Ambulant in tenebris, & in vmbra mortis sedent*: Interim læsæ conscientiæ stimulus eos summopere torquebat, vt Caino post perpetratum fratricidium accidit, qui licet in mundo non alios nisi Adam, & Euam superstites esse sciret, mortis tamen timore commotus, clamabat; *Omnis qui inueuerit me, occidet me*: timebant pariter & illi, ne aliquis Regis necem vlcisceretur, vel ad minus prauitatis suæ vindicem relinquerent, aut à Deo, nouæ alteri potestati iterum subiecti, præsenti libertate exuerentur, quibus conclusum erat, nec diuinis cedere institutis, nec regiæ, ac

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

S. Luc. c. 1.

Genes. 4. cap. 4.

ſuperioris potentiæ obtemperare, ſed cæteris audaciores, potentiores, & animoſiores, audacia ſimul & contumacia, gentibus præeſſe: ſed non cognouerunt cæcutientes in tenebris, quod ſcilicet: *Contritio, & infelicitas in vijs eorum, quia viam pacis non cognouerunt.* Pſalm. 13.

SEDANTVR TVMVLTVS; & Clerus Sancti Canuti, Benedicti eius fratris & Commilitonum corpora tumulat.

CAPVT XXXVIII.

SEdatis tumultibus, ac iniquitatibus terminatis, impietatis ſacrilegi executores, à loco ſacro ſimul & à Deo recedentes, Eccleſiam Sancti Albani Martyris, pretioſa ſupellectili ſublata, liberam, ſed exſpoliatam deſeruerunt, vnde Clerus deuotus conuenit vnà cum multitudine concurrentium fidelium, non ſolùm vt ad officium pietatis aſſiſterent, omneque auxilium in tam pia functione opportunum præſtarent, verùm etiam vt Sancti Regis corpus venerarentur: Qui omnes

cæſo-

cæſorum corpora inordinatè permixta , ac ſimul confuſa perquirere, recognoſcere , atque vnum ab alio diſtinguere curauerunt , elaborantes precipuè, vt membra Benedicti, Regis Germani, inhumanè diſcerpta , colligerent, quæ poſtea vnà cum corpore Sancti Canuti in eminentiori Eccleſiæ loco, lacrymis vndequaque confluentibus, recondita fuere , reliqua verò glorioſorum Commilitonum in atrio eiuſdem Eccleſiæ . Baſilica itaque Othoniæ, pretioſiſsimis hiſce reliquijs ditata , magnam populorum copiam indies magis , ac magis alliciebat , & ad ſe pertrahebat , qui tam vitæ , quàm miraculorum virtutem admirantes , viua fide, ab efficaciſsima Sancti Canuti interceſsione , diuina auxilia ſperabant ; quòd totum continua miraculorum ſeries comprobauit , & in ſequentibus magis diſtinctè elucidabitur.

Eln ot. Cãt. in Elog. vit. s. Can.

REGI-

REGINA SANCTI ALBANI Ecclesiam de nocte petit, vt corpus Sancti Canuti Coniugis sui, è sepulchro ereptum, ad propriam Patriam trãsferat, sed euidenti mota miraculo, intentionem mutat.

CAPVT XXXIX.

PRudentissima Adela Sancti Canuti Coniux, temperatis tandem singultibus nimijs, & mitigato, quem ex Regia nece conceperat, immenso vidui cordis mærore, ad patriam quàmprimum proficisci statuit, vnà cum filio suo Carolo, relictis in Dania duabus alijs filiabus, sed ne omni orbata graderetur solatio, quem viuum subtraxerat consortem impietas, vel mortuum indiuiduum sibi elegit animosa virago: constanti igitur sincerissimi amoris stimulo incitata, incomparabilis discriminum, periculorumque victrix, propriæ muliebris immemor impotentiæ, & regiam animi excellentiam, cum admiranda generositate

ſitate coniũgens, pretioſas cariſsimi coniugis reliquias auferre, ſecumque ad natiuum ſolum, Grandauum transferre ſtatuit, vt ibi in Blandinienſi Eccleſia, Apoſtolorum Principi conſecrata, honore regiæ maieſtati, & Sancto corpori debito, recon- derentur; Sed quia non tam facile translationem illam ſecuturam eſſe perpendebat, cõſultis confidẽtioribus miniſtris, S. Albani Eccleſiam media nocte adire cõcluſit, vt affectũ deduceret in effectum: Determinato igitur tẽpore, cũctis neceſſarijs diſpoſitis, omni circumſpectione adhibita, Baſilicam per noctem cum ſuis ingreditur: Clauſis poſtea ianuis, ad locum eminentiorem, vbi nobile corpus humatum ſeruabatur, fodi cæptum eſt, ſed eodem inſtanti lux emiſſa cælitùs omnes Eccleſiæ angulos repleuit, ac veluti meridiani ſolis ſplendore tam atrium, quàm & contiguas habitationes clariſsimè perluſtrauit; Hoc repentino ac prodigioſo ſpectaculo, accreſcentibus continuò radijs non minus Regina, quàm Comites perterriti, ab inceptis deſtiterunt, eo magis, quia ſpiritu ſublimi, ac viua fide perpendebat pijſsima Adela, quòd cuncta taliter diſpoſita eſſent à diuina prouidentia, quæ ſicut locum illum prærogatiua martyrij eius inſigniri decreuerat, etiam patrocinio glorioſi corporis

poris orbari nolebat, talibus ostensis prodigijs. Porro deuotissima mulier, sagaci prudentia, diuina ponderans magnalia, licet amantissimi Coniugis mæsta maneret diuortio, tam perspicui tamen prodigij gratulabatur argumento, certissima iam se aduocatum efficacissimum apud Deum habere, cuius hoc signum sanctitatis perspiciebat existere. Diuinis itaque virtutibus cessit oculata testis, & misericordiæ sempiternę, debitas vultu demisso genibusque flexis lætabunda simul, & dolens grates reddidit, qualem nobis repræsentat Elnotus Cantuariensis versibus sequentibus.

Elnot. Cát. in elog. vit. S. Can.

Coniugis ad tumulum nobilis prosternitur; ipsam
Crebris perfundens profusis fletibus humum,
Commendans quoque summo se precibus Domino;
Et sua cuncta pium poscens disponere Christum.

Denique sui quondam Sancti Canuti carissimum corpus relinquens, lacrymis ibidem copiosè profusis, gaudio simul & mærore affecta, surrexit, millies deosculans sepulchrum, ac Crucem Sanctam, pariterque sacras reliquias dimisso vultu, humillimè resalutans, corpore tandem se inde recepit, corde semper præsentissima, vtpotè

quòd

quod firmissimis indissolubilis in Sanctum Coniugem amoris nexibus implicatum asserebat. Post hæc cum filio Carolo, adhuc impubere, in Patriam est profecta, filia vtraque relicta in Dania, quarum Prior Ingberta nomine, Suecorum nobilissimo Fulconi, Matrimonio sociata (Vnde Fulchungorum præclarissima prosapia, iuxta annales Sueticos originatur) Saxonem, Benedictum & Canutum peperit: Altera verò Cæcilia dicta Errico Gothorum Præfecto desponsata fuit: Addunt prætterea prædicti Annales, Inghertæ postmodum ex nuptijs filiorum, preter cæteros, Birgerum Sueciæ Ducem obuenisse Nepotem: Et Flandrica similiter Chronica Arnulphum Danum nominant, ex sorore Caroli natum, cui de iure post Carolum Auunculum Flandria debebatur, nisi obstitisset Galliarum Rex vnà cum Gulielmo Normanno, qui in Coniugem acceperat Reginæ Galliarum sororem, nomine Ioannam.

MAGNA ET INSOLITA penuria, post mortem Sancti Canuti, inualescit, necnon miracula & beneficia, Sancti meritis recepta, euidenter cognoscuntur.

CAPVT XL.

Sax. Gram. lib. 11. Hist. Dan. f. 102.

PRæmemorato miraculo immediatè aliud, prodigiosum & commiserandum, successit, dum per omnes Regni partes, in quibus iniqua rebellium multitudo, furoris sui venenum, aduersùs Principem Sanctum euomuerat, repentina irrepsit mutatio, Deo ita, ad iustam Regij ac innocentis sanguinis vindictam, permittente. Cæpit enim tanta ingruere penuria, & grassari pestilentia, vt multi inedia confecti, & aëris squalore exanimati in terram corruerent; Alij, licet diuites, ad miseriam & paupertatem redacti, viuẽtes incessanter morerentur in afflictionibus suis. Nobiles etiam, qui optatis vsque modò fertilium agrorum fructibus abundarant, vbertate in sterilitatem summam mutata, cruciarentur pariter cum plebeis:

plebeis : Aer corruptus & infectus ; cum armentis, simul partim debilitabat, partim exanimabat homines, etiam rubustissimos : Siluæ omni glandium, foliorumque fructu, & decore nudatæ squalebant : Mare piscibus destitutum, omnium admiratione, piscationes inutiles omnino reddebat, denique omnibus, ad sustentationem vitę necessarijs deficientibus, verificabatur illud Ieremiæ: *Defecerunt in fame, in capite omnium platearum*, & alibi, *dsuastata sunt horrea, & defecerunt Apothecæ*. Hoc totum Isaacus Pontanus sequenti methodo describit: *Tanta non modò annonæ per vniuersum Regnum caritas fuit, sed ea etiam infelix aëris temperies, vt nec imbrem æstus leniret, nec æstus imbris illuuiem tolleret; Si quid Sol æstiuo Cælo vix ęgrè produxisset, id autumnalis tempestas oppressit, adeo vt subsecuta continuò sit tam insueta frugum penuria, quæ inedia egenos passim necarit, locupletes verò ad egestatem perduxerit.* Et cum talis miseria, ac deplorabilis penuria ad vicina Regna minimè se extenderet, apertissimè cognoscebatur, hanc tam euidentem Cæli, terræque calamitatem, aliis messe abundantibus, Danis verò solis oppressis, sic diuina permittente iustitia, in Paricidarum noxam & publicandam trucidati Regis innocentiam,

Threa. c. 4.

Isaac. Pon. lib. 5. Hist. Dan. f. 409.

esse inflictam; Regionem quoque vniuersam hostium metus inuaserat, aduersariorum indies incursus pertimescentem,vt reliquas inter Regicidij
Sapien. c. 5. pœnas, etiam *pugnaret contra illos orbis terrarum*. Sueno autem Roschildiensium Episcopus,qui iam vt summa authoritate, ac prudenti eloquio præditus, pœnam ingratis rebellibus debitam imminere præmonuerat, tam infelici calamitate perterritus, postquam Sacram Sanctissimæ Trinitatis Basilicam, prodigiosè, vt supra dictum est, dirutam restaurauit, peregrè ad loca Sacra, & præcipuè Ierosolymam inuisendam profectus, in ipsa Rhodo, in pace feliciter obijt, ac animam, eximijs consummatis operibus, vt piè credi potest, omnipotenti Deo reddidit, cuius etiam pietatem summopere Græcia admirata fuit, eiusque cineres in ipsamet Rhodo seruati fuere.

Veneranda porro ac admirabilis trucidati Regis sanctitas,miraculis signisque declarata diuinis,magis ac magis vbique locorum innotescebat,& præcipuè ad pretiosum Sācti Martyris corpus crebrescentibus prodigijs, præconia eiusdem quotidie exaugebantur in ore omnium. Cęcis namque visus reddebatur; Manibus arefactis vigor; Debilibus ac claudis gradiendi facultas; Leprosis mundities;

dities; Infirmis cuiuscunque generis sanitas, & quidquid demum subsidij, per Sancti Canuti merita, populorum expetijt pietas, totum hoc, Deo annuente, inuicti Martyris contulit Sanctitas. Cum tanto animarum fructu, & Sancti Canuti venerationis incremento, vt plurima certatim è locis remotioribus ad sacras hasce reliquias confluente magnitudine, omnes sibi in Cælis singularem patronum, & Protectorem eligerent Sanctum Canutum.

OLAVS AD REGNI DOminium euehitur, Erricus autem de mala eiusdem voluntate suspicans, è Regno discedere statuit.

CAPVT XLI.

Hisce ita transactis, aliqui Nobilium & rebellium iniquorum, summa adhibita diligentia, omnem mouerunt lapidem, vt Olaum, Danicè *Ole*, iam Sancti Canuti aduersarium, è custodia Flandrensi liberatum, Patriæ restituerent;

Et cum

Et cum eodem tempore, de Rege sibi eligendo di- sceptarent, Erricum, Sancti Canuti partibus adhærentem, ab honore omnino excludendum, tanquam Regio dominio indignum, solumque Olaum de iure admittendum concluserunt; Pacta itaque pecunia, ad eiusdem redemptionem necessaria, Nicolaum fratrem in Flandriam mittendum curarunt; licet autem ipse Nicolaus hoc onus non tam libenter susciperet, nihilominus ad maiores scelestorum hominum dissensiones, ac persecutiones euitandas, assensum præbuit, ac iter versùs Flandriam arripuit. Reuerso postea Olao, statim tam Nobiles, quàm Plebei eius adhęrentes, eidem, huius nominis secundo, Regium Diadema, viua voce clamantes, & exultantes, imposuerunt. Quo facto non exiguum sanè fraterni affectus specimen Nicolaus edidit, dum fratrem pecunijs redemptum à vinculis, ad Regium fastigium traduxit, vt se fratri subditum manciparet: Erricus verò electione secuta, ac festiuis ostentationibus concurrentibus, memor compedum, quos mandante Sancto Canuto, ob perpetratum infidelitatis crimen, iniecerat Olao, vt prudenti consilio omnia sinistra euitaret, vitamque cum animi quiete conseruaret, cum Coniuge Botilda, Nobilissimi

Sax. Gram. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

mi Turgot Sueci filia, & morum candore præclarissima, cæteraque familia in Sueciam se quàm citissimè recepit. Porro licet Olaus ad supremum gloriæ, & celsitudinis gradum conscendisset, ex carcere ad libertatem, ex vinculis ad dominium, ex ignominioso statu, ad præclarum Regni gubernium translatus; nihilominus eodem tempore vniuersalem miseriam & egestatem, necnon pessimæ aeris influentiæ pænam, quà etiam ipse affligebatur, experiens, omnia manifestis signis, miraculisque euidentibus, ad vindicandum Sancti Canuti sui fratris sanguinem, diuina disponente iustitia, inflicta recognouit, cum interna ac continua cordis mæstitia: Vnde offensam cum traditione, Sancto Principi illatam, mente fusiùs perpendens, alia mala ventura pertimescebat, vt in eo verificaretur illud impiorum supplicium, de quo Spiritus Sanctus: *Fugit impius, nemine persequente*: Paulo igitur post ad talem rei, & cibi familiaris, penuriam peruenit, vt in solitis regijs conuiuijs panis necessarius deficeret, prout Saxo Grammaticus hisce verbis enunciat. *Rex Olaus diuinum Natalem celebrans, pane in Domo non supponente, cum ieiunos circumquaque Penates aspiceret, erubescenda mensarum inopia magnopere confusus, obducto mani-*

Prou. c. 28.

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 102.

manibus capite, suffusoque lachrymis vultu, per summam animi ægritudinem, temporis difficultatem gemitu prosecutus est.

EXTRAHITVR E' SEPVLchro Corpus Sancti Canuti, nouoque miraculo eiusdem Sanctitas comprobatur, & ad Basilicam Australem transfertur.

CAPVT XLII.

POstquam Deo dilecti Canuti, & Martyris egregij Corpus, in Ecclesiæ Sancti Albani Martyris crypta reclusum, octo annis requieuerat, Olao Regni successore imperante, crebrescentibus virtutum miraculis, communi consilio, & pari totius Cleri, Ministrorum Ciuitatis Othoniæ, populique voto, annuentibus quoque vnanimiter Regni Archiepiscopis & Episcopis, debita cum solemnitate venerabiles reliquiæ effossæ fuerunt, quæ postea ad maiorem sanctitatis confirmationem, in ignem ardentem iniectæ,

Elnot. Cantuar. in elog. Vit. s. Can.

quò

quò magis incendia inualeſcebant, eò magis illæſæ & intactæ conſpiciebantur, tanquam pueri in Babylonicam fornacem immiſsi, ſed citra omnem ſui læſionem, dicente ſcriptura ſacra; *Non tetigit eos, neque contriſtauit flamma ignis*. Hoc inſigni & euidenti miraculo roborati, & conſolidati deuotiſſimi Præſules, debita cum pietate, honorificentia & pompa, eaſdem ex humili tumulo ſublatas, nobiliſsimo feretro impoſuerunt, omni Clero, Nobilibus, populiſque proceſsionaliter comitantibus, ad Baſilicam Auſtralem eiuſdem Ciuitatis Othoniæ, inſigni lapidea ſerie à fundamentis erectam deportarunt, vbi Saxeo Sarcophago corpus illatum, in crypta reconditum fuit. Huic ſolemniſsimæ translationi Rex Olaus adeſſe voluit, ſed ſancti corporis ſpectator indignus, improuiſa ægritudine oppreſſus, & nimia miſeria & peſtilentia afflictus, vita ſimul & Regno miſerabiliter exceſsit anno 1096. poſt decem gubernij annos, tempore Vrbani II, Summi Pontificis.

Daniel. c. 3.

Sax. Grām. lib. 12. Hiſt. Dan. f. 202.

Barō. tō. 11. fol. 568.

V ASSVMP-

ASSVMPTIO ERRICI III. ad Regni Dominium, Populi vniuersi applausu, quo facto, statim per intercessionem Sancti Canuti vindex pœna remittitur.

CAPVT XLIII.

OLao defuncto, qui velut omnium eo tempore ingruentium fons & origo calamitatum, populo iam exosus & execrabilis erat; Erricum, Danicè *Erick*, fratrem, qui, vt supra memoratum est, metu Olai in Sueciam secesserat, omnium acclamationes & vota, Regem huius nominis III. pronunciarunt, anno 1096. tempore Vrbani II. Summi Pontificis, & Henrici III. Imperatoris; fuit autem Erricus tam naturali bonitate, excellenti indole & heroicis virtutibus præditus, vt meritò ab omnibus populis, *Bonus* per antonomasiam vocaretur, imò in tanta eorundem erat opinione, inter miserias, magnasque penurias, in quas à multo tempore inciderant, vt lætabundi cum nouo Principe, omni tribulatione postha-

posthabita, se nouum Cælum propitium, & benignum iam habere existimarent; Neque spes eorum vacua in auras abijt; Quia statim inusitato prodigio, ac omnium ingenti admiratione, tempora mala & infelicia, in bona & prospera, sicuti quondam Salomonis, mutata fuere; Vnde quàm primum Cælũ illuxit tranquillum, Aer fauit serenus; Salubris animos erexit influentia; Rebelliones obmutuere; Iniquitates occubuere; Prata arridere virentia; Arbores luxuriari fructuosè; Horti cæperunt congratulari florentes; Ac multiplices mare parturire pisces, &, vt paucis concludam; tanta rerum omnium affluxit vbertas, vt singuli cuiusque annonæ modij singulis dænarijs venirent. Hæc omnia bona ex improuiso affluentia, & gratias singulares, Sancti Canuti meritis, nemo non asscribebat, tantò firmiori ac solidiori spe, alia deinceps maiora auxilia expectans, quantò penitius quilibet consideraret, eiusdem Sancti Martyris pietatem, charitate plenam, qua floruerat viuens. Erricus porro, vt referunt Historici, ea erat corporis spectata proceritate, vt vertices cæterorum humeris suis facilè excederet, tanta quoque vocis sonoræ virtute, & in dicendo pollebat facundia, vt non solùm ab Astantibus, sed

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 205.

procul etiam positis, liquidè audiretur; Quibus etiam accedebat singularis ad conciliandam sibi vniuscuiusque beneuolentiam, gratia & mansuetudo; Nec vnquam è Procerum, aut popularium cætu solitus erat discedere, nisi salutatis singulis, &, vt suos quoque nomine suo, domi salutarent, benignè commonitis. Eodem porro initij regiminis tempore, cum iam nimium excreuisset per Olai Socordiam, Vandalorum insolentia, adeo vt impunè per mare piratica exerceretur, in eos, & præsertim contra Iulinenses, bellicam classem Erricus mittere decreuit, quæ statim ac parata fuit, versùs Iulinum; qui locus seditionis caput erat, profecta soluit, eamque Ciuitatem arctissima obsidione circumcinxit, & licet nihil intentatum relinquerent obsessi, quo se defenderent, nihilominus eò tandem res deducta fuit, vt viribus præualente Errico, hi turpiter partim fugam arripuerint, partim in manus inimicas inciderint, quos Erricus singulos, iuxta delicti cuiusque grauitatem puniuit: vniuersali insuper Iulinensibus imposito tributo, annuè soluendo, perpetuam criminis memoriam reliquit: Alij quoque diuersis cruciatibus afflicti, nonnulli palo alligati, visceribus exectis, aliqui alio sæuitiæ genere trucidati.

dati fuere. Vnde Liemarus Archiepiſcopus, cui omnes Aquilonares Eccleſiæ parebant, his, alijſque occaſionibus excitatus, Erricum Regem anathemate ferire conſtituit; Quod idem Erricus animaduertens ad Vrban. II. tũc tẽporis Summ. Pont. ante latam ab Archiepiſcopo ſententiam, appellauit, vnde Romam ſolemni comitatu digreſſus, coram maximo Pontifice ita cauſam egit, vt Archiepiſcopi accuſatione, liquidiſſimis rationibus confutata, Domum Regiam actore ſuperior redierit; Nec eo contentus, iterum Romam profectus, & ad pedes eiuſdemmet Pontificis genuflexus; ab eodem obtinuit, vt Eccleſiæ Danicæ, Saxonico iugo liberatæ, proprium Archiepiſcopũ acciperent, cui Sedes in Eccleſia Scandinauiæ Lundenſi attribueretur, allatis præcipuè rationibus, commodiùs edoceri populum per ſuæ gentis homines, qui linguam, mores, ingenia cuiuſcumque noſſent, quàm per exteros, & longè diſſimiles.

Baron. ſi. 11 fol. 636.

sax. Grãm. lib 12. Hiſt. Dan. f. 204.

Iſaac. Pont. lib 5. Hiſt. Dan. f. 202.

REX

REX ERRICVS LEGATOS ad Summum Pontificem transmittit, circa miracula Sancti Canuti eundem instructuros, qui postea in Patriam reuersi, in solemni Synodo, Canutum Sanctum Martyrem declarant.

CAPVT XLIV.

REx interea Erricus, summa prudentia præditus, dum ad pretiosi Martyris reliquias multiplicarentur miracula, & militis Sancti præconia superni Regis dilataret potentia, insignium prodigiorum stabili fundamento, tam vtilitati publicæ prouidere, quàm cultui fidelium pro viribus cooperari cupiens, ad Vrbanum II. Legatos transmisit, vt euidentia miracula ac beneficia, pijs hominibus collata & deuotus populorum sanctificationem vrgentium, concursus, eidem innotescerent. Hi igitur prædicta omnia authenticis attestationibus confirmata, Summo Pontifici de-

ficì detulere, quibus sufficienter instructus, Canutum in Sanctorum Martyrum catalogum, pro maiori Dei gloria transferre dignaretur. Quibus omnibus ad eiusdem Summi Pontificis pedes expositis, & debita forma expletis, authoritatem necessariam ad singula, circa vitam & miracula Sancti Canuti, discutienda & determinanda ab ipsomet Pontifice, sic diuina permittente clementia, expeditè receperunt; fama enim Sanctitatis euidentibus signis comprobatæ vndequaque percurrebat, quæ iam etiam in literis Gregorij VII. supramemoratis satis indicata fuit. Legati igitur in Daniam reuersi, hilari corde, omnia Romæ peracta, & à Summo Pontifice obtenta Errico Regi retulerunt, cuius postea iussu, Archiepiscopis & Episcopis, per circuitum commorantibus, in Ecclesia Australi Othoniç congregatis, Religiosorum ordinum viris venerandis quàmplurimis, synodali more assistentibus; Legati mandata denunciarunt, ac simul legationis signa demostrarunt. Principalioribus igitur rerum gestarum articulis palam prolatis, atque prælectis, necnon Regijs commissionibus, per internuncios facundè explicatis, omnibusque ad causam attinentibus maturè discussis, immensas omnipotenti Deo gratias persol-

uerunt, qui in diuersis & remotis mundi partibus, electos suos glorificando, manifestat. Demum ingenti gaudio ac summa pietate, communi consilio & pari omnium voto, Regem Canutum meritis cumulatum, Sanctorum in Cælis Martyrum collegio, Summi Pontificis Vrbani II. Authoritate, adscribi decreuerunt. Quo peracto, populi vndequaque exultantes, & vera animi consolatione excitati, ad maiorem Sancti Canuti gloriam, solemnia festa celebrarunt, tanquam debitam Canuti Sanctitati retributionem: teste namque Regio Psalte; *Hæc est gloria omnibus Sãctis eius.*

Elnot. Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Psalm. 149.

CONCEDITVR FACVLTAS per omnes Regni partes construendi Ecclesias, & Altaria erigendi in honorem, & titulum S. Canuti Martyris.

CAPVT XLV.

DEclaratione publicæ venerationis, Sancto Canuto debitæ, secuta, ac relatu virtutum ipsius, & Apostolicæ exinde confirmatio-

mationis corroboratione latius volitante, iniqua iam persequētium opinio omnino deleta fuit: vnde incredulitate suppressa, religiositate fideliū triumphante, cum immensę pietatis signis, statim Basilicæ, eius glorioso nomini dicandæ, mirabili industria construebantur. Altaria, Auri, argentique vasculis, pretiosissimisque donis ditata erigebantur, prædijs ac redditibus superadditis. Item per totius Regni loca, quæ diuinis exercitijs apta deseruire possent, numerus Sacerdotum & Clericorum, ad Sancti Canuti cultum amplificandum opportunus augebatur. Quibus pijs operibus, sinceri velut culparum pænitentes, vniuersali veneratione persecutionem iniustam compensabant, vt, quemadmodum ad necem Principis sancti, iniusto plurimi conspirauerant consilio, ita iam communi vniuersorum conatu, singulis in locis debitum deuotionis frequentaretur obsequium, nullo non euidenter cognoscente, quia hæc esset *Mutatio dexteræ excelsi*. Hisce pręclaris honoribus & admiranda miraculorum fama commoti tam vicini, quâm remotiores populi, Nobiles simul & ignobiles, ad Sancti Canuti aduolarunt sepulchrum, deuotionis suæ quique signa deferentes, ac pretiosa munera consecrantes, vt eiusdē Sancti Canu- Psalm.76.

X ti suffra-

ti suffragia humillimè deposcerent, & impetrarent. Ad quantam verò gloriam Regnum Daniæ, inter alia Aquilonaria Regna, pretiosissimæ Sancti Martyris reliquiæ euexerint, non est, vt pluribus explicem ego, Isaaco Pontano sequentibus nos desuper verbis, ex Saxone Grammatico desumptis, in-

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 200.

formante. *Verum sacra eius exiguo Othoniæ Oppidulo orta, toto penè terrarum Orbe fulserunt, cultusque ipsius Sancti Canuti primùm à Ciuibus exceptus, paulatim in commune prorepsit. Cuius tam vitæ, quàm miraculorum virtutem, priuatim Othoniensibus venerandam, publica exinde Religio consecrauit. Sed & cælestem eius spiritum ad hoc vsque tempus, fælix signorum fortuna prosequitur. Hinc est, quod Canutus diuini iam animi immortalitate potitus, vt terrestribus Patriam patrocinijs attollere studuit, ita cælestibus protegere non desistit; Ideoque Sanctitas eius gloriæ & celebritatis fructu opulentissima splendidum in fastis*

Sax. Grām. lib. 12. Hist. Dan. f. 201.

locum obtinet. Quin etiam salutares actus suos quotidianis administrat indicijs, malitiamque Patriæ beneficijs pensat; Nam virtutibus eius insignibus omnis Ætas Danica gloriabitur.

ADELA

ADELA OLIM S. CANVTI Coniux, auri, argenti, gẽmarumque pretiosarum copiam ad eius Sepulchrum transmittit, quibus arca conficitur, vbi eiusdem Sancti reliquiæ includuntur.

CAPVT XLVI.

PIjssima Adela Sancti Canuti Coniux, dum iuxta suorum consanguineorum consilium, magno Principi Apuliæ Duci Matrimonio coniuncta esset (quod Dux ipse præuijs multiplicatis instantijs, ad maiorem suæ conditionis splendorẽ votis plurimis exoptarat) sui charissimi Cõiugis haud immemor, auditis etiã vndequaque miraculis, necnon honoribus munificentissimis, quos Sancto Martyri summa populorum deuotio exhibebat, ne ipsa etiam pietate, beneuolentia, ac debito obsequio foret inferior, aurum, argentum, nec non pretiosissimas gemmas ad eiusdem sepulchrum transmitti curauit, vt, cui adhuc viuenti pudicis Coniugis affectibus decenter adhæ-

ſerat, eum iam à ſæculo ſequeſtratum, ac ſuperis aſſociatum, muneribus ſaltem pijſque donarijs tranſmiſſis, honoraret. Hæc autem dona, Errici Regis mandato, aſſeruata fuere, & poſtea etiam Humbaldi Epiſcopi, ac eodem tempore Summi Pontificis Paſchalis II. à latere Legati conſilio, ex ijſdem Arca nobiliſſima exſtructa fuit, vt inter alios refert Elnotus Cantuarienſis modo ſequenti.

Elnot Cantuar. in elog. vit. s. Can.

Oſſibus Arca ſacris, inſigni ſchemmate facta,
Conficitur, puro, nitidi, fuluique metallo,
Cæruleis Croceis pulchrè decorata lapillis,
Quò poſſent Sancti iam pignora ſancta recondi.

Anno autẽ 1102. & Sexto Magnifici Regis Errici, congregatis vniuerſis Daniæ Archiepiſcopis, & Epiſcopis, cum multitudine Cleri, & populo innumerabili, in Eccleſia Auſtrali Othoniæ, vbi, vt ſupra memorauimus, eiuſdem ſancti reliquiæ translatæ fuerunt, aſſiſtentibus quoque ipſomet Errico Rege ac Humbaldo Epiſcopo, pretioſas Sancti Martyris reliquias ex Saxeo Sarcophago aſſumptas, atque è crypta, vbi hactenus ſeruatæ fuerant, eleuatas, ad inſtar niuis candidas, ſolemnibus laudibus, & ingenti lætitia, omnibus comitantibus, idem Humbaldus Epiſcopus 13. Kalendas Maij, pretioſiſſimo ſerico inuolutas, in eadẽ Arca recõdidit epitaphio, ſequẽti ſimul impoſito.

Iam

Iam Cælo tutus summo cum Rege Canutus
Martyr, inaurata Rex, atque reconditur Arca,
Et pro iustitiæ factis occisus iniquè,
Vt Christum vita, sic morte fatetur in ipsa.
Traditur à proprio, sicut Deus ipse ministro,
Et patiens potum, telorum pertulit ictum,
Lancea necne latus, vt Christi perforat eius;
Eius & ante sacram sanguis sacer effluit aram;
Spiritibusque sacris, moriens, sociatur in astris.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. fol. 199

Ossibus itaq; sacris, dicta cum solemnitate decenter collocatis, pretiosa cælestis thesauri Arca in sacro Altari, & in eminentiori loco Ecclesiæ, eidem dicatę reposita fuit, vbi inter alia, ad pleniorem fidelium confluentium satisfactionem & Iubilum, sumptuosissimum simul & pretiosissimum, ac exquisitis magnificum ornamentis erectum est Altare, quod vario, curiosoque artificio magnam miraculorum multitudinem distinctè repræsentabat; Eodem tẽpore punctualis & exacta obseruantia, ac debitum Apostolicæ sedi obsequium, per omnes Regni Daniæ partes enituit, vt Paschalis II. Summus Põtifex literis Apostolicis, ad Archiepiscopum Coloniensem directis, comprobauit de anno 1102. Vbi inter alia, sequentia verba leguntur. *Paschalis &c. Archiep. &c. Nunquid vltra vos Saxones, Danique consi-*

Barõ. lib. 12 fol. 14.

consistunt,& tamen eorum Metropolitani,& idem iuramentum afferunt,& Legatos Apostolicæ Sedis honorificè tractant,& in suis necessitatibus adiuuant,& Apostolorum limina per legatos suos non tantùm per triennium, sed annis singulis visitant &c.

REX ERRICVS AVDIENS BOtildam suam Coniugem, Ierosolymis mortuam esse,ipse corde contritus eò proficiscitur.

CAPVT XLVII.

EOdem anno 1102.ad Errici Regis aures peruenit,quòd Regina Botilda, sua Vxor, Ierosolymis,post longum voluntariæ peregrinationis iter,è viuis sublata fuisset. Hæc autem præclara & pijssima Mulier,vt Saxo Grammaticus,Helmoldus & Ioannes Vastouius testantur, raræ atque admirandæ patientiæ exemplo, singularique temperantiæ beneficio,necnon omnium virtutum cumulo ornata,posteritati insignem nominis sui reliquit memoriam:Inter alia,cum Rex, cæterum laudatissimus, vinculorum coniugalium impatiens, adulterinis pellicum raperetur amoribus, quas in proprio palatio sub ministerij prætextu asseruabat Re-

Ioã vastou. in vit.ss.Aquil.fol.62.

gina

ginaBotilda adeò tantã mariti insolentiã inuicta, sustinuit mente, vt puellas, quas ab eo adamari obseruabat, ne clarissimum Principem turpitudinis reũ culparet, cum alius modus malo medendi nullus occurreret, sinceræ dilectionis officijs prosequeretur: Vnde meritò in opinione Sanctitatis decessit, eiusque corpus honorificentissimè in Valle Iosaphat reconditum fuit, pro quo latius remitto beneuolum Lectorem, ad Ioannem Vastouium, qui eandem Sanctorum Aquilonarium vitis interserit. Erricus igitur, veræ compunctionis stimulo commotus, ad exemplum suæ Coniugis, Regni gubernium Nicolao fratri suo relinquere, & Palæstinam, diuinę dispensationis memoria venerabilem, suscepto religiosæ peregrinationis proposito, adire statuit: promissione Deo insuper facta, se præteritorum criminum ex toto corde pænitere, ac spretis omnibus mundi oblectamentis, suæ diuinæ Maiestati, totis viribus inseruiturum, prout exitus docuit: nam iter lõgum & difficile aggressus, multis tetra, marique superatis laboribus, priùs Cyprũ, postea Ierosolymam attigit, vbi rigida & continua pęnitentia extenuatus, votum lętus, sicut & Botildã compleuit, & ex hac vita mortali, in opinione sanctitatis decedens, ad sempiternam, vti piè creditur,

sax. Grãm. lib. 12 Hist. Dan. f. 203.

Elmold. in Croið scla. uorum.

sax. Grãm: lib. 12. Hist: Dan. f. 206:

ac

ac cælestem gloriam translatus fuit, dicente misericordiarum Patre: *Non veni vocare iustos, sed peccatores*: Accessit autem ad comprobandam vtriusque Beatitudinem, miraculum euidens, ab ipsomet Isaaco Pontano relatum, nempe quód Cypria tellus, quæ antea humanorum cadauerum fuerat impatiens, Errico & Botilda ibi funeratis, nec aliorum exinde corpora respuerit.

S. Matth. 9.

Isaac. Pont lib. 5. Hist. Dan. f. 204.

NICOLAVS ERRICI FRATER ad Regni gubernium extollitur, & statim in Ciuitate Othoniæ, Ecclesiam & Monasterium Monachorum Benedictinorum, in honorem Sancti Canuti Martyris exstrui imperat.

CAPVT XLVIII.

STatim ac ad Regnum Daniæ, importuna Errici Regis gloriosæ mortis fama euolauit, maxima omnium mæstitia, & lachrymarum suspiria mansuetudinem, pietatem, variasque alias defuncti Principis dotes prodiderunt: Nicolaus, Danicè *Niels*, autem eius frater anno 1107. ad Regni

Regni fastigiũ vniuersali applausu assumptus fuit, Rex huius nominis primus, bonitate & prudentia, Sancto Canuto ac Errico fratribus, nequaquam impar. Ipse etenim initio Imperij, ad pacis ac summæ pietatis opera conuersus, Ecclesiam & Cænobium Benedictinorum, in memoriam & honorem Sancti Canuti, Othoniç exstruxit, allaborante etiã, inter cæteros, Episcopo Humbaldo, maximaque exinde ipsum ordinem liberalitate est prosecutus, multis bonis, ac redditibus eundem locupletans, vt hisce pijs operibus, summam, quàm de Monachorum Benedictinorum Sancta Religione haberet æstimationem, publicè demonstraret, quam etiam Paschalis II. Summus Pontifex summopere commendauit, qui mittens ad eum Anagnia literas, per Bullam Pontificiam, eiusdem Monasterij immunitates approbauit, & stabiliuit. Vxorem postea habuit Nicolaus Rex Margaretam Ingonis IV. pientissimi Suecorum Regis, ac Helenæ filiam, quæ Nicolao Coniuge in pietatis operibus minimè inferior, imò alacri animo, diuini Cultus studiosissima; & in Ecclesijs dotandis, ornandisque liberalissima exstitit; Diuinarum ædium opes, non solùm latifundijs & redditibus auxit, sed & totis viribus ad augendum eorum splendorem incubuit, sacerdotalis-

Sax. Grãm. lib. 12. Hist. Dan. f. 198.

Isaac. Pont. lib. 5. Hist. Dan. f. 205.

que cultus inopiam exquiſito ornamentorum ge-
nere locupletauit: Enimuero quo rem diuinam or-
natiorem efficeret, Altarium ſplendorem, varios
ſacerdotum amictus, albas, caſulas, Preſbiterorum
veſtimenta tam in ſacrificijs, quàm in alijs Eccle-
ſiaſticis functionibus, adhiberi ſolita, necnõ ſacro-
rum vaſorum apparatum, & reliquam Eccleſiæ ſu-
pellectilem affatim cõparare, atque diuinis vſibus
impendere ſtuduit. Nepotum ſuorum inſidioſam
rabiem conſilio temperare, ac diſciplina tranquil-
lare ſciuit. Ad extremum letifero morbo correpta,
dum in ſtabilienda Patriæ pace & propinquorum
concordia ſarcienda, ſolerter verſaretur, pijs plena
operibus, ſancto fine quieuit, anno 1130. tempore
Innocentij II. ſummi Pontificis, quam Ioannes Va-
ſtouius in Catalogo Sanctorum Aquilonarium cõ-
memorat; Nicolaus duos filios habuit Ingonem;
qui adoleſcens ab equo contritus fuit, & Magnum,
qui proditoriè Canutum, noſtri Sancti Nepotem,
interfecit, vt infra in Genealogia explicabitur.

Crãt. in ſua Dan. lib. 5. cap. 6.

Ioã. Magn. Hiſt. Goth lib. 18. c. 14.

Ioã. vaſtouꝰ in vit. ss. Aquil. f. 64.

Hiſce Coronidem impono, neque latius Dani-
corum ſucceſſuum ſeriem pertexo; Etenim non a-
lius mihi propoſitus eſt ſcopus, quàm Sancti Regis
inuictiſsimi Martyris Canuti ortum, educationem,
morum integritatem, innocentiſsimam vitam, &

glorio-

gloriosissimã mortẽ, pro maiori Dei gloria sãctorũ veneratione, proximiq; salute in prẹsẽti libro propalare: Quibus elucidandis (id quòd historijs familiare est) quia plurimũ suffragabatur magnificèq; fauebat notitia Genealogię S. Canuti, quoad diuersos cõsãguineorũ gradus, eorũq; qualitates, ideo iuxta quod huic intẽto meo opportunũ simul & necessariũ duxi; horũ etiã prẹclara opera, mores, vitã & mortẽ sobriè inserui. Prẹcipuè autẽ lectorẽ attẽtũ desiderarim, circa vitã alterius Canuti, nostri sãcti ex fratre nepotis, Slesuiciensiũ Ducis, Danicè *Fourste*, ac Obotritorũ Regis, qui pariter inter Sanctos Martyres recolitur, vt tali methodo, omnis cõfusionis & æquiuocationis occasio tollatur; sicuti iã cõtigit in aliqua historia, cuius nomẽclaturã modestus supprimo, in qua Canonizatio Secũdi Canuti Primo tribuitur, vt sequenti capitulo magis clarè dilucidabitur.

GENEALOGIA S. CANVTI M. Regis Daniæ, vnà cum consanguineorum eius sanctitate, indicatur.

CAPVT XLIX.

CAnutus Magnus Rex Daniæ, ac nostri Sancti Auus, iam ab initio præmemoratus, qui in-

ter alia heroica ac sublimia opera: Angliã subiugauit, Vxorẽ habuit Emmã, S. Ethelredi iã Cõiugem, & S. Eduardi Matrem, qui ambo Reges fuerũt Angliæ. Ex sorore prædicti Canuti Magni, nomine Estridis vel Estrita, nobilissimi Principis Vlphonis Coniuge, genitus fuit Sueno Estritius, nostri S. Canuti Pater, qui post Magnũ, cognomẽto Bonum, ex Noruegia S. Olai filium, ad Regni Daniæ dominiũ conscendit; De quo sancto, vt Saxo Grãmaticus, & Isaacus Põtanus referunt, inter alia vnum mirabile, piũ, simul & curiosũ, in gratiã lectoris & per modũ trãsitus subiũgo. Anno 1098. Magnus Rex Noruegiæ, volẽs explorare incorruptionẽ eiusdem S. Olai Regis & Martyris, præcepit aperiri sepulchrũ: Episcopo autẽ & Clero resistẽte, ipse Rex audacter accessit, & vi regia aperuit; Cumque & oculis vidisset & manibus attrectasset incorruptum corpus, statim timor magnus irruit in eũ, & magna cũ festinatione discedẽs, ad regiũ palatiũ redijt: sequẽti nocte ipsemet Sãctus Olaus, ei per visũ in somnio apparuit, dicẽs: Elige tu vnum è duobus, vel vitã cũ Regno intra triginta dies amittere, vel à Noruegia discedere & eã amplius nũquam videre: Expergefactus Rex à sõno, vocauit ad se Principes & Maiores natu, eisq; visionẽ exposuit, illi autem cõterriti, ad vitã Regis

confer-

consetuandam consuluerunt ei, vt statim de Noruegia exiret: Tunc Rex sine mora fecit coadunari classem centum quinquaginta nauium, & ad orcadas insulas transfretauit, subiugatis postea illarũ populis, denique multo tempore elapso, in Insula S. Patritij, quietè ac laudabiliter dies compleuit. Rex Sueno filios habuit plurimos (inter quos quinque post ipsum Daniæ Reges fuerunt, videlicet Haraldus, Sanctus Canutus, Olaus. Erricus, & Nicolaus) ac etiam filiam Sirithcam inter alias, Godeschalcho, Slauorum Principi, matrimonio coniunctam, qui cõsilio & auxilio Suenonis Regis, vti supra memorauimus, infinitam paganorum multitudinem, suo insigni conatu subiectam, ad fidem cõuertit, licet postea ab aliquibus paganis vterque trucidatus fuerit. Sanctus Canutus cum Adela, Roberti Flandriæ Comitis filia, matrimonio sociatus, tres proles progenuit, vnam nomine Inghertam, aliam Cæciliam, & Carolũ, qui vt iam supra indicauimus, à Balduino filio Roberti Flandriæ Comitis, Patris Adelæ, necnon Mariti clementiæ, sororis Calisti II. Summi Pontificis, totius Principatus ex asse hæres institutus fuit, qui postquam annos octo, Flandris, cum summa iustitiæ ac clementiæ laude, præfuisset, necnon probis moribus & virtu-

virtutibus præclariſſimis enituiſſet, in æde Donatiani, Brugis à Coniuratis manu paricidiali vulneribus confoſſus, animam Deo reddidit; Vnde poſtea glorioſi martyrij corona laureatus, in ſanctorum Martyrum numero adſcribi meruit. Erricus duos filios ſpurios habuit, videlicet Haraldum & Erricum, & cum Sancta Botilda ſua Coniuge vnum legitimum procreauit, nomine Canutum, qui Sleſuicienſium Dux fuit, & anno 1133. à Lothario Imperatore, media aliqua pecuniæ cõpenſatione, Obotritorum ſeu Vandalorum Regnum obtinuit, licet aliqui Hiſtorici veritati magis inhærẽtes, ob ſuam prudentiam & morum integritatẽ, ad hoſce honorum apices eum ſublimatum aſſerãt. Fuit autem hic ſecundus Canutus, Nepos ex fratre noſtri S. Canuti, ac ei omnino cõſimilis, itaut abſque vlla alia cognitione, ex operibus vtriuſq. clarè hoc percipi potuerit, dum etiam membrorũ compagine fortis, animi generoſitate præclarus, graſsãtes Regni prædatores debellans, ſemper intactam ſuis populis libertatem ſeruauit: ſummopere etiã honorem Dei, ac ſubditorum beneficiũ zelabat: Eximius iuſtitię cultor, qua, fraternę charitatis virtute concomitante, virtutes præmijs cõpenſabat, delictaq. puniebat: Spiritualibus exercitijs incumbens,

Ioan. Bolan. lib. 1. c. 7. fol. 400

bens, exactè in Ecclesia diuinis Officijs assistebat, pauperes eleemosynis subleuabat, suosq. populos summa cum prudentia & vigilantia gubernabat, vnde tot virtutũ cumulis, Deo & hominibus gratus fuit: sed postea inuidia, ac dominij ambitione præualente, à Magno suo fratre consobrino, & Cõiuratis proditoriè, in loco Carnificinæ destinato, vulgo Haresladium, Danicè *Haresled*, trucidatus fuit, vt hisce verbis Saxonis Grammatici, à Io: Bolando relatis, vnà cum miraculo declaratur. *Canutus, parente iam dolo, manum capulo inferens, vagina ferrum abstrahere conabatur, cum eum Magnus capitis media diffissum exanimat: Cæteri Coniuratorum prostratum crebris confodere cuspidibus: sanguis eius terræ redditus, salutarem fontis scatebram perpetuis vsibus mortalium administrat, in oppido Haresladij non procul à Roschildia.* Exstitit igitur hic secundus Canutus, martyrij gloria, nostro Sancto Canuto suo Patruo æqualis, & in Sanctorum Martyrum Catalogo adscriptus fuit: Vnde Baronius ait: *Habes ex eodem authore duos Canutos Sanctos, Auum alterum, Patrem alterum Vualdemaris Regis Daniæ, quem Alexander Tertius, precibus eiusdem Vualdemari, atque in albo Sanctorum Martyrum, tempore Friderici Imperatoris Decimi, adscripsit Canutum Regem,* Barõ: tõ: 12. fol. 516.

Patrem

Patrem eiusdem Vualdemari. Quam declarationem secũdi Canuti, iussu eiusdem Pontificis, Stephanus Archiepiscopus Vbsalensis, & Eschillus Archiepiscopus Lundensis fecerunt Anno 1171.

Ex huc vsque dictis, circa vitam & miracula Sancti Canuti, gloriosi Martyris Regis Daniæ, necnõ suorũ, affinitate sanguinis sibi cõiunctorũ, qui, vt supra memorauimus, ob Sanctitatem, Martyriũ necnon ob præclarissima gesta, memorabiles se & admirabiles reddiderunt, perfectionis *spectaculum facti Deo, & hominibus*: Vnusquisque ingentem Regni illius gloriam, & felicitatem, iisdem obtentã temporibus, arguere potest: de quo tanta iure meritissimo habenda est existimatio, vt, citra omnem controuersiam, censeatur, tum famæ, tum fortunæ nobilitate, omnia alia Aquilonaris Imperij Regna antecellere. Ne verò & nos in debitis nostræ pietatis deficiamus obsequijs, cum Ecclesiastico: *Laudemus viros gloriosos, parentes nostros in generatione sua, dominantes in potestatibus, homines magna virtute & prudentia præditos, homines diuites in virtutibus, pulchritudinis studium habentes, pacificantes in Domibus suis, viros misericordiæ, quorum pietates non defuerunt*.

Eccles: 44.

Fuit denique Anno 1641. in Ecclesia nostra San-

Sanctæ MARIÆ Transpontinæ, erectum Sacellum, in honorem eiusdem Sancti CANVTI Martyris, Regis Daniæ; virtute decreti Sacræ Rituum Congregationis, instante humiliter Domino Canonico Christiano PayngK Dano, auxilio & cura Ioannis Baptistæ Pamphilij, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, & tunc temporis, supra negotia ad Regnum Daniæ spectantia, constituti, qui postea ad Pontificiam Sedem assumptus, felicis recordationis Innocentius Decimus vocatus fuit; Quod Decretum etiam promptè confirmatum fuit ad Vrbano Octauo Felicis memorię & die septima Ianuarij, eiusdem Anni, iuxta Martyrologium Romanum in eademmet nostra Ecclesia, prima Festiuitas Pontificiè celebrata fuit, assistente Sacro Eminentissimorum Cardinalium Collegio, cum vniuersali applausu summaque Vrbis Romæ lætitia, quam innumerabilis populorum frequentia, luminaria, Machinæ curules, & ignes artificiales per duos continuos dies, necnon plurima alia verę pietatis ac venerationis; tam glorioso Sancto debita obsequia, satis superque comprobarunt. Debemus igitur ibidem & nostras preces supplices nos effundere, votaque nostra offerre, præcipuè in die festiuitatis, quæ

ſingulis Annis, eadem die ſeptima Ianuarij celebratur, certiſsimi, nos non ſolùm inferiores antiquis Daniæ populis; ſed certè æquales ac ſuperabundantiores etiam gratias, media Sanctiſsimi Regis, & Martyris CANVTI efficaciſsima interceſsione, recepturos.

FINIS.

INDEX

INDEX CAPITVM,

QVÆ IN HOC OPERE CONTINENTVR.

Extrahi-

FINIS INDEX CAPITVM.

REGE-

REGESTVM.

✠, ✠✠. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Omnia sunt folia simplicia.

ROMÆ,
Typis Iacobi Fei Andreæ Filij. M. DC. LXVII.

De facultate Superiorum.